

New
Direction

OCHRANA FINANČNÍCH ZÁJMŮ EVROPSKÉ UNIE

MAGDA KOMÍNKOVÁ

newdirection.online

[@europeanreform](https://twitter.com/europeanreform)

[@europeanreform](https://www.instagram.com/europeanreform)

[NDeuropeanreform](https://www.facebook.com/NDeuropeanreform)

contact@europeanreform.org

New Direction

Founded by Margaret Thatcher in 2009 as the intellectual hub of European Conservatism, New Direction has established academic networks across Europe and research partnerships throughout the world.

New Direction is registered in Belgium as a not-for-profit organisation and is partly funded by the European Parliament.
REGISTERED OFFICE: Rue du Trône, 4, 1000 Brussels, Belgium. **EXECUTIVE DIRECTOR:** Naweed Khan.

The European Parliament and New Direction assume no responsibility for the opinions expressed in this publication. Sole liability rests with the author.

Magda Komínková

Magda Komínková vystudovala Masarykovu univerzitu v Brně, obor politologie a evropská studia.

Nyní zde působí jako doktorská studentka.

Ve výuce a výzkumu se věnuje především problematice institucí Evropské unie, politik EU, vztahu politických stran k EU a euroskepticismu. Absolvovala několik odborných stáží a studijních pobytů. Působí také jako analytička evropské legislativy.

	ÚVOD	7
1	JAK PROBÍHÁ KONTROLA A KDO KONTROLUJE POSKYTOVÁNÍ/ČERPÁNÍ DOTACÍ?	9
2	PŘÍJMY A VÝDAJE EU – JAK FUNGUJE FINANCOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE?	13
2.1.	Víceletý finanční rámec	13
2.2.	Roční rozpočty EU	14
2.3.	Plnění rozpočtu	14
2.4.	Rozpočtová kontrola	15
2.4.1.	Kontrola na úrovni členských států	15
2.4.2.	Kontrola na úrovni Unie	15
2.4.3.	Úloha EP při kontrole	16
2.5.	Evropský účetní dvůr a jeho kritika	17
2.5.1.	Úkoly Evropského účetního dvora	17
2.5.2.	Zprávy EÚD	18
2.6.	Zpráva o ochraně finančních zájmů EU	28
2.6.1.	Výroční zpráva za rok 2018	28
3	VÝVOJ OCHRANY FINANČNÍCH ZÁJMŮ V RÁMCI EU	33
4	BOJ PROTI PODVODŮM	33
4.1.	Evropský úřad pro boj proti podvodům	33
4.1.1.	Práce OLAF	33
4.1.2.	Výroční zpráva OLAF 2018	34
4.2.	Posílení mechanismů pro boj proti podvodům	35
4.3.	Nová evropská politika a programy boje proti podvodům	35
4.4.	Směrnice o boji proti podvodům a ochraně finančních zájmů EU	36
4.5.	Zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce	36
4.5.1.	Evropský prokurátor – budoucnost ochrany finančních zájmů?	37
5	ČERPÁNÍ FONDŮ V ČR	39
5.1.	Národní strategie	42
5.1.1.	Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropské unie	42
5.1.2.	Vztah mezi OLAF a Nejvyšším státním zastupitelstvím ČR	43
5.2.	Výhled do budoucna – změny v ochraně finančních zájmů	45
6	CASE STUDY	47
6.1.	Svěřenské fondy	48
6.2.	Audity EU	49
6.2.1.	Individuální chyby českých úřadů	49
6.2.2.	Diskuze o střetu zájmů pokračují	51
6.2.3.	Co bude s přidělenými penězi?	52
6.2.4.	Zásadní systémové problémy	52
6.2.5.	Výsledek je v nedohlednu	53
6.2.6.	Reakce ČR	54
7	ZÁVĚR	57
8	PŘÍLOHA – LEGISLATIVA	59
9	SEZNAM ZDROJŮ	67

ÚVOD

Vyšetřování a následné stíhání trestných činů proti rozpočtu Evropské unie (Unie, EU) spadá do výlučné pravomoci členských států. Unie nemá v této oblasti žádné jasné pravomoci, které by mohla využít a které by byly vymahatelné. EU nemá dané pravomoci, přestože možné škody způsobené těmito trestnými činy jsou vysoké. Ani přes snahu EU není trestná činnost proti rozpočtu EU příslušnými vnitrostátními orgány vždy správně vyšetřována a stíhána. Důvodem je i to, že zdroje pro vymáhání práva jsou omezené a v různých členských státech rozličné. Navíc přeshraniční rozměr těchto trestných činů často uniká pozornosti dotčených orgánů.

Pokud by mělo probíhat účinné a efektivní vyšetřování přeshraničních podvodů a trestné činnosti proti rozpočtu EU, bylo by potřeba reformovat výměnu informací a lépe koordinovat. Koordinace je stále nedostatečná, přestože o zlepšení EU usiluje prostřednictvím orgánů a agentur EU, jako je Eurojust, Euro-pol a Evropský úřad pro boj proti podvodům (Office européen de lutte antifraude, OLAF).

Koordinace, spolupráce a výměna informací mezi členskými státy a mezi orgány a institucemi je dlouhodobě problematická. Kompetence nejsou vyjasněny, a navíc je problém s vymahatelností rozhodnutí. V tomto momentu se naráží na elementární problém – kdo má pravomoc rozhodovat. Rezervy v soudních postupech pro boj proti podvodům se objevují na různých úrovních a mezi různými orgány a zabraňují účinnému vyšetřování a stíhání trestných činů, které poškozují finanční zájmy EU.

Je nutné posilovat legalitu, správnost a řádné finanční řízení rozpočtových operací a systémů finanční kont-

roly i řádné finanční řízení rozpočtu EU (hospodárnost, efektivnost a účinnost), a pokud jde o roli Evropského účetního dvora a Evropského parlamentu, zajistit dosažení těchto cílů (kritéria výkonnosti).

Evropský úřad pro boj proti podvodům, jehož posláním je vyšetřovat podvodnou činnost týkající se rozpočtu EU, případy korupce v orgánech a institucích EU a závažného pochybení ze strany jejich pracovníků, pro Evropskou komisi OLAF vypracovává politiku týkající se potírání podvodů. Úřad má mandát k vyšetřování podvodů a protiprávního jednání poškozujícího nebo ohrožujícího EU, ale jeho pravomoci jsou omezeny na správní vyšetřování. Opatření vnitrostátních soudních orgánů jsou často pomalá. Navíc podíl stíhaných trestných činů je nízký. Orgány členských států pověřené vyšetřováním a stíháním trestných činů v současnosti často nejsou schopny dosáhnout jednotné úrovně ochrany a vymáhání. Vzhledem k tomu, že nelze soudní opatření členských států proti podvodům považovat za tak účinná, jednotná a odrazující, jak by bylo potřeba, odpovědnost za boj proti podvodům a jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu finanční zájmy Unie sdílí Komise s členskými státy. V oblasti politiky soudržnosti EU, kde je v porovnání s jinými výdajovými oblastmi významný výskyt nahlášených případů podvodu, jsou v první linii boje proti podvodům orgány členských států odpovědné za řízení programů EU.

EU je přesvědčena, že je schopna si sama a lépe ochránit dodržování pravidel v dané oblasti. V rámci boje proti podvodům lze při ochraně finančních zájmů dlouhodoběji sledovat tendence vedoucí k přísnějším pravidlům. Nicméně ne všechny státy se změny souhlasí, což se projevilo v případě Evropského žalobce tzv. evropského prokurátora, kdy se musela

Boj proti podvodům a ochrana finančních zájmů Evropské unie

Činnost Evropské unie v oblasti rozpočtové kontroly se zakládá na dvou zásadách: zajištění řádného plnění výdajové stránky rozpočtu EU a ochraně finančních zájmů Unie a boji proti podvodům.

využit posílená spolupráce. V současnosti se EPPO účastní 22 členských států (Belgie, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko). Očekává se, že EPPO zahájí svou činnost koncem roku 2020. Přitom rozhodování „třetí strany“ bez zapojení národních justičních orgánů by mohlo být výhodné, neboť snižuje politizaci dané oblasti.

Text se zaměřuje na způsoby ochrany finančních zájmů EU, vývoji a možné budoucnosti v této oblasti. Dále se věnuje case study, jež je mediálně známá a dotýká se vrcholné české politiky. Kauza premiéra Babiše na konkrétním příkladu demonstruje základní problémy, které jsou s bojem proti podvodům a s ochranou finančních zájmů spojeny.

Právní základ na úrovni EU – výběr

- články 287 a 325 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002, hlava IX, kapitoly 1 a 2 a hlava X,
- interinstitucionální dohoda ze dne 2. prosince 2013 mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o rozpočtové kázní, spolupráci v rozpočtových záležitostech a o řádném finančním řízení, část III,
- jednací řád Evropského parlamentu, hlava II, kapitola 6, články 92a, 93, a 94; hlava V, kapitola 1, článek 121, kapitola 2, článek 125, kapitola 4, článek 132; příloha IV,
- čl. 83 odst. 2 Smlouvy o fungování EU o ochraně finančních zájmů Unie,
- Úřad evropského veřejného žalobce: článek 86 Smlouvy o fungování EU o zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce.

JAK PROBÍHÁ KONTROLA A KDO KONTROLUJE POSKYTOVÁNÍ/ ČERPÁNÍ DOTACÍ?

Kontrola plnění evropského rozpočtu se provádí ve všech orgánech a institucích EU a na úrovni členských států. Důležitou kontrolní činnost vykonává na různých úrovních Evropský účetní dvůr (EÚD) a Evropský parlament (Parlament, EP). Parlament každý rok posuzuje plnění rozpočtu v rámci postupu udělování absolutoria Evropské komisi (Komise, EK) a ostatním evropským orgánům a agenturám Unie.

Kontrola ve veřejné správě je jednou z hlavních záruk zákonnosti. Finanční kontrola je specifickou částí kontroly spadající pod veřejnou správu. Úkolem finanční kontroly je zajistit, aby s finančními prostředky bylo nakládáno **efektivně, hospodárně a účelně**.

Právní předpisy EU rozlišují mezi:

- „nesrovnalostí“, kterou se rozumí jakékoli porušení právního předpisu Unie, vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, v důsledku kterého dojde nebo by mohlo dojít k poškození souhrnného rozpočtu Unie nebo rozpočtů Unii spravovaných, a to formou neoprávněného výdaje;
- „podvodnou nesrovnalostí“ (nebo „podvodem“), kterou se rozumí každé úmyslné jednání nebo opomenutí spočívající v:
  - použití nebo předložení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných údajů nebo dokladů, které má za následek zneužití nebo neoprávněné zadržování prostředků ze souhrnného rozpočtu EU či z rozpočtů spravovaných EU nebo jejím jménem;
  - neposkytnutí informací v rozporu s konkrétním závazkem se stejnými následky;
  - neoprávněném použití prostředků pro jiné účely, než pro které byly původně poskytnuty.

V rámci ČR kontrola dotací probíhá zejména dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, který uvádí „*Řídící orgán a platební agentura vykonávají veřejnosprávní kontrolu u kontrolovaných osob na všech úrovních realizace finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie podle tohoto zákona a přímo použitelných předpisů Evropských společenství.*“

V praxi tuto finanční kontrolu vykonávají u příjemců dotací poskytovatelé dotací (např. jednotlivá ministerstva). Řídící orgán a platební agentura mají vykonávat veřejnosprávní kontrolu u kontrolovaných osob na všech úrovních realizace finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie podle tohoto zákona a přímo použitelných předpisů Evropských společenství. Dle zákona územní samosprávné celky kontrolují hospodaření s veřejnými prostředky u příspěvkových organizací ve své působnosti. Dále územní samosprávné celky vykonávají veřejnosprávní kontrolu u žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců veřejné finanční podpory, kterou jim poskytují. Územní samosprávné celky jsou povinny vytvořit systém finanční kontroly, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti.

Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat:

- a) dodržování právních předpisů a opatření přijatých orgány veřejné správy v mezích těchto předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky k zajištění stanovených úkolů těmito orgány,**
- b) zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, nevhodným, neúčelným a neefektivním**

nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností,

c) včasné a spolehlivé informování vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích, o jejich průkazném účetním zpracování za účelem účinného usměrňování činnosti orgánů veřejné správy v souladu se stanovenými úkoly,

d) hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy.

Ministerstvu financí ČR (MF) jsou podřízeny orgány Finanční správy ČR – Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a finanční úřady, které spolu s ním finanční kontrolu vykonávají. MF metodicky řídí a koordinuje výkon finanční kontroly. Finanční úřady (FÚ) se při rozhodování o PRK řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, který je hmotněprávním předpisem, obsahujícím skutkové podstaty jednotlivých PRK.

Hlavním subjektem EU činným v oblasti boje proti podvodům je Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF), který přispívá ke koncepci a provádění politiky boje proti podvodům, vypracované Komisí a provádí správní šetření podvodů, korupce a veškerého jiného protiprávního jednání, které ohrožuje rozpočet EU.

Na úrovni členských států nejsou řídicí orgány jedinými subjekty, které provádějí opatření proti podvodům. Od roku 2013 jsou všechny členské státy povinny ustavit koordinační službu pro boj proti podvodům k usnadnění účinné spolupráce a výměny informací, včetně informací operační povahy, s úřadem OLAF. Komise formou dalších pokynů specifikovala, že koordinační služba pro boj proti podvodům by v rámci

členského státu měla mít mandát koordinovat legislativní, správní a vyšetřovací povinnosti a činnosti týkající se ochrany finančních zájmů EU. Ve sdíleném řízení orgány členských států hlásí případy podezření z podvodu či zjištěné podvody (a jiné nesrovnalosti) Komisi prostřednictvím systému pro řízení nesrovnalostí (IMS), který je provozován na informační platformě úřadu OLAF pro boj proti podvodům.

Oprávněné subjekty nemají vždy na nesrovnalost stejný názor. Příjemci dotací proto namítají např. finančním úřadům, že u nich už kontrola proběhla a bylo vše v pořádku.

Finanční úřady

Finanční úřady v rámci kontrol oprávněnosti čerpání dotací kontrolují povinnosti stanovené právními předpisy a povinnosti vyplývající z podmínek stanovených poskytovatelem.

Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ)

Nejvyšší kontrolní úřad vykonává nezávislou kontrolní činnost ve smyslu příslušných ustanovení z. č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

NKÚ, v rámci kontroly dotací z fondů EU může poskytovat OLAF (k OLAF viz níže) přímo schválené kontrolní závěry z kontrol týkajících se hospodaření s prostředky poskytnutými z fondů EU, které mají charakter zveřejněných informací, a to vzhledem k povinnosti zveřejňovat schválené kontrolní závěry ve věstníku NKÚ v souladu s § 45 zákona č. 166/93 Sb, o NKÚ.

Kontrolní činnost vykonává na základě schváleného plánu, ve kterém je věcné a časové vymezení kontrolních akcí v následujícím rozpočtovém roce. Úřad je oprávněn opatřovat podklady pro zpracování plánu

Příjemce dotace je oprávněno kontrolovat několik subjektů:

- Poskytovatel dotace
- Řídicí orgán
- Ministerstvo financí
- Věcně a místně příslušný finanční úřad
- Nejvyšší kontrolní úřad – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
- Evropský účetní dvůr
- Evropská komise
- Evropský úřad pro boj proti podvodům – OLAF

kontrolní činnosti a jeho změn, požadovat pro účel kontroly informace, vysvětlení, předložení dokladů a jiných písemností. Plán kontrolních činností vychází z podnětů prezidenta Úřadu, viceprezidenta Úřadu a z podnětů členů Úřadu, z vlastní činnosti, od Poslanecké sněmovny, Senátu, jejich orgánů a vlády.

Ministerstvo financí

Ministerstvo financí je ústředním orgánem pro finanční kontrolu, který v souladu s příslušnými ustanoveními z. č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, metodicky řídí, koordinuje a zodpovídá za výkon finanční kontroly.

Policie ČR

Kromě místně příslušných orgánů Policie ČR se mohou občané obracet s oznámeními na Útvar odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování s působností na celém území České republiky, který se věnuje prověřování a vyšetřování nejzávažnějších forem trestné činnosti (hospodářské, finanční a korupce).

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)

Zákonnost zadávání veřejných zakázek (které jsou často součástí projektu, na který je poskytována dotace) je oprávněn přezkoumat ÚOHS. Kontrolní činnost ÚOHS je vymezena v ustanovení §112 a násl. ZVZ a v zákonu č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu na ochranu hospodářské soutěže. Přestože ÚOHS může řízení zahájit i z úřední povinnosti, v praxi bývá přezkum zahájen buď na základě návrhu dodavatele, který v soutěži o zakázku neuspěl, nebo na základě podnětu kterékoliv jiné osoby. Základní rozdíl v obou řízeních je ten, že podání návrhu dodavatele musí předcházet námitkové řízení u zadavatele a zahájení řízení u ÚOHS je podmíněno složením poměrně vysoké kauce ve výši 1% z nabídkové ceny navrhovatele. Přezkum podnětu sice žádné poplatkové povinnosti nepodléhá, ale ÚOHS není povinen samotné přezkumné řízení zahájit, pouze zváží, zda na základě podnětu zahájí či nezahájí řízení z úřední povinnosti.

U dotací poskytovaných z evropských fondů jsou subjekty kontroly:

Centrální harmonizační jednotka – Auditní orgán (odbor MFČR)

Ministerstvo financí ČR je ústřední správní úřad pro finanční kontrolu v souladu s § 4 z. č. 2/1969 Sb. Usnesením vlády č. 1010/2007 bylo pověřeno výkonem

funkce centrálního kontaktního bodu systému Anti-Fraud Coordination Structure (AFCOS). Role AO spočívá zejména v metodickém řízení a koordinaci výkonu celého systému finanční kontroly a v analýze nahlášených nesrovnalostí pro účely zpracování prohlášení o uzavření nebo částečném uzavření programu.

Národní orgán pro koordinaci (NOK) – MMR

NOK jako centrální koordinátor vytváří jednotný rámec pro implementaci OP řídicími orgány, tj. provádění pomoci poskytované ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu v České republice.

Řídící orgán operačního programu

Řídící orgány (ŘO) jsou ústřední správní úřady (ministerstva) nebo zákonem určené právnické osoby. ŘO jsou zodpovědné za řízení, kontrolu a implementaci operačních programů ve své působnosti. Na základě z. č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, byly ustanoveny na úrovni regionů soudržnosti řídicí orgány Regionální rady regionu soudržnosti. Jeho úkolem je v případě, že prvotní informace vedoucí k podezření na nesrovnalost nebyla zamítnuta pro zřejmou neopodstatněnost, zahájit šetření podezření na nesrovnalost.

ŘO vede centrální evidenci nesrovnalostí příslušného programu a jejím úkolem je zavádět hlášení o prvotních odhalených nesrovnalostích včetně následných hlášení a souhrnného čtvrtletního hlášení nesrovnalostí.

Platební a certifikační orgán (PCO)

Je ústřední orgán státní správy zodpovědný za celkové finanční řízení prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu EU. Touto funkcí byl pověřen na základě usnesení vlády č. 198/2006 odbor Národní fond Ministerstva financí.

Kontaktní body AFCOS (Anti-fraud coordination service)

Úloha kontaktních bodů sítě AFCOS spočívá v zajištění koordinace, spolupráce a komunikace ve vztahu k Evropskému úřadu pro potírání podvodných jednání OLAF. Většina kontaktních bodů AFCOS je umístěna na ministerstvech a Regionálních radách regionů soudržnosti a hl. m. Praze, jež byly v souladu s usneseními vlády č. 175/2006, č. 603/2006 a č. 198/2006 pověřeny výkonem funkce řídicího orgánu nebo funkcí PCO a AO. Mezi hlavní úkoly patří přijímání hlášení o nesrovnalostech od ŘO programu.

OLAF – Evropský úřad pro boj proti podvodům

OLAF byl zřízen Rozhodnutím 1999/352 / ES, ESUO, Euratom, ze dne 28. dubna 1999 o zřízení Evropského úřadu pro boj proti podvodům. „Je jediným orgánem EU pověřeným odhalováním, vyšetřováním a zastavením podvodů z fondů EU.“ 92 Tento úřad má pravomoc vyšetřovat záležitosti týkající se podvodů, korupce a jiných trestných činů zasahujících do finančních zájmů EU. OLAF dostává informace o nesrovnalostech a možných podvodech od různých zdrojů. Nejprve zjišťuje, zda obvinění spadá do jeho pravomoci, a pokud ano, je případ otevřen a zařazen do jedné ze tří kategorií: 1. Vnitřní vyšetřování – týká se interního vyšetřování v rámci orgánů a institucí EU 2. Vnější vyšetřování – je správní vyšetřování mimo instituce a orgány EU 3. Koordinační případy – při vyšetřování prováděných vnitrostátními orgány nebo jinými odděleními společenství OLAF napomáhá při shromažďování a výměně informací a kontaktů

OLAF má:

- chránit finanční zájmy Evropské unie potíráním podvodů, korupce a jiných nezákonných činností,
- chránit pověst evropských orgánů a institucí prošetřením vážných pochybení při výkonu povinností, kterých se měli dopustit zaměstnanci evropských orgánů a institucí. Na základě tohoto prošetření lze zahájit disciplinární nebo trestní řízení.
- pomáhat Evropské komisi s přípravou a prováděním politik zaměřených na odhalování a potírání podvodů.

OLAF lze kontaktovat v případě těchto podezření:

- Podvod či jinou závažnou nesrovnalost, která může mít negativní dopad na finanční prostředky EU, ať již se jedná o příjmy, výdaje či aktiva ve vlastnictví orgánů EU.
- Závažné porušení povinností ze strany zaměstnanců orgánů a institucí EU.

OLAF nemá pravomoc vyšetřovat podezření na:

- Podvod s nulovým finančním dopadem na prostředky EU. Takové případy by se měly nahlásit vnitrostátní policii.
- Korupci, jež se netýká zaměstnanců orgánů a institucí EU. Takové případy by se měly nahlásit vnitrostátní policii.
- Zneužití loga EU nebo jména evropské instituce či orgánu.

Evropský účetní dvůr

Evropský účetní dvůr je nezávislým externím auditorem EU. Jeho právní rámec je zakotven v SFEU v čl. 285. Úlohou ÚÚD je kontrolovat správný výběr finančních prostředků a jejich využití a napomáhat k lepšímu hospodaření s nimi. Přezkoumává účty všech příjmů a výdajů Unie, orgánů, úřadů nebo agentur Unie zřízených.

PŘÍJMY A VÝDAJE EU – JAK FUNGUJE FINANCOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE?

Specifickému charakteru Evropské unie odpovídá i její rozpočet, ze kterého jsou financovány například výdaje určené na zvýšení prosperity jednotlivých regionů EU a k překonání rozdílů mezi nimi, výdaje na podporu zemědělství či životního prostředí a na posílení bezpečnosti v Evropské unii i v jejím okolí. Na druhé straně ale Evropská unie není státem, její výdaje jsou tedy výrazně nižší než výdaje jednotlivých zemí, které ze svých rozpočtů financují sociální politiku (dávky v nezaměstnanosti, sociální dávky, důchody atd.), zdravotnictví či zbrojení. Také příjmy Evropské unie jsou do jisté míry specifické – kromě příspěvků od jednotlivých členských zemí disponuje EU i vlastními zdroji.

Rozpočet EU je financován téměř výhradně (99%) z vlastních zdrojů. Roční příjmy musí zcela pokrývat roční výdaje. O systému vlastních zdrojů rozhoduje

Rada jednomyslně s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu a tento systém musí ratifikovat členské státy. Roční rozpočet EU stanoví všechny výdaje a příjmy Evropské unie na jeden rok. Zajišťuje financování politik a programů EU v souladu s jejími politickými prioritami a právními závazky.

Roční rozpočty se musí pohybovat v mezích výdajových limitů („stropů“) stanovených ve víceletém finančním rámci. EU obvykle svůj roční rozpočet nastaví na nižší úroveň, aby byla v případě potřeby schopna uhradit nepředvídané výdaje.

Roční rozpočet také zajišťuje, aby EU měla k dispozici příjmy potřebné pro financování svých výdajů. Roční rozpočet EU musí být z hlediska výdajů a příjmů vyrovnaný.

2.1. Víceletý finanční rámec

Financování EU funguje prostřednictvím Víceletých finančních rámců (VFR), které stanovují maximum prostředků, které lze zpravidla v sedmiletém období využít. Dosud bylo realizováno pět víceletých finančních rámců. Na základě Lisabonské smlouvy se status VFR změnil, neboť se stal z interinstitucionální dohody právně závazným aktem. VFR se stanoví na dobu nejméně pěti let. Zajišťuje řádný vývoj výdajů Unie v limitech jejích vlastních zdrojů a zavádí ustanovení, která musí splňovat roční rozpočet Unie, čímž pokládá základ pro finanční kázeň. Nařízení o VFR stanoví výdajové stropy pro obecné kategorie výdajů, jimž se říká „okruhy“. Dne 2. května 2018 předložila Komise legislativní návrhy nového VFR na období 2021–2027. Dne 27. května 2020 předložila Komise v návaznosti

na rozšíření onemocnění COVID-19 aktualizovaný návrh VFR spolu s návrhem nástroje na podporu oživení, který nazvala „Next Generation EU“. Konečný výsledek by měl být znám během podzimu 2020.

Jednání o VFR obvykle začínají několik let předtím, než má daný VFR začít platit. Formální proces zahajuje Komise tím, že předloží příslušné legislativní návrhy s finančním rámcem související. Balík týkající se VFR obsahuje především: nařízení o víceletém finančním rámci, jež stanoví, kolik peněz může EU vynaložit na podporu svých politik a programů a návrh o vlastních zdrojích, jež vymezuje, odkud plynou příjmy EU. Poté následují diskuse v Radě s cílem zajistit, aby výsledná dohoda odrážela vůli všech členských

států: k dosažení dohody je zapotřebí jednomyslnosti. Při vymezování svého postoje obdrží Rada politické pokyny od vedoucích představitelů EU zasedajících

v Evropské radě. Ke zdárnému dokončení jednání je rovněž nezbytný souhlas Evropského parlamentu.

2.2. Roční rozpočty EU

Roční rozpočet EU stanoví všechny výdaje a příjmy Evropské unie na jeden rok. Zajišťuje financování politik a programů EU v souladu s jejími politickými prioritami a právními závazky.

Roční rozpočty se musí pohybovat v mezích výdajových limitů („stropů“) stanovených ve víceletém finančním rámci – dlouhodobém rozpočtu EU.

EU obvykle svůj roční rozpočet nastaví na nižší úroveň, aby byla v případě potřeby schopna uhradit nepředvídané výdaje.

Roční rozpočet také zajišťuje, aby EU měla k dispozici příjmy potřebné pro financování svých výdajů. Roční rozpočet EU musí být z hlediska výdajů a příjmů vyrovnaný.

2.3. Plnění rozpočtu

Plnění rozpočtu **zahrnuje** dvě základní operace: závazky a platby. Pokud jde o závazky výdajů, přijme se rozhodnutí použít určitou částku z konkrétní rozpočtové položky k financování určitého projektu. Jakmile jsou uzavřeny odpovídající právní závazky (např. smlouvy) a na základě příslušné smlouvy poskytnuty služby, provedena práce nebo přijaty dodávky, jsou dané výdaje schváleny a uskuteční se platba příslušných částek.

Komise může plnit rozpočet **přímo, nepřímo nebo sdíleně**.

1. přímo („přímé řízení“) prostřednictvím svých oddělení nebo výkonných agentur,
2. v rámci sdíleného řízení s členskými státy („sdílené řízení“),
3. nepřímo („nepřímé řízení“) tím, že úkoly spojené s plněním rozpočtu svěří subjektům a osobám, např. třetím zemím, mezinárodním organizacím a jiným.

V praxi je přibližně 76 % rozpočtu čerpáno v rámci „sdíleného řízení“ (kdy členské státy rozdělují finanční prostředky a řídí výdaje), 22 % je plněno v rámci „přímého řízení“ Komisí nebo jejími výkonnými agenturami a zbylá 2 % v rámci „nepřímého řízení“.

Systém pro finanční transparentnost poskytuje informace o příjemcích finančních prostředků přímo řízených Komisí; jsou v něm rovněž uvedeni příjemci z Evropského rozvojového fondu. Na druhé straně odpovídá každý členský stát za zveřejňování údajů o příjemcích finančních prostředků, které spravuje prostřednictvím nepřímého a sdíleného řízení.

Nesprávné plnění rozpočtu ze strany členských států je sankcionováno při postupu schválení účetní závěrky a kontrolách způsobilosti, při nichž jsou na základě kontrol ze strany Komise a Účetního dvora provedeny úpravy výše příjmů vlád členských států z rozpočtu EU, a to prostřednictvím zpětného získávání neoprávněných plateb. Rozhodnutí o těchto úpravách přijímá Komise v souladu s výše zmíněnými postupy pro výkon prováděcích pravomocí. Plnění rozpočtu v jednotlivých oddílech bylo často předmětem kritiky Účetního dvora.

Hlavním nástrojem Komise pro plnění rozpočtu a sledování čerpání prostředků z něj je počítačový účetní systém ABAC (akruální účetnictví). Komise přijala opatření ke splnění nejpřísnějších mezinárodních účetních standardů, zejména mezinárodních účetních standardů pro veřejný sektor (IPSAS), které vypracovala Mezinárodní federace účetních (IFAC). Důležitým aspektem plnění rozpočtu je soulad s právními předpisy EU vztahujícími se na veřejné zakázky.

Parlament jako jedna ze dvou složek rozpočtového orgánu ovlivňuje plnění rozpočtu EU, a to prostřednictvím pozměňovacích návrhů a rozhodnutí přijatých v rámci rozpočtového procesu. EP může rozhodnout o využití mechanismu rozpočtové rezervy: má-li pochybnosti o odůvodnění výdajů či o schopnosti Komise plnit rozpočet, může rozhodnout o převedení požadovaných finančních prostředků do rezervy, dokud Komise neposkytne příslušné podklady. Podklady jsou součástí žádosti o převedení finančních prostředků z rezervy. Návrhy takových převodů musí schválit jak

Parlament, tak Rada. Prostředky nelze čerpat, dokud nebyly převedeny z rezervy do příslušných rozpočtových položek.

Postup udělování absolutoria dále umožňuje Parlamentu kontrolovat plnění současného rozpočtu. Ačkoli se většina předložených otázek týká období, za něž je udělováno absolutorium, mnoho dalších otázek, které parlamentní Výbor pro rozpočtovou kontrolu pokládá Komisi v rámci postupu udělování absolutoria, se týká stávajícího plnění rozpočtu. Usnesení o udělení absolutoria, které je nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria, obsahuje mnoho povinností a doporučení určených Komisi a dalším subjektům, které se podílejí na plnění rozpočtu.

V souladu s ustanoveními Lisabonské smlouvy je Parlament spolu s Radou odpovědný za to, aby zavedl „finanční pravidla stanovící zejména podrobnosti týkající se sestavování a plnění rozpočtu a předkládání účetnictví a jeho auditu“ (čl. 322 SFEU).

2.4. Rozpočtová kontrola

Kontrola plnění evropského rozpočtu se provádí ve všech orgánech a institucích EU a na úrovni členských států. Důležitou kontrolní činnost vykonává na různých úrovních Účetní dvůr a Parlament. Parlament každý rok posuzuje plnění rozpočtu v rámci postupu udělování absolutoria Evropské komisi a ostatním evropským orgánům a agenturám Unie.

2.4.1. KONTROLA NA ÚROVNI ČLENSKÝCH STÁTŮ

Prvotní kontrolu příjmů a výdajů provádějí z velké části orgány členských států. Ty si uchovaly své pravomoci, zejména pokud jde o tradiční vlastní zdroje. Rozpočtová kontrola také probíhá v podobě boje proti podvodům. Operační výdaje Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF), Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a strukturálních fondů také nejprve kontrolují orgány členských států.

2.4.2. KONTROLA NA ÚROVNI UNIE

Kontrola na úrovni EU je vnitřní, vnější a ze strany EP.

1. Vnitřní kontrola – V každém orgánu provádějí kontrolu schvalující osoby a účetní a poté interní auditor daného orgánu.

Mimoto v téměř všech oblastech politiky ovlivňuje Parlament plnění rozpočtu svou legislativní a nelegislativní činností, např. zprávami a usneseními nebo jednoduše tím, že pokládá Komisi otázky k ústnímu nebo písemnému zodpovězení.

V posledních několika letech posílil Parlament svou politickou kontrolu nad Komisí zavedením nástrojů, které umožňují výměnu informací o čerpání finančních prostředků a o výši nevypořádaných závazků, tj. o právních závazcích, v souvislosti s nimiž dosud nebyla provedena platba. Nevypořádané závazky se mohou stát problémem, pokud se nahromadí za delší časové období, a Parlament proto vyvíjí tlak na Komisi, aby je měla neustále pod kontrolou.

Vyvíjejí se nové nástroje, které by umožnily lepší sledování plnění rozpočtu a lepší zhodnocení vynaložených prostředků z programů EU. Za tímto účelem Parlament požaduje kvalitní výkazy o činnosti (zpracovávané Komisí jako součást pracovních dokumentů k předběžnému návrhu souhrnného rozpočtu) a pravidelně předkládané analýzy efektivnosti nákladů u programů EU.

2. Vnější kontrola: prováděná Účetním dvorem – Vnější kontrolu provádějí účetní dvory členských států a Evropský účetní dvůr (EÚD), který každý rok předkládá rozpočtovému orgánu podrobné zprávy, tedy:

- prohlášení o věrohodnosti účetnictví a o legalitě a správnosti podkladových operací (tzv. DAS),
- výroční zprávu o plnění souhrnného rozpočtu včetně rozpočtů všech orgánů a institucí a jimi zřízených subjektů,
- zvláštní zprávy o konkrétních záležitostech,
- zprávy o auditu a stanoviska,
- specifické zprávy a dokumenty se zaujetím postoje,
- každoroční zvláštní zprávy týkající se agentur, orgánů a institucí Evropské unie.

Evropský účetní dvůr rovněž vypracovává zprávy o úvěrových a výpůjčních operacích a o Evropském rozvojovém fondu (ERF).

3. Politická kontrola: ze strany Evropského parlamentu – V rámci EP je Výbor pro rozpočtovou kontrolu odpovědný za vypracování postoje Parlamentu a zejména za tyto oblasti:

- kontrola plnění rozpočtu Unie a ERF,
- uzavření konečné podoby a auditu účetních výkazů a rozvah Unie, jejích orgánů a institucí i ostatních subjektů, které Unie financuje,
- kontrola finančních činností Evropské investiční banky,
- hodnocení poměru nákladů a přínosů jednotlivých forem evropského financování při provádění politik Unie,
- vyšetřování podvodů a nesrovnalostí týkajících se plnění rozpočtu Unie, přijímání opatření, která mají za cíl prevenci a stíhání těchto činů, a ochrana finančních zájmů Unie obecně.

Připravuje rovněž rozhodnutí o udělení absolutoria.

2.4.3. ÚLOHA EP PŘI KONTROLE

Evropský parlament se může rozhodnout udělení absolutoria odložit, pokud není spokojen s tím, jak Komise plnila rozpočet. Odmítnutí udělit absolutorium lze považovat za výzvu k odstoupení Komise. Proběhlo to v prosinci 1998. Po hlasování v plénu, při

kterém byl zamítnut návrh na udělení absolutoria, byla vytvořena skupina pěti nezávislých expertů, která vyšetřovala obvinění Komise z podvodu, nesprávného úředního postupu a protežování. Celý sbor komisařů následně odstoupil v březnu 1999. Od té doby se situace neopakovala.

V rámci udělování absolutoria Komisi EP zavedl za účetní roky 2011 a 2012 dva nové prvky: ověřování legality a správnosti výdajů, s nímž se ve stále větší míře pojí hodnocení účinnosti, ale také skutečnost, že rozhodnutí o absolutoriu může být rozhodnutím „s výhradou“, kvůli případným výhradám týkajícím se určitých oblastí politiky.

Ve Smlouvě je sice explicitně zmíněno pouze udělení absolutoria Komisi. Nicméně z důvodů kontroly uděluje Parlament zvláštní absolutorium i ostatním orgánům a institucím a rovněž všem agenturám či podobným subjektům. Během plenárního zasedání v dubnu 2009 v rámci postupu udělování absolutoria za rok 2007 odložil EP udělení absolutoria Radě ministrů, a to proto, že mu Rada odmítla poskytnout požadované informace, jež by Parlamentu umožnily udělit absolutorium. Od tohoto roku dále bylo absolutorium Radě vždy odloženo a poté nebylo uděleno.

Komise, ostatní orgány, instituce a agentury musí podat zprávu o opatřeních, která přijaly na základě

Postup udělování absolutoria

Jednou ročně uděluje EP na základě doporučení Rady absolutorium Komisi za plnění rozpočtu na rok n-2, poté co přezkoumá zprávy o činnosti jednotlivých generálních ředitelství Komise, souhrnnou zprávu o jejich řízení a výkonnosti, hodnotící zprávu (podle článku 318 SFEU) a výroční zprávu Evropského účetního dvora a odpovědi Komise a ostatních orgánů a institucí na jeho zjištění. Členové Výboru pro rozpočtovou kontrolu připravují postoj Parlamentu ke zvláštním zprávám Účetního dvora, obvykle v podobě pracovních dokumentů, které poskytují vodítko pro hlavního zpravodaje pro absolutorium. Komise a ostatní orgány mají povinnost učinit opatření nezbytná k tomu, aby vyhověly připomínce, které Evropský parlament vyslovil v usneseních o absolutoriu (čl. 319 odst. 3 SFEU a článek 262 finančního nařízení). Evropský parlament každoročně uděluje absolutorium také ostatním institucím a agenturám. Evropský parlament uděluje zvláštní absolutorium Komisi za plnění opatření v souvislosti s ERF, vzhledem k tomu, že tyto fondy dosud nejsou začleněny do souhrnného rozpočtu. Rozhodnutí a usnesení Evropského parlamentu o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu EU, oddíl I – Evropský parlament, jsou určena předsedovi Parlamentu.

Parlament zpravidla projednává zprávy o udělení absolutoria na svém plenárním zasedání do 15. května (článek 260 finančního nařízení). O udělení absolutoria se hlasuje na květnovém zasedání, v případě odkladu udělení absolutoria pak na říjnovém zasedání. Pokud udělení absolutoria nepodpoří většina poslanců nebo pokud se EP rozhodne rozhodnutí o absolutoriu odložit, informuje o důvodech odložení rozhodnutí o udělení absolutoria příslušné orgány nebo agentury, které jsou povinny okamžitě provést opatření k odstranění překážek, jež udělení absolutoria brání. Výbor pro rozpočtovou kontrolu předloží v průběhu následujících šesti měsíců novou zprávu s návrhem udělit, nebo odmítnout absolutorium.

připomínek připojených k usnesením EP o udělení absolutoria. Členské státy musí informovat Komisi o opatřeních, která přijaly na základě připomínek Parlamentu, a Komise tyto informace zohlední ve své monitorovací zprávě.

Dalším nástrojem v rámci kontroly jsou specializované výbory EP, Členové Výboru pro rozpočtovou kontrolu mohou vést také diskuse se zástupci obdobných výborů působících v parlamentech členských států, s vnitrostátními kontrolními orgány a se zástupci celních orgánů. Jednotliví členové výboru provádějí

šetření na místě, aby se seznámili se skutečnostmi, které jsou příčinou konkrétních problémů.

V roce 1995 Parlament poprvé využil práva, jež mu udělila Smlouva, a zřídil vyšetřovací výbor a vydal zprávu o údajných podvodech a nesprávném úředním postupu. Lisabonská smlouva posílila kontrolní mechanismy zaměřené na výsledky dosažené v rámci programů Unie a nyní vyžaduje, aby Komise Parlamentu a Radě na základě jejich připomínek předložila úplnou hodnotící zprávu, která bude součástí ročního postupu udělování absolutoria.

2.5. Evropský účetní dvůr a jeho kritika

Evropský účetní dvůr (EÚD) je nezávislým externím auditorem EU a v této funkci chrání zájmy daňových poplatníků Unie. Ačkoliv nemá zákonem dané pravomoci, snaží se zlepšit způsob, jakým Evropská komise spravuje unijní rozpočet. O využívání finančních prostředků EU podává pravidelné zprávy. Členy Účetního dvora jmenuje Rada po konzultaci s Parlamentem na funkční období šesti let s možností prodloužení. Členové si ze svého středu volí předsedu na funkční období 3 let (s možností opakovaného zvolení).

EÚD bývá k plnění poměrně kritický a upozorňuje na problematiku týkající se financování a nakládání s prostředky EU.

2.5.1. ÚKOLY EVROPSKÉHO ÚČETNÍHO DVORA

- *Provádí audit příjmů a výdajů EU – kontroluje, zda jsou finanční prostředky EU správně vybírány a vynakládány, investovány způsobem, který přináší přídavnou hodnotu, a správně zaúčtovány.*
- *Prověřuje osoby a organizace, které s prostředky EU hospodaří. Provádí namátkové kontroly v orgánech Unie (zejména v Komisi), členských zemích EU a státech, které čerpají pomoc z EU.*
- *Vydává zjištění a doporučení ve formě auditních zpráv. Tyto zprávy pak předkládá Evropské komisi a vládám jednotlivých států.*
- *Nahlašuje podezření ze spáchání podvodu, korupce nebo jiné nezákonné činnosti Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF).*

- *Předkládá výroční zprávu Evropskému parlamentu a Radě EU. Parlament na jejím základě rozhoduje, zda udělí Komisi rozpočtové absolutorium.*

- *Vydává odborná stanoviska, která tvůrcům politik pomáhají při rozhodování o tom, jak lépe a transparentně hospodařit s finančními prostředky EU.*

Účetní dvůr zveřejňuje stanoviska k přípravným legislativním dokumentům, které budou mít dopad na finanční řízení EU, dále pak poziční dokumenty, analýzy a další publikace týkající se problematiky veřejných financí Unie.

Aby mohl Účetní dvůr řádně plnit své úkoly, je nezávislý na orgánech a institucích, jejichž kontrolu provádí. Může se tudíž svobodně rozhodnout, co bude kontrolovat; jakým způsobem kontrolu provede; jak a kdy předloží výsledky kontroly.

Audit Účetního dvora se zaměřuje především na Evropskou komisi, která je hlavním orgánem odpovědným za plnění rozpočtu EU. Úzce spolupracuje také s orgány členských států, protože většinu prostředků EU (asi 80 %) Komise spravuje společně s nimi.

Účetní dvůr provádí 3 typy auditu:

- 1. finanční audit** – kontroluje, zda účty přesně znamenávají finanční situaci, výsledky a peněžní tok za daný rok
- 2. audit souladu** – ověřuje, zda finanční transakce proběhly v souladu s předpisy

3. auditů výkonnosti – kontroluje, zda fondy EU dosahují svých cílů s vynaložením co nejmenšího množství zdrojů a co nejekonomičtějším způsobem.

Účetní dvůr je uspořádán do auditních skupin, které se nazývají senáty. Tyto skupiny připravují zprávy a stanoviska, které jsou po přijetí členy Účetního dvora zveřejněny.

EÚD každoročně provádí audit příjmů a výdajů rozpočtu EU a vydává výrok o míře spolehlivosti roční účetní závěrky a souladu příjmových a výdajových operací s platnými pravidly a nařízeními. V roce 2018 činily výdaje EU celkově 156,7 miliardy EUR. Představují 1% hrubého národního důchodu EU a kolem 2% celkových veřejných výdajů členských států EU. O rozpočtu EU rozhoduje každoročně v kontextu sedmiletých finančních rámců Evropský parlament a Rada.

2.5.2. ZPRÁVY EÚD

Auditoři pravidelně vydávají zjištění a doporučení ve formě auditních zpráv. Tyto zprávy pak předkládá Evropské komisi a vládám jednotlivých států. EÚD je ve svých zprávách často kritický a podrobný. Nicméně EÚD nemá smlouvami dané jasné pravomoci a jeho výstupy nejsou právně závazné. Tato skutečnost snižuje váhu tohoto orgánu.

Zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – 2017

V září 2018 byla představena 29. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů EU. Dle zprávy členské státy oznámily přijetí 73 opatření na ochranu finančních zájmů EU a k boji proti podvodům. Tato opatření zahrnují celý cyklus boje proti podvodům, zaměřují se však zejména na odhalování a prevenci. Opatření souvisejí především s kontrolou finančních prostředků v rámci sdíleného řízení. Většina členských států podala zprávy o počtu a povaze opatření, která byla přijata v návaznosti na doporučení z roku 2016; to lze považovat za pozitivní vývoj, dosud však existuje prostor pro zlepšení.

V roce 2017 bylo Komisi nahlášeno celkem 15 213 nesrovnalostí podvodného i nepodvodného charakteru, tj. o 20,8 % méně než v roce 2016. Tyto nesrovnalosti dosáhly celkové výše přibližně 2,58 miliardy EUR, což oproti předchozímu roku představuje pokles o 8,6 %. Celkem 1 146 nahlášených nesrovnalostí podvodného

charakteru se týkalo výdajů nebo příjmů ve výši přibližně 467 milionů EUR.

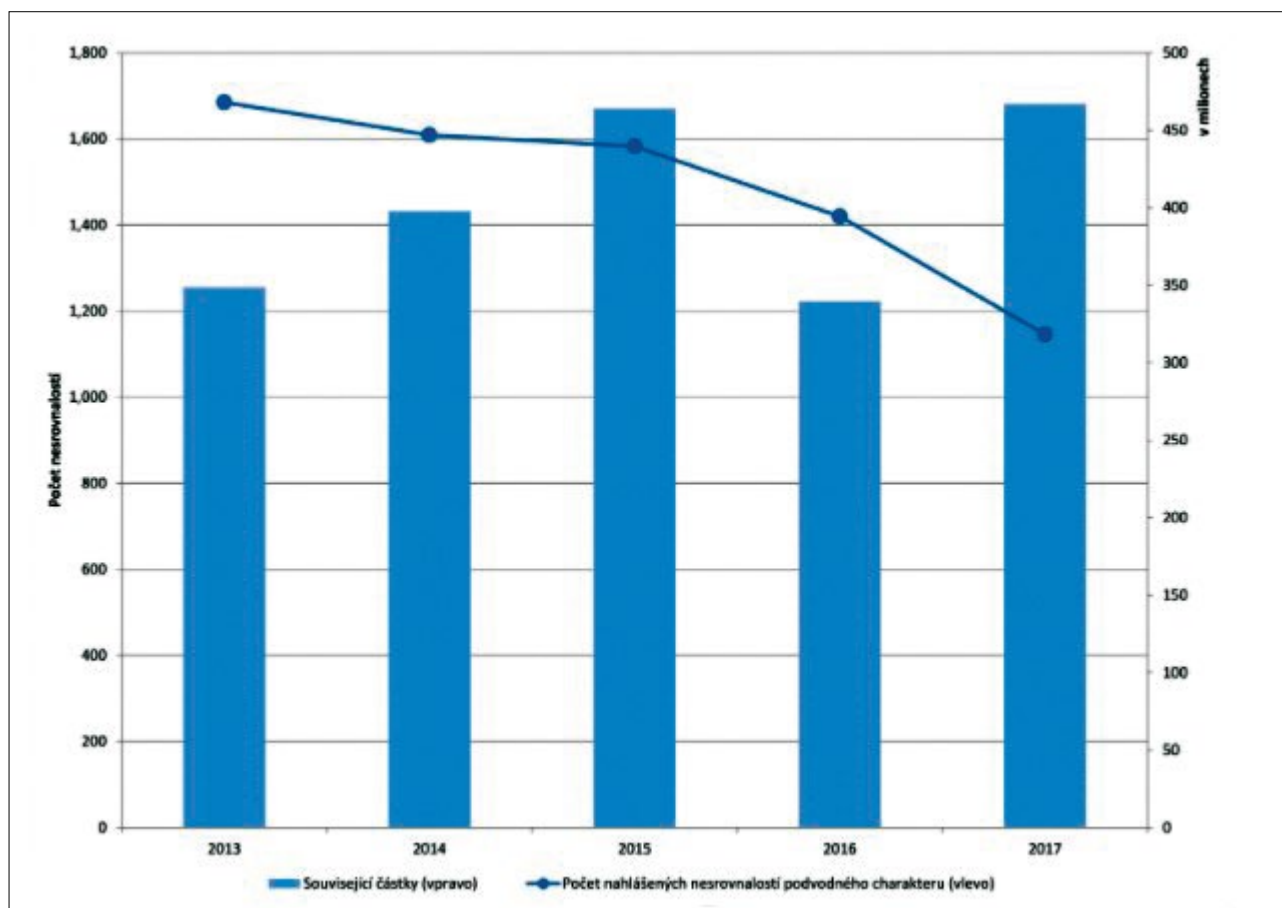
V roce 2017 bylo jako podvod nahlášeno celkem 1 146 nesrovnalostí (tj. 7,5 % všech odhalených a nahlášených nesrovnalostí), s částkou ve výši 467 milionů EUR (což představuje 18,1 % celkových finančních částek ovlivněných nesrovnalostmi), přičemž tyto nesrovnalosti se týkaly výdajů i příjmů.

V porovnání s rokem 2016 se počet nesrovnalostí podvodného charakteru oznámených v roce 2017 snížil o 19,3 %, zatímco dotčené finanční částky vzrostly o 37,5 %. Při pohledu na pětileté období (2013–2017) to bylo o 32 % méně než v roce 2013, tj. 23 % pod pětiletým průměrem. Finanční dopad však značně kolísá, protože může být ovlivněn individuálními případy, v nichž jde o velmi vysoké částky.

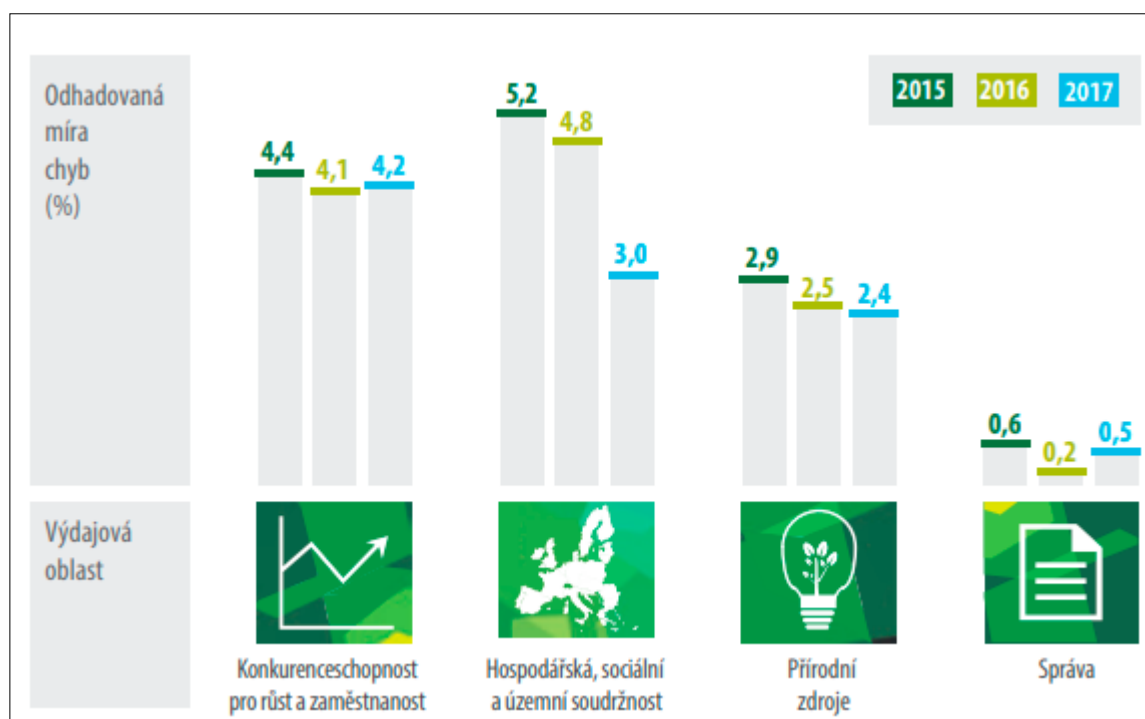
V roce 2017 zahájil úřad OLAF 215 vyšetřování a uzavřel 197 vyšetřování a doporučil zpětné získání finančních prostředků v hodnotě 3,1 miliardy EUR, z toho částka ve výši 2,7 miliardy EUR souvisela s příjmy. Tato mimořádně vysoká částka vznikla v důsledku odhalení závažných případů podvodné činnosti v oblasti podhodnocování celní hodnoty zboží, jež úřad OLAF uzavřel v průběhu roku. Na konci roku probíhalo 362 vyšetřování.

Výroční zpráva za rozpočtový rok 2017

V říjnu 2018 Komise zveřejnila Výroční zprávu za rozpočtový rok. Pro sdílené řízení připravuje Komise tuto zprávu na základě informací nahlášených členskými státy prostřednictvím IMS. Z analýzy zprávy o ochraně finančních zájmů za rok 2017 vyplývá, že výskyt nahlášených podvodů (podezření z podvodu a zjištěných podvodů) v politice soudržnosti EU je výrazně vyšší než v jiných oblastech: soudržnost představuje pouze jednu třetinu rozpočtu, ale připadá na ni 39 % všech nahlášených případů podvodu a 72 % celkové částky zatížené těmito případy. Nejvíce výdajů bylo kontrolováno v okruhu „Přírodní zdroje“ (56 %). V této oblasti připadalo 74 % na „Přímou podporu“, která se skládá převážně z plateb přímé podpory zemědělcům, a tyto výdaje nebyly zatíženy významnou (materiální) mírou chyb. Druhou složkou „Přírodních zdrojů“ je „Rozvoj venkova, tržní opatření, životní prostředí, oblast klimatu a rybolov“. Druhý největší podíl kontrolovaných výdajů (15 %) připadal na oblast „Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost“, která byla zatížena významnou (materiální) mírou chyb. Většina chyb v této

Graf 1: Oznámené nesrovnalosti podvodného charakteru a související částky, 2013–2017

Zdroj: 29. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – 2017 – https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52018DC0553&qid=1599033273327#_Ref514231436

Graf 2: Srovnání odhadované míry chyb u výdajových oblastí EU (2015–2017)

Zdroj: Zpráva o ochraně finančních zájmů za rok 2017 – <https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/auditinbrief-2017/auditinbrief-2017-CS.pdf>

oblasti souvisela s úhradami nezpůsobilých osobních nákladů, dalších nezpůsobilých přímých nákladů nebo nezpůsobilých nepřímých nákladů.

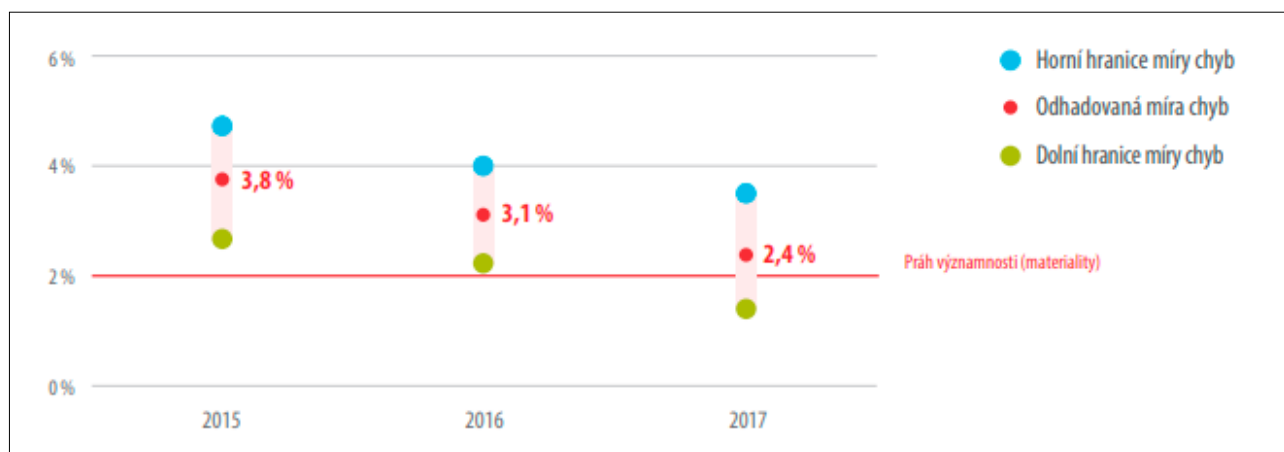
Pro rok 2017 auditoři dospěli k závěru, že příjmy nebyly ve významném (materiálním) rozsahu zatíženy chybami. Pro rok 2017 proto vydali k platbám z rozpočtu EU výrok s výhradou. Pokud jde o výdaje jako celek, odhadujeme míru chyb na 2,4 %. Pro srovnání: v roce 2016 činila 3,1 % a v roce 2015 to bylo 3,8 %. Ze zprávy také vyplynulo, že využívání zdrojů z Evropských strukturálních a investičních (ESI) fondů je pro členské státy stále problematické a rozpočet EU je i nadále vystaven značnému tlaku v důsledku hodnoty plateb, k nimž se EU v budoucích letech zavázala. Opatření, která měla v roce 2017 zvýšit pružnost rozpočtu, byla prospěšná, avšak nemusí stačit na to, aby EU pomohla vypořádat se s mož-

nými budoucími výzvami. Kombinace vysokých závazků a nízkých plateb vedla k nárůstu zbývajících rozpočtových závazků, které dosáhly nové rekordní výše 267,3 miliardy EUR. Při plánování víceletého finančního rámce (VFR) na období začínající rokem 2021 by mělo být prioritou zlepšit řízení rizika zpoždění plateb. EÚD za 2017 zjistil 13 případů podezření z podvodu a nahlásil je Evropskému úřadu pro boj proti podvodům.

Auditní zpráva za rok 2018

Evropský účetní dvůr představil v říjnu 2019 svoji zprávu za rok 2018. K hlavním zjištěním patří, že příjmy za rok 2018 byly legální a správné a nebyly zatíženy významnou (materiální) mírou chyb. Ze zprávy vyplývá, že EU zlepšuje své finanční řízení již třetí rok za sebou. EÚD dospěl k závěru, že účetní závěrka EU

Graf 3: Odhadovaná míra chyb v rozpočtu EU jako celku (2015–2017)

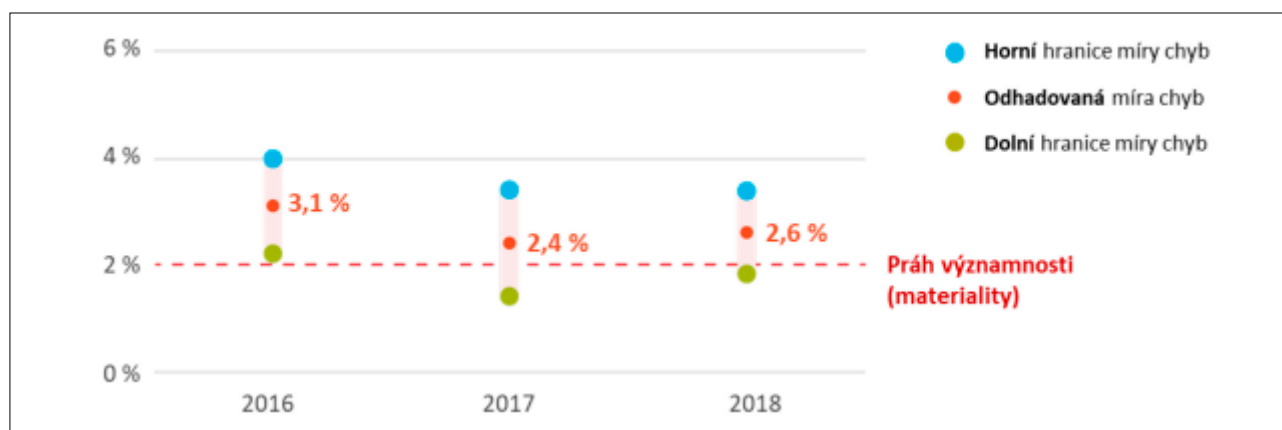

Zdroj: Zpráva o ochraně finančních zájmů za rok 2017 – <https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/auditinbrief-2017/auditinbrief-2017-CS.pdf>

podává „věrný a poctivý obraz“ o finanční situaci EU. Třetí rok po sobě vydali auditoři výrok s výhradou o správnosti finančních operací, na nichž se účetní závěrka zakládá. Svědčí to o skutečnosti, že významná část výdajů EU v roce 2018 nebyla zatížena chybami a že tyto chyby nemají ve výdajových oblastech rozsáhlý dopad. Současně podle auditorů přetrvávají problémy ve výdajových oblastech s vysokým rizikem, jako je rozvoj venkova a soudržnost. Začátek nového legislativního období a období nového finančního plánu představuje vhodnou příležitost. Tvůrci politik by ji měli využít a zaměřit politiky a výdaje EU na vytváření výsledků a přidanou hodnotu. Celková míra nesrovnalostí ve výdajích EU se i nadále pohybuje v rozpětí zjištěném ve dvou předešlých letech.

Auditoři odhadují, že míra chyb ve výdajích za rok 2018 činí 2,6 % (2,4 % v roce 2017 a 3,1 % v roce 2016). Chyby byly zjištěny hlavně v oblastech s vysokým rizikem, jako je rozvoj venkova a soudržnost, v nichž se z rozpočtu EU příjemcům proplácují výdaje, které jim vznikly. Tyto oblasti se řídí složitými pravidly a kritérii způsobilosti, které mohou vést k chybám. S orgány EU pod novým vedením a po letošních volbách do Evropského parlamentu se EU nachází na důležitém křižovatce a této situaci musí využít k tomu, aby vytvářela výsledky, připomínají auditoři.

V roce 2018 došlo k výraznému zvýšení u žádostí členských států o platby z evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondů). Zároveň v tomto roce

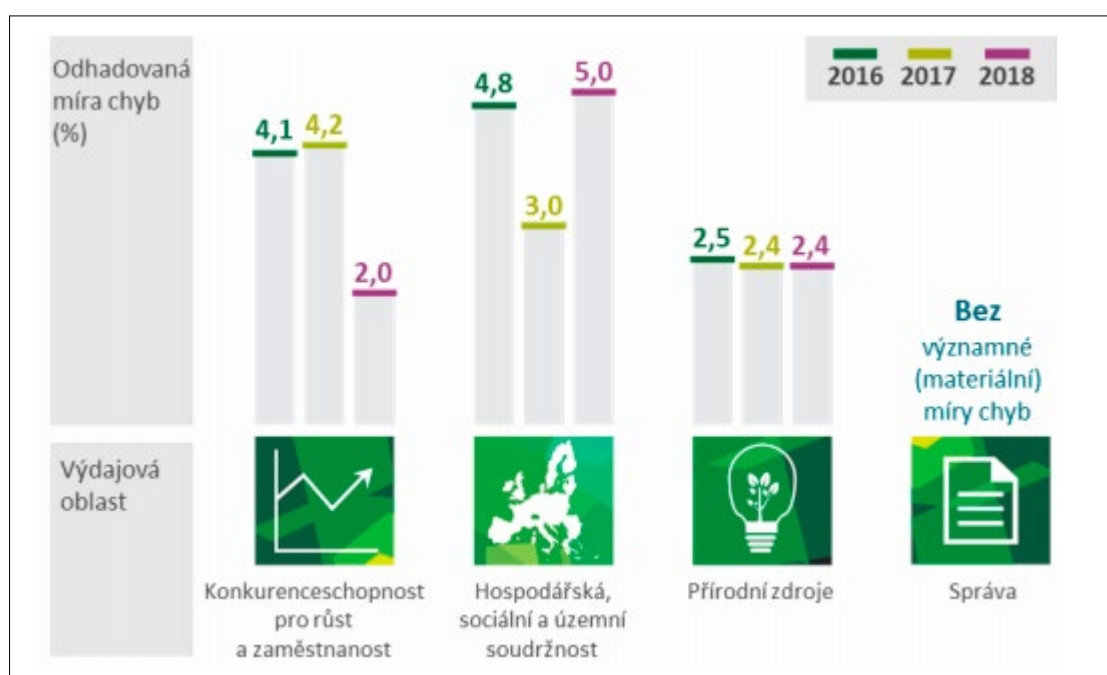
Graf 4: Odhadovaná míra chyb v rozpočtu EU jako celku (2016–2018)

Zdroj: EÚD – Auditní zpráva 2018, <https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/auditinbrief-2018/auditinbrief-2018-CS.pdf>

víceletého finančního rámce (VFR) na období od 2014 do 2020 bylo čerpání prostředků z ESI fondů i nadále pomalejší, než bylo plánováno. To přispělo k rostoucímu objemu zbývajících závazků ESI fondů. Na základě analýzy vybraných programů, které pokrývají 97 % finančního plánu pro víceletý finanční rámec na období 2014–2020, EÚD dospěl k závěru, že ukazatele

výkonnosti, které jsou v současné době využívány pro rozpočet EU, ne vždy nabízejí dobrý přehled o skutečném pokroku při dosahování cílů jednotlivých politik.

Analýza se zaměřila na 184 doporučení předložených v 25 zvláštních zprávách zveřejněných v roce 2015. Komise od uvedeného roku realizovala 75 % našich

Graf 5: Srovnání odhadované míry chyb u výdajových oblastí EU (2016–2018)

Zdroj: EÚD – Auditní zpráva 2018, <https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/auditinbrief-2018/auditinbrief-2018-CS.pdf>

doporučení v plném rozsahu nebo ve většině ohledů. Všechny případy podezření z podvodu, zjištěné v průběhu auditů hlásí Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF). Během roku 2018 EÚD úřad OLAF informoval o devíti takových případech.

Auditoři ve zprávě také upozorňují na výzvy pro rozpočtové a finanční řízení EU, které se obzvláště týkají nového dlouhodobého rozpočtového cyklu. Členské státy čerpají strukturální a investiční fondy, na něž připadá téměř polovina současného víceletého finančního rámce (VFR), pomalu, a to i přes zvýšenou

dynamiku a výrazně větší objem žádostí v roce 2018. Komise má přijmout opatření, aby zamezila nepřiměřenému tlaku na platební potřeby na začátku nového VFR (2021–2027), který by vznikl kvůli zpožděným žádostem ze současného VFR.

Zpráva Evropského účetního dvora z května 2019

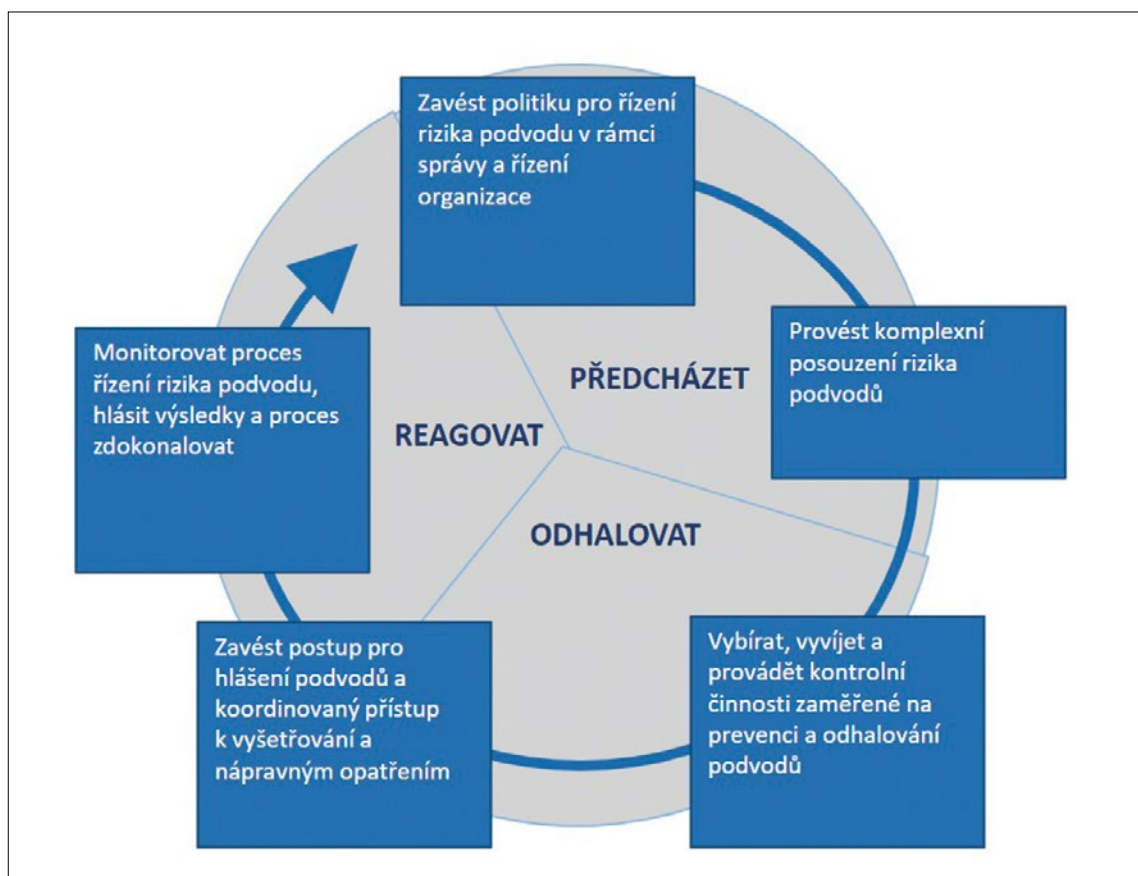
Členské státy by měly zintenzivnit své úsilí v boji proti podvodům ve výdajích EU na soudržnost, říkají auditoři. Podle zvláštní zprávy Evropského účetního dvora z května 2019 je úsilí členských států v boji proti podvodům ve výdajích na soudržnost navzdory zlepšením v uplynulých letech stále nedostatečné. Posouzení účinnosti opatření proti podvodům, vyhotovená členskými státy, jsou podle auditorů příliš optimistická. Účinná prevence, odhalování podvodů a odrazování podvodníků i nadále vyžadují výrazné posílení odhalování podvodů, reakce na ně i koordinace. V letech 2013 až 2017 bylo zjištěno více než 4 000 potenciálně podvodných nesrovnalostí. Ty představovaly téměř 1,5 miliardy EUR podpory EU, z čehož 72 % se týkalo politiky soudržnosti, včetně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Fondu soudržnosti a Evropského so-

ciálního fondu. Odpovědnost za boj proti podvodům v těchto oblastech nesou primárně členské státy.

Auditoři posuzovali, zda řídicí orgány a koordinační služby pro boj proti podvodům v členských státech řádně plní své povinnosti ve všech fázích „procesu řízení boje proti podvodům“: při prevenci podvodů, odhalování podvodů a reakci na podvody (včetně hlášení odhalených případů podvodu a zpětného získání neoprávněně vyplacených prostředků). Za tímto účelem navštívili sedm členských států: Bulharsko, Francii, Maďarsko, Řecko, Lotyšsko, Rumunsko a Španělsko.

Podle údajů zprávy o ochraně finančních zájmů EU za rok 2017 představují nesrovnalosti nahlášené členskými státy jako podvod 0,44 % prostředků EU vydaných v oblasti politiky soudržnosti. Tento ukazatel se označuje jako míra odhalení podvodů a jeho hodnoty se ve vztahu k financování výdajů EU na soudržnost v celém programovém období 2007–2013 v jednotlivých členských státech velmi liší: pohybují se na škále od 0 % do 2,1%. Zpráva o ochraně finančních zájmů EU za rok 2017 neuvádí žádné konkrétní vysvětlení výrazně vyšší míry odhalení podvodů nahlášených

Graf 6: Proces řízení rizika podvodu

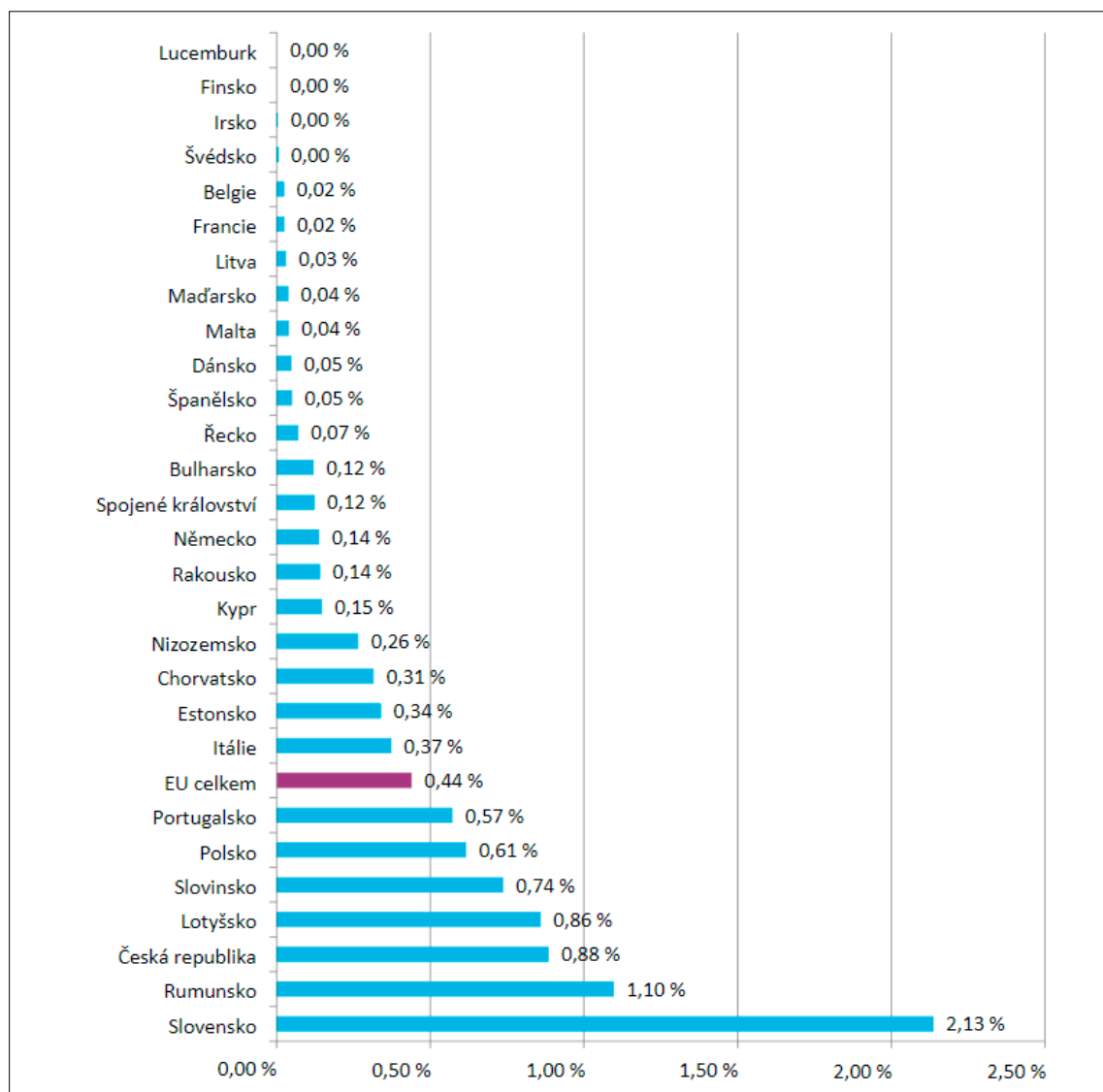

Zdroj: Zvláštní zpráva EÚD 06/2019 – <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fraud-in-cohesion-6-2019/cs/index.html#A1>

Tab. 1: Nahlášené podvodné nesrovnalosti podle oblastí politiky (2013–2017)

Oblast politiky	Nesrovnalosti nahlášené jako podvod		Příslušné finanční částky	
	(počet)	(v procentech)	(v mil. EUR)	(v procentech)
Společná zemědělská politika	2 081	50,00 %	350,9	23,69 %
Politika soudržnosti a politika pro rybolov				
- část rybolov	64	2,00 %	20,1	1,00 %
- část zemědělství (před rokem 2007)	24	1,00 %	3,4	0,00 %
- část soudržnost	1 645	39,00 %	1,063,6	71,79 %
Předvstupní pomoc	133	3,00 %	28,8	2,00 %
Přímé řízení	206	5,05 %	21,5	1,00 %
CELKEM (Část výdaje)	4 153	100,00 %	1 488,3	100,00 %

Zdroj: Zvláštní zpráva EÚD 06/2019 – <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fraud-in-cohesion-6-2019/cs/index.html#A1>

Graf 7: Odhalené a nahlášené podvody jako procento prostředků politiky soudržnosti, které členské státy obdržely v programovém období 2007–2013

Zdroj: Zvláštní zpráva EÚD 06/2019 – <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fraud-in-cohesion-6-2019/cs/index.html#A1>

v případě Slovenska. Průměrná jednotlivá hodnota nesrovnalostí nahlášených jako podvod činí 0,8 milionu EUR.

Pokud jde o programové období 2014–2020, auditoři zjistili, že řídicí orgány posuzovaly riziko podvodů při čerpání fondů politiky soudržnosti lépe a že jejich opatření na prevenci podvodů se zlepšila. Některé z těchto analýz však nebyly patřičně důkladné. Členské státy rovněž obvykle nedisponují žádnou konkrétní politikou pro boj proti podvodům.

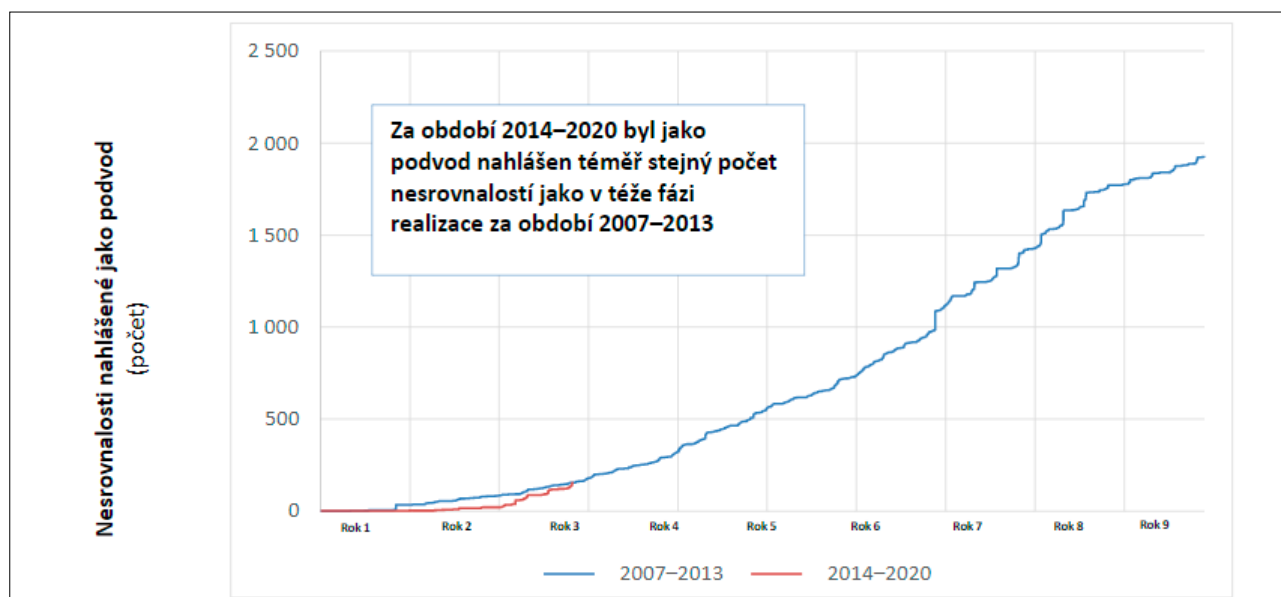
Auditoři ve zprávě zdůrazňují nedostatek reálného pokroku v oblasti proaktivního odhalování podvodů. Dopad opatření pro prevenci a odhalování podvodů navíc často není náležitě monitorován a hodnocen. Podle auditorů členské státy dostatečně nereaagovaly na všechny odhalené případy podvodů ve výdajích EU na soudržnost, a upozorňují na to,

že nápravná opatření, jsou-li uplatňována, mají omezený odrazující účinek. Mechanismy pro hlášení jsou rovněž neuspokojivé. Ne všechny případy podvodu jsou hlášeny, což má dopad na spolehlivost měř odhalení podvodů zveřejňovaných Evropskou komisí. Podezření z podvodu dále nejsou systematicky sdělována příslušným orgánům a koordinace s jinými subjekty činnými v boji proti podvodům je nedostatečná.

Auditoři navrhli doporučení, jak dosáhnout lepších výsledků. Konkrétně žádají, aby členské státy:

- vypracovaly formální strategie a opatření pro boj proti podvodům týkajícím se prostředků EU;
- posílily posuzování rizika podvodů tím, že se do procesu zapojí relevantní externí subjekty;

Graf 8: Vývoj nesrovnalostí nahlášených jako podvod

Zdroj: Zvláštní zpráva EÚD 06/2019 – <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fraud-in-cohesion-6-2019/cs/index.html#A1>

- zlepšily opatření na odhalování podvodů zavedením obecného využívání nástrojů pro datovou analýzu.

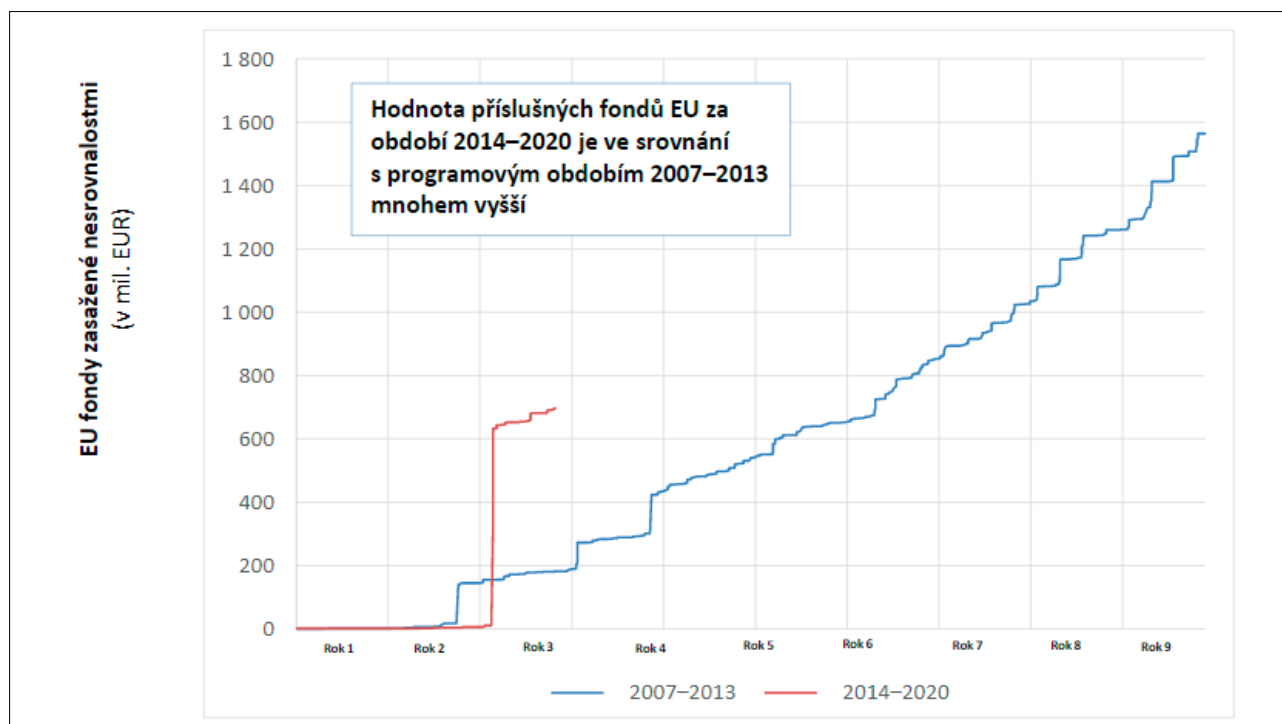
Od Komise auditoři žádají, aby:

- monitorovala mechanismy pro reakci na podvody a zajišťovala jejich soustavné uplatňování;
- podporovala členské státy v rozšiřování funkcí jejich koordinačních služeb pro boj proti podvodům.

Zpráva hodnotící fiskální řízení EU

Podle zprávy Evropského účetního dvora z listopadu 2019 by EU měla dále posílit právní požadavky na vnitrostátní rozpočtové rámce a lépe monitorovat, jak je členské státy provádějí. Požadavky jsou v několika ohledech mírnější než mezinárodní normy a Evropská komise má doposud jen omezené informace o tom, zda je členské státy řádně uplatňují. Auditoři také upozorňují na riziko, že Komise a nezávislé fiskální instituce budou posuzovat soulad s fiskálními pravidly

Graf 9: Vývoj nesrovnalostí

Zdroj: Zvláštní zpráva EÚD 06/2019 – <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fraud-in-cohesion-6-2019/cs/index.html#A1>

EU nejednotně, a dále na omezenou účinnost Evropské fiskální rady způsobenou skutečností, že není plně nezávislá na Komisi. Aby odstranila hlavní příčiny finanční krize a zlepšila fiskální řízení, především v eurozóně, snažila se Komise fiskální rámec EU doplnit závaznými předpisy na vnitrostátní úrovni. Kromě jiného požadovala, aby členské státy zřídily nezávislé fiskální instituce, stanovily vnitrostátní fiskální pravidla a zavedly víceleté rozpočtové rámce. Auditóři zkoumali, zda požadavky EU posílily vnitrostátní rozpočtové rámce a zda Komise posuzovala, jak je členské státy uplatňují.

Po první směrnici EU z roku 2011, která stanovila minimální požadavky na rozpočtové rámce členských států, se počet fiskálních pravidel a nezávislých

fiskálních institucí výrazně zvýšil. Auditóři zjistili, že řada požadavků neodpovídá normám a osvědčeným postupům, které stanovily MMF a OECD, zejména pokud jde o střednědobé rozpočtové rámce a nezávislé fiskální instituce členských států. Bude-li nová směrnice navržená v roce 2017 schválena, může napravit některé ze zjištěných nedostatků, nikoli však všechny. Jedním příkladem, na nějž auditóři upozornili, je mechanismus nápravy; okolnosti, za nichž se má mechanismus aktivovat, jsou i nadále neurčité. Zda jsou vnitrostátní předpisy v souladu s požadavky EU, ověřovala Komise se zpožděním z řady důvodů, avšak také kvůli činitelům mimo její kontrolu. Komise dosud neposoudila, jak členské státy tyto požadavky skutečně uplatňují, nebo to posoudila v příliš rané fázi provádění na to, aby bylo posouzení užitečné,

Ve zkratce:

Auditóři Komisi doporučují, aby:

- přezkoumala požadavky EU na vnitrostátní rozpočtové rámce a přihlédla k mezinárodním normám a osvědčeným postupům;
- posílila jistotu o fungování rozpočtových rámců;
- zlepšila spolupráci s nezávislými fiskálními institucemi, aby se minimalizovaly rozdíly v posouzeních souladu;
- posílila Evropskou fiskální radu.

a posouzení má proto jen malou informační hodnotu, uvádějí auditoři.

Komise se při svém monitorování spoléhá na informace poskytované členskými státy, které se převážně zaměřují na institucionální uspořádání, nikoli na skutečné fungování rozpočtových rámců. Nezávislé fiskální instituce ověřují, jak země dodržují vnitrostátní fiskální pravidla, a některé také ověřují dodržování fiskálních pravidel EU. V druhém případě nastaly situace, kdy Komise a nezávislé fiskální instituce dospěly k rozdílným závěrům. Jedním z důvodů je skutečnost, že Komise může využít svých pravomocí volného uvážení a uznat „výjimečné okolnosti“ jako odůvodnění, aby zmírnila požadavky na korekci vůči zemím, které dosud nedosáhly střednědobých rozpočtových cílů. Ve zprávě se zdůrazňuje, že zřízení Evropské fiskální rady – jejímž úkolem je hodnotit fiskální rámec EU a vhodnost nastavení fiskální politiky v eurozóně a v jednotlivých členských státech – bylo správným krokem. Bylo by však možné posílit její roli a nezávislost. Rada je v současné době poradním orgánem Komise, která není vázána zásadou splnit doporučení či odůvodnit jeho nesplnění a může návrhy a doporučení vydané radou bez zdůvodnění či řádného vysvětlení opomenout.

Zvláštní zpráva:

Kvalita údajů pro rozpočtovou podporu

EÚD v prosinci 2019 vydal zvláštní [zprávu týkající se rozpočtové podpory](#). Rozpočtová podpora je formou pomoci, kterou poskytuje EU a která spočívá v převedení peněžních prostředků do státní pokladny partnerské země na základě jejího plnění dohodnutých podmínek vyplácení těchto prostředků. Platby rozpočtové podpory se provádějí ve formě pevných nebo proměnlivých splátek. Výše částek vyplácených z proměnlivých splátek závisí na výkonnosti partnerských zemí, která se měří podle předem stanovených kritérií výkonnosti. EÚD zjišťoval, zda údaje o výkonnosti, které Komise při vyplácení proměnlivých splátek rozpočtové podpory používá, jsou relevantní a spolehlivé. EÚD došel k závěru, že třetina prověřovaných ukazatelů výkonnosti měla koncepční nedostatky, které umožňovaly různé interpretace toho, zda bylo cílů dosaženo. Způsob, jakým Komise posuzovala plnění ukazatelů proměnlivých splátek, navíc nebyl podle EÚD vždy spolehlivý. Účetní dvůr ve zprávě zveřejnil doporučení, jak zlepšit formulaci ukazatelů, zvýšit uplatňování ukazatelů efektů a zlepšit ověřování

údajů o výkonnosti, na jejichž základě se vyplácejí proměnlivé splátky.

Rozpočtová podpora EU pro partnerské země není vždy podložena dostatečně relevantními a spolehlivými údaji o výkonnosti, tvrdí auditoři. Údaje, které EU používá při vyplácení proměnlivých splátek rozpočtové podpory partnerským zemím, nejsou vždy dostatečně spolehlivé na to, aby umožňovaly přijímat informovaná rozhodnutí. Ukazatele výkonnosti a jejich cílové hodnoty nejsou v některých případech relevantní, v důsledku čehož je obtížné posoudit, zda partnerské země dosáhly při realizaci dohodnutých reforem pokroku. Rozhodnutí o uvolnění plateb rozpočtové podpory tak nemusela vždy být dostatečně zdůvodněná, uvádějí auditoři. EU každoročně převádí partnerským zemím v průměru přibližně 1,7 miliardy EUR za předpokladu, že plní dohodnuté podmínky vyplácení těchto prostředků. Účelem této formy podpory, označované jako „rozpočtová podpora“, je napomoci partnerům EU provádět reformy. Přibližně 44 % plateb EU určených na rozpočtovou podporu tvoří pak „proměnlivé splátky“, které se vyplácejí podle výsledků dosažených na základě konkrétních ukazatelů výkonnosti. Auditoři proto posuzovali relevantnost a spolehlivost údajů používaných Evropskou komisí pro vyplácení proměnlivých splátek v rámci rozpočtové podpory. Auditoři zjistili, že ukazatele používané k vyplácení rozpočtové podpory jsou v souladu s odvětvovými strategiemi partnerských zemí a že obecně zajišťují zamýšlený motivační účinek. Tyto ukazatele ale nemají ve všech případech dobrou koncepci a je jich také příliš mnoho. Velká většina z nich se zaměřovala více na krátkodobá opatření než na dlouhodobé výsledky. Kromě toho zhruba jedna třetina ukazatelů neumožňovala objektivní měření výsledků. Některé byly vymezeny jen neurčitě, bez vyčíslení cílových hodnot. U jiných chyběly výchozí hodnoty nebo jejich výchozí hodnoty byly stanoveny nesprávně. To vedlo k situacím, kdy požadované cílové hodnoty byly nižší než stav před zahájením intervence EU. Tyto nedostatky tak celkově umožňovaly různě interpretovat, zda bylo cílů dosaženo, což mohlo vést ke zkreslení při analýze žádostí o vyplácení prostředků. Auditoři rovněž zjistili, že Komise ve většině případů nedospěla k explicitním závěrům ohledně schopnosti partnerských zemí předkládat přesné údaje. Mezi hlavní problémy, na které auditoři poukazují, je nedosahování cílových hodnot ve stanovených lhůtách, měření výsledků na základě nesprávně stanovených výchozích hodnot, nesprávné či neúplné důkazní informace o plnění ukazatelů nebo to, že cílové hodnoty nebyly splněny vůbec. Auditoři

také provedli opakovaně hodnocení toho, jak byly ukazatele splněny (tato hodnocení byla použita jako základ pro platby rozpočtové podpory), které předtím provedla Komise. Z celkové hodnoty 234 milionů EUR prověřovaných plateb proměnlivých splátek auditoři zjistili nesrovnalosti u 16,7 milionu EUR: 13,3 milionu EUR nebylo dostatečně odůvodněno a 3,4 milionu EUR bylo vyplaceno i přesto, že nebylo dosaženo skutečného pokroku. Auditoři navíc upozorňují na 26,3 milionu EUR vyplacených Moldavsku, aniž bylo dostatečně zdokumentováno, že došlo ke zlepšení v oblasti demokratických zásad a právního státu. Na základě svých zjištění auditoři předkládají řadu doporučení.

Auditoři Komisi zejména vyzývají, aby:

- lépe posuzovala schopnost jednotlivých zemí poskytovat spolehlivé údaje o výkonnosti,
- přesněji formulovala ukazatele používané pro rozpočtovou podporu,
- využívala ve vyšší míře ukazatele výstupů,
- lépe ověřovala údaje o výkonnosti sloužící k vyplacení proměnlivých splátek.

Zpráva o činnosti

Podle své [zprávy o činnosti z května 2020](#) se EÚD v rostoucí míře zaměřuje na hodnocení výkonnosti a přidané hodnoty výdajů EU a regulačních opatření. V roce 2019 zveřejnili externí auditoři EU 67 zpráv, přezkumů a stanovisek, jež se zabývají řadou výzev, s nimiž se Unie potýká, např. přeshraniční zdravotní péčí, energií z obnovitelných zdrojů, kybernetickou bezpečností, migrací a finanční správou.

Zpráva o činnosti podává ucelený přehled o auditních zprávách a publikacích EÚD, jeho kontrolách v členských státech i v zemích mimo EU a o jeho součinnosti s hlavními zainteresovanými stranami v roce 2019. Auditoři rovněž předkládají nejdůležitější informace o zaměstnancích, správě a financích svých orgánů

a řídí se přitom stejnými zásadami transparentnosti a vyvozování odpovědnosti, jaké uplatňují na subjekty, jež kontrolují.

EÚD v roce 2019 zveřejnil 36 tematických zpráv o výkonnosti a přezkumů opatření EU, výroční zprávy o souladu s předpisy k rozpočtu a agenturám EU, stanoviska k revidovaným finančním pravidlům a připomínky k příštímu dlouhodobému rozpočtu EU (VFR na období 2021–2027). Doporučení dle auditorů poukázala na to, jak dosáhnout finančních úspor, bránit plýtvání, lépe fungovat nebo dosahovat očekávaných cílů příslušných opatření účinnějším způsobem. I když některá doporučení mohou začít působit dříve než jiná, výroční zpráva o činnosti vypovídá o vysoké míře plnění, a tedy i o dlouhodobých přínosech pro občany: přibližně 95 % doporučení uvedených ve zprávách z roku 2015 bylo do roku 2019 uvedeno do praxe.

Zprávy, přezkumy a stanoviska auditorů jsou základním prvkem hierarchie vyvozování odpovědnosti EU, protože pomáhají EP a Radě kontrolovat, jak EU dosahuje svých cílů, a vyvozovat odpovědnost Komise a jiných subjektů odpovědných na řízení rozpočtu EU, jehož přibližná výše činí 160 miliard EUR ročně.

V roce 2019 auditoři opět předložili Evropskému parlamentu a Radě značný počet zpráv. O hlavních sděleních těchto zpráv navíc diskutovali s poslanci parlamentů v 21 členských státech. Téměř 90 % těch, kteří zprávy obdrželi, je považovalo za užitečné a přes 80 % se domnívalo, že mají dopad. Většina kontrol na místě byla provedena ve velkých členských státech, jako je Itálie (430 dní), Polsko (345) a Německo (316); nejméně kontrol bylo provedeno na Maltě (5), na Kyporu (7) a v Lucembursku (8).

I když audity nejsou cíleně koncipovány tak, aby odhalovaly podvody, nahlásili auditoři Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) 10 případů podezření z podvodu (2018: 9). V letech 2010–2018 OLAF na základě auditů EÚD doporučil zpětně získat prostředky ve výši 313 milionů EUR.

2.6. Zpráva o ochraně finančních zájmů EU

(Usnesení Evropského parlamentu ze dne 31. ledna 2019 o výroční zprávě o ochraně finančních zájmů Evropské unie za rok 2017 – boj proti podvodům)

Komise v říjnu 2019 vydala zprávu o ochraně finančních zájmů EU, ze které vyplývá, že Junckerova Komise dosáhla dobrého pokroku, co se týče ochrany evropského rozpočtu. Zpráva dále uvádí, že počet zjištěných podvodných případů byl na stejné úrovni jako v roce 2017. Celkově se jednalo o 1152 případů. Zároveň však tyto případy měly větší dopad na rozpočet EU, což ukazuje, že se Komisi dařilo lépe cílit na důležité případy.

Podle Smlouvy o fungování Evropské unie (čl. 325 odst. 5) je Komise povinna vypracovat výroční zprávu o ochraně finančních zájmů EU. Tato zpráva podrobně uvádí opatření přijatá na evropské a vnitrostátní úrovni boje proti podvodům ovlivňujícím rozpočet EU. Zpráva vychází z informací hlášených členskými státy včetně údajů o zjištěných nesrovnalostech a podvodech. Analýza těchto informací umožňuje posoudit, které oblasti jsou nejvíce ohroženy, a tím přispět k lepšímu zaměření opatření na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni. Kromě informací o tom, co bylo učiněno v roce 2018, obsahuje zpráva přehled opatření přijatých na úrovni EU k ochraně rozpočtu EU za posledních 30 let.

Komise přijala v průběhu let řadu opatření. Patří mezi ně například nová zjednodušená pravidla, podle nichž se vynakládá rozpočet EU a která vstoupila v platnost dne 2. srpna 2018, a nová strategie boje proti podvodům, jejímž cílem je dále zlepšit odhalování, postihování a předcházení podvodům a bude podporovat probíhající úsilí o další snižování podvodů proti rozpočtu EU. Komise rovněž aktivně podporuje vytvoření Evropského státního zastupitelství (EPPO), nezávislého a decentralizovaného státního zástupce Evropské unie, který má pravomoc vyšetřovat, stíhat a soudit trestné činy proti rozpočtu EU, jako jsou podvody, korupce nebo závažné přeshraniční podvody s DPH. Aby se usnadnila hladká spolupráce mezi Evropským úřadem pro boj proti podvodům a Evropským úřadem pro boj proti podvodům (známým jeho francouzským zkratkovým úřadem OLAF), navrhla Komise změny pravidel upravujících úřad OLAF.

Veškeré toto úsilí vedlo k dobrým výsledkům. Podle poslední zprávy PIF členské státy v roce 2018 pokračovaly v posilování svých vnitrostátních systémů

a postupů a zaměřovaly se na prevenci a detekci. V roce 2018 byl počet zjištěných podvodných případů ve srovnání s předchozím rokem stabilní, tj. 1152, tj. 10 % všech nahlášených nesrovnalostí. Současně byl jejich finanční dopad vyšší na příjmové i výdajové straně rozpočtu. To naznačuje lepší cílení kontrolních činností členskými státy. Zjištěné podvodné nesrovnalosti významně poklesly co do počtu i hodnoty.

2.6.1. VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2018

(Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. července 2020 o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boji proti podvodům)

EU vydala 30. výroční zprávu o ochraně finančních zájmů EU a o boji proti podvodům i pokroku, kterého bylo dosaženo během posledních tří desetiletí při přípravě a rozvoji legislativních základů a institucionálního rámce (úřadů OLAF a EPPO) v oblasti boje proti podvodům a nesrovnalostem na úrovni EU, při navazování spolupráce mezi členskými státy a mezi nimi a Komisí a při dosahování výsledků v oblasti ochrany rozpočtu EU, které by nebyly možné bez společného úsilí orgánů EU a vnitrostátních orgánů.

Komise plní rozpočet Unie ve spolupráci s členskými státy, přičemž v roce 2018 proběhlo plnění tohoto rozpočtu ze 74 % v rámci sdíleného řízení.

Ze zprávy vyplývá, že metody podvodů se neustále vyvíjejí a objevují se nové vzorce podvodů, které mají výrazný nadnárodní rozměr a využívají mechanismů přeshraničních podvodů (podvody při propagaci zemědělských produktů; krycí společnosti; vyhýbání se placení cla podhodnocováním textilu a obuvi dovážených do Unie a procházením celním řízením v několika členských státech; elektronický obchod; nárůst přeshraničního rozměru podvodů na straně výdajů a padělání), což nepříznivě ovlivňuje příjmovou stránku rozpočtu EU a vyžaduje novou koordinovanou reakci na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni.

Celkový počet podvodů a jiných nesrovnalostí oznámených v roce 2018 (11 638 případů) byl o 25 % nižší než v roce 2017 (15 213 případů) a že jejich hodnota ve srovnání s předchozím rokem zůstává na stejné

úrovni (2,5 mld. EUR v roce 2018 a 2,58 mld. EUR v roce 2017).

Je důležité zdůraznit, že ne všechny nesrovnalosti jsou podvodného charakteru a že je třeba jasně rozlišit chyby, k nimž došlo.

Počet hlášených nesrovnalostí podvodného charakteru a související částky nejsou přímým ukazatelem míry podvodů, které mají dopad na rozpočet EU nebo rozpočet daného členského státu; konstatuje, že není známo, kolik nesrovnalostí podvodného charakteru Komise a zejména členské státy každoročně neohlásí; konstatuje, že tato skutečnost Parlamentu ztěžuje vyvození užitečných závěrů ohledně účinnosti činnosti Komise v oblasti boje proti podvodům; vyzývá proto Komisi, aby vypracovala metodiku pro zvýšení spolehlivosti a zavedla opatření pro přesnější odhady rozsahu podvodů v EU; konstatuje, že nesrovnalosti podvodného charakteru se týkaly 0,71% plateb provedených v roce 2018 a 0,65% hrubé částky tradičních vlastních zdrojů vybraných za rok 2018; dále konstatuje, že nesrovnalosti nepodvodného charakteru se týkaly 0,58% plateb provedených v roce 2018 a 1,78% hrubé částky tradičních vlastních zdrojů vybraných za rok 2018.

Dle Účetního dvora nemá Komise dostatek poznatků o rozsahu, povaze a příčinách podvodů; znovu vyzývá Komisi, aby zavedla jednotný systém pro shromažďování porovnatelných údajů o nesrovnalostech a případech podvodů od členských států s cílem standardizovat proces podávání zpráv a zajistit kvalitu a porovnatelnost poskytovaných údajů.

Nesrovnalostí podvodného charakteru oznámených v roce 2018 (1 152 případů) zůstal ve srovnání s rokem 2017 na stejné úrovni; vyjadřuje však politování nad tím, že se příslušné částky značně zvýšily, a to o 183%, což je důvod k vážnému znepokojení; tento nárůst je do značné míry způsoben dvěma nesrovnalostmi podvodného charakteru, které se týkají výdajů na politiku soudržnosti; zdůrazňuje, že je třeba co nejdříve tyto vysoké částky získat zpět. Pokud jde o počet nesrovnalostí nepodvodného charakteru, zaregistrovaných v roce 2018, došlo ke 27% snížení (10 487 případů), a pokud jde o příslušné finanční částky, došlo ke snížení o 37% na 1,3 mld. EUR.

Mnohé členské státy postrádají zvláštní právní předpisy proti organizované trestné činnosti, která se stále více zapojuje do přeshraničních činností a do oblastí, s nimiž jsou spojeny finanční zájmy EU, zejména do pašování a padělání měny.

EP vyzval členské státy, aby navázaly užší spolupráci v souvislosti s výměnou informací, a zlepšily tak sběr údajů, zvýšily účinnost kontrol a zaručily práva a svobody občanů; připomíná úlohu Komise při koordinaci spolupráce mezi členskými státy; vyzývá Komisi, aby pomohla při koordinaci zavádění jednotného systému pro shromažďování údajů o nesrovnalostech a případech podvodů od členských států.

Parlament pokládá za znepokojivé, že ve snaze snížit administrativní zátěž orgánům členských států ukládá nařízení o společných ustanoveních (EU) č. 1303/2013 pouze povinnost hlásit nesrovnalosti podvodného i nepodvodného charakteru týkajících se příspěvků z ESI fondů, jejichž peněžní hodnota přesahuje 10 000 EUR; připomíná, že v případě zemědělství a Evropského sociálního fondu je realizován značný počet plateb do 10 000 EUR, které jsou (po splnění určitých podmínek) vypláceny jako platební nároky, takže i potenciálně podvodné platby jsou tak pod hranicí, od které je nutné je hlásit, bere však na vědomí vyjádření Účetního dvora, uvedená v jeho výročních zprávách za roky 2017 a 2018, že platební nároky jsou méně náchylné k chybám než náhrada nákladů, což je způsob vyplácení projektů nad 10 000 EUR.

Parlament důrazně odsoudil a upozornil na rozsáhlé zneužívání evropských strukturálních a investičních fondů ze strany vysoce postavených vládních úředníků v České republice a dalších veřejných činitelů v Maďarsku, Řecku, Polsku, Rumunsku a Itálii; konstatuje, že tento podvod jde na úkor malých rodinných firem.

EP požaduje, aby Komise navrhla konkrétní mechanismus vyřizování stížností na úrovni Unie, který by podpořil zemědělce nebo příjemce dotací, kteří se potýkají například se zábořem půdy, pochybením orgánů členských států, tlakem ze strany zločineckých struktur nebo organizovaného zločinu, a osoby, které jsou předmětem nucené nebo otročké práce, a poskytl jim možnost urychleně předložit stížnost ke Komisi, kterou by měla Komise bez odkladu prověřit.

Poslanci v usnesení upozornili na to, že Komise v současné době nepřijímá dostatečná opatření k řešení tohoto typu podvodů; usnesení naléhavě vyzývá Komisi, aby prováděla účinné kontroly v kombinaci se závaznými opatřeními; poukazuje na to, že Úřad evropského veřejného žalobce by měl hrát hlavní úlohu při provádění přeshraničního zkoumání, odhalování a ohlašování případů podvodů a podávání žalob na podvodníky.

Počet nesrovnalostí hlášených jako nesrovnalosti nepodvodného charakteru za rok 2018 byl o 10 % nižší oproti průměru za léta 2014–2018, vyjadřuje však politování nad tím, že dotčená částka je o 17 % vyšší.

Podle statistiky Komise obsahující první odhady dosáhl výpadek příjmů z DPH v roce 2018 částky přibližně 130 miliard EUR, což představuje přibližně 10 % z celkových očekávaných příjmů z DPH, a Komise odhaduje, že podvody v oblasti DPH v rámci Společenství stojí přibližně 50 miliard EUR ročně; vyjadřuje politování nad ztrátou 5 miliard EUR ročně v důsledku dodávek zboží nízké hodnoty ze třetích zemí.

Poslanci opětovně zdůraznili, že pravomoci úřadu OLAF, pokud jde o vyšetřování v oblasti daně z přidané hodnoty, by v žádném případě neměly být omezeny ani by se na ně neměly vztahovat žádné další administrativní podmínky; vyzývá Radu, aby zohlednila postoj Parlamentu k této záležitosti během jednání o nařízení o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům, pokud jde o spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a účinnost vyšetřování úřadu OLAF.

Pro odhalování podvodů je nejúčinnější kombinace různých metod detekce (kontroly při propuštění zboží, kontroly po jeho propuštění, inspekce prováděné útvary pro boj proti podvodům a další) a že účinnost každé metody závisí na daném členském státě, na účinné koordinaci jeho správy a schopnosti příslušných orgánů jednotlivých členských států navzájem komunikovat.

Průměrná míra zpětného získání prostředků v případech oznámených jako podvodné v letech 1989–2018 činila přibližně pouze 41%; míra zpětného získání prostředků v případech oznámených a odhalených jako podvodné v roce 2018 činila 70 %, což vysoce překračuje průměrnou míru. Celková míra zpětného získání prostředků v případech hlášených jako nesrovnalosti nepodvodného charakteru v letech 1989–2018 činila 72 %.

EP v usnesení vyzývá Komisi, úřady OLAF, EPPO a členské státy, aby v souvislosti se společnou zemědělskou politikou, kde bylo v roce 2018 zaznamenáno 249 nesrovnalostí podvodného charakteru (– 6 %), což před-

stavuje celkem 63,3 milionu EUR (+ 10 %), a s politikou soudržnosti, kde bylo opět v roce 2018 zaznamenáno 363 takových nesrovnalostí (+ 5 %), přičemž celková částka činila 959,6 milionu EUR (+ 199 %), uplatňovaly co nejpřísnější opatření v boji proti podvodům týkajícím se veřejných peněz placených z rozpočtu EU.

U SZP za vykazované období 2014–2018 činí „míra četnosti podvodů“, tj. procento případů kvalifikovaných jako podezření z podvodu a zjištěných podvodů v poměru k celkovému počtu ohlášených nesrovnalostí, 10 % a „míra rozsahu podvodů“ přibližně 23 % z celkové finanční částky dotčené nesrovnalostmi; dále konstatuje, že „míra odhalení podvodů“, tj. procento z celkové finanční částky dotčené podezřením z podvodu či prokázáním podvodem v poměru k celkovým výdajům, činí pouze 0,11 % a „míra odhalení nesrovnalostí“, tj. procento z celkové finanční částky dotčené nesrovnalostmi v poměru k celkovým výdajům, 0,37 %; Dle zprávy míra odhalení podvodů u politiky soudržnosti činí 0,86 % a míra odhalení nesrovnalostí přibližně 0,34 %.

EP v usnesení vítá nový návrh programu EU pro boj proti podvodům na období 2021–2027, který má úřad OLAF provádět pod svým přímým vedením; konstatuje, že program EU pro boj proti podvodům zahrnuje i) výdajový program Hercule III, který podporuje činnosti v boji proti podvodům, korupci a jiným protiprávním jednáním poškozujícím finanční zájmy Unie; ii) informační systém pro boj proti podvodům (AFIS), což je operační činnost spočívající v zásadě v souboru celních IT aplikací provozovaných v rámci společného informačního systému spravovaného Komisí, a iii) systém pro řízení nesrovnalostí (IMS), což je nástroj pro bezpečnou elektronickou komunikaci, který členským státům usnadňuje plnění povinnosti podávat zprávy o odhalených nesrovnalostech – včetně podvodů – a podporuje řízení a analýzu těchto nesrovnalostí.

Komise a členské státy by měly lépe posuzovat rizika podvodů a lépe je řešit. Měly by posílit svou analytickou kapacitu, aby lépe rozpoznaly údaje o vzorcích podvodů, profilech podvodníků a nedostacích systémů EU pro vnitřní kontrolu; za druhé, pro zajištění jednotnosti a pro optimalizaci účelnosti a účinnosti je třeba posuzování a řízení rizika podvodů důsledně koordinovat a monitorovat.

Z předložených zpráv vyplývá, že EU stále nenašla cestu, jak problémy efektivně řešit a jak chránit finanční zájmy. Z hodnocení je také zřejmé, že EÚD upozorňuje na podstatné problémy, které by měly být řešeny. Navíc také nabízí řešení, která by mohla být aplikována. Nicméně jeho právní postavení nedovoluje, aby byly návrhy nějakým způsobem vymáhány.

VÝVOJ OCHRANY FINANČNÍCH ZÁJMŮ V RÁMCI EU

V období let 1958–1970 byl Evropský parlament pouze pravidelně informován o rozhodnutích o absolutoriu, která udělovala Rada Komisi za plnění rozpočtu. V roce 1971 získal Parlament pravomoc udělovat absolutorium společně s Radou. Od 1. června 1977, kdy vstoupila v platnost Smlouva ze dne 22. července 1975, má Parlament výhradní pravomoc udělovat absolutorium na základě účetní závěrky poté, co obdrží doporučení Rady. Je třeba rovněž připomenout, že Evropský parlament ve svých příslušných výborech pořádá slyšení kandidátů na komisaře a že ve Výboru pro rozpočtovou kontrolu se koná slyšení kandidátů na členy Účetního dvora a předběžně vybraných kandidátů na funkci generálního ředitele Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) a také členů dozorčí rady úřadu OLAF. Tyto funkce nelze obsadit, aniž by proběhla slyšení v Parlamentu. Konečně je třeba připomenout, že generální ředitel OLAF je jmenován Evropskou komisí po konzultaci s Evropským parlamentem a Radou a že členové dozorčího výboru úřadu OLAF jsou jmenováni na základě společné dohody Evropského parlamentu, Rady a Komise.

V prosinci 1995 Evropský parlament poprvé využil práva, které vyplývá ze Smlouvy, a zřídil vyšetřovací výbor, který vypracoval zprávu, v níž informoval o údajných podvodech a nesprávném úředním postupu v rámci tranzitního režimu Společenství. Doporučení tohoto vyšetřovacího výboru získala širokou podporu. Parlament usiloval o dodržování stanovených pravidel.

Následně rostl počet legislativních textů a doporučení týkajících se ochrany finančních zájmů Unie, které měly za cíl zejména - zlepšit řízení úřadu OLAF a posílit procesní záruky v rámci vyšetřování tím, že se postupně zřídí Úřad evropského veřejného žalobce; uskutečnit reformu Eurojustu a zlepšit ochranu

finančních zájmů Unie; zaručit ochranu těchto zájmů pomocí trestního práva a správních vyšetřování prostřednictvím integrované politiky zaměřené na ochranu peněz daňových poplatníků a prostřednictvím strategie Komise pro boj proti podvodům.

Důležitá sdělení a směrnice:

- „Akční plán pro posílení boje proti daňovým podvodům a únikům“ v prosinci 2012;
- „Ochrana rozpočtu Evropské unie do konce roku 2012“ v září 2013;
- „Uplatňování čistých finančních oprav na členské státy v oblasti zemědělství a politiky soudržnosti“ v prosinci 2013;
- Směrnice o společném systému daně z přidané hodnoty týkající se volitelného a dočasného používání mechanismu přenesení daňové povinnosti ve vztahu k dodání některého zboží a poskytnutí některých služeb s vysokým rizikem podvodů a
- Směrnice o mechanismu rychlé reakce proti podvodům v oblasti DPH;
- Návrh směrnice o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie;
- Zpráva Komise s názvem „Zpráva o boji proti korupci v EU“;
- Sdělení Komise ze dne 7. dubna 2016 o akčním plánu v oblasti DPH.

Mezi nedávná opatření přijatá na úrovni EU patří:

- Nařízení (EU, Euratom) 2018/1046 (nařízení Omnibus), kterým se revidují finanční pravidla EU, aby se zjednodušila a více se zaměřila na výsledky. Zahrnuje revize, které zjednodušují používání finančních

nástrojů v rámci evropských strukturálních a investičních fondů a předefinují střet zájmů pro všechny finanční subjekty provádějící rozpočet EU v různých režimech řízení, a to i na vnitrostátní úrovni;

- Návrh Komise na revizi nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013. Přezkum nařízení spočívá především v potřebě přizpůsobit fungování úřadu OLAF fungování budoucího evropského úřadu pro ochranu údajů;
- Nařízení Rady (EU) 2018/541 o správní spolupráci a boji proti podvodům v oblasti DPH s cílem zvýšit kapacitu členských států řešit nejkodlivější systémy podvodů v oblasti DPH a snížit rozdíly v DPH;
- Strategie Komise pro boj proti podvodům ze dne 29. dubna 2019 (KOM (2019) 196 v konečném znění).

Na jaře 2018 přijala Komise návrh nového programu EU pro boj proti podvodům, který je koncipován s ohledem na nový víceletý finanční rámec (2021–2027). V souvislosti s novým víceletým finančním rámcem (2021–2027) přijala Evropská komise na jaře 2018 návrh nového programu EU pro boj proti podvodům, který je v podstatě určen k tomu, aby se zopakoval program Hercule III (2014–2020) a aby se program propojil s informačním systémem pro boj proti podvodům (AFIS) a systémem pro řízení nesrovnalostí (IMS), které již úřad OLAF provádí.

Cílem programu je podpořit úsilí Komise a členských států EU při:

- boji proti podvodům a jiným nezákonným činnostem ovlivňujícím rozpočet EU;

- vzájemné správní spolupráci v celní oblasti;
- hlášení nesrovnalostí ze strany členských států EU ovlivňujících fondy EU.

Program Hercule I, II, III

Program Hercule podporuje aktivity na ochranu finančních zájmů EU. Je zaměřen na boj proti nesrovnalostem, podvodům a korupci, které mají dopad na rozpočet EU. Program spravuje Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF).

Program Hercule I byl zahájen v roce 2004 a pokračoval jako Hercule II v programovém období 2007–2013. Aktuálně navazuje program Hercule III, ustanovený na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 250/2014 ze dne 26. února 2014. Program pokrývá programové období 2014–2020.

Alokace programu je stanovena ve výši 104,9 mil. €. Finanční prostředky mohou členské státy využít například na financování rentgenových skenerů a technického zařízení, a tím podpořit schopnost vnitrostátních orgánů bojovat proti pašování a dalším kriminálním aktivitám poškozujícím finanční zájmy EU. Hercule III také financuje vzdělávací aktivity a napomáhá vnitrostátním orgánům sdílet dobrou praxi prostřednictvím seminářů a konferencí na toto téma.

BOJ PROTI PODVODŮM

Činnost Evropské unie v oblasti rozpočtové kontroly se zakládá na dvou zásadách: zajištění řádného plnění výdajové stránky rozpočtu EU, ochraně finančních zájmů Unie a boji proti podvodům. Aby měli občané EU jistotu, že jsou finanční prostředky využívány řádným způsobem, musí Unie jednak chránit své finanční

zájmy a jednak bojovat proti různým typům podvodů. V rámci této činnosti je důležité sledovat a kontrolovat činnost Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) a podporovat jeho kroky v boji proti podvodům a nesrovnalostem při plnění rozpočtu Unie.

4.1. Evropský úřad pro boj proti podvodům

Evropský úřad pro boj proti podvodům (European Anti Fraud Office – OLAF) byl vytvořen na základě rozhodnutí Evropské komise ze dne 28. dubna 1999 a nahradil tak Koordinační jednotku pro prevenci podvodů (UCLAF) působící v rámci Komise. Úřad OLAF zodpovídá za ochranu finančních a ekonomických zájmů Evropské unie, boj s podvodů a korupcí, provádí zejména správní vyšetřování a při vyšetřování spolupracuje s příslušnými orgány členských států EU. Dohled nad vyšetřováním je svěřen Dozorčímu výboru OLAFu, který se skládá z pěti veřejně známých a nezávislých osobností, které jsou jmenovány společně Parlamentem, Komisí a Radou.

Posláním úřadu OLAF je vyšetřovat podvodnou činnost týkající se rozpočtu EU, případy korupce v orgánech a institucích EU a závažného pochybení ze strany jejich pracovníků. Pro Evropskou komisi OLAF vypracovává politiku týkající se potírání podvodů.

OLAF má pravomoc vést správní šetření nezávisle na Komisi. Z **nařízení o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům** vyplývá rovněž definice „nesrovnalosti“, „podvodu, korupce a jiného protiprávního jednání poškozujícího finanční zájmy Unie“ a pojem „hospodářský subjekt“. Interinstitucionální postup umožňuje všem

institucím diskutovat transparentním způsobem o osvědčených postupech, výsledcích a nevyřešených otázkách, které ovlivňují efektivitu činnosti v oblasti boje proti podvodům. Parlament tak může probírat s Radou boj proti podvodům v členských státech.

Směrnice o boji proti podvodům a ochraně finančních zájmů EU

Členské státy měly povinnost provést do 6. července 2019 směrnici o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie, která byla provedena do jejich vnitrostátních právních předpisů. Nová pravidla mají zvyšovat úroveň ochrany rozpočtu EU harmonizací definic, sankcí a promlčecích lhůt u trestných činů poškozujících finanční zájmy Unie. Směrnice představuje základy budoucího Úřadu evropského veřejného žalobce.

4.1.1. PRÁCE OLAF

V letech 2010–2018 úřad OLAF:

- dokončil vyšetřování více než 1900 případů
- doporučil vrácení více než 6,9 miliard EUR do rozpočtu EU

- vydal příslušným orgánům členských států a orgánům EU více než 2500 doporučení na soudní, finanční, disciplinární a správní opatření.

Dochází-li ke zneužívání finančních prostředků z rozpočtu EU, k daňovým únikům nebo k neplacení cla a jiných dávek, které mají být součástí rozpočtu EU, poškozují to přímo evropské občany i celý evropský projekt. Evropský úřad pro boj proti podvodům je jediný subjekt EU pověřený odhalováním podvodů týkajících se finančních prostředků EU. Podezřelé případy rovněž vyšetřuje a obecně se snaží podvodům předcházet.

OLAF svou úlohu naplňuje tím, že:

- provádí nezávislá vyšetřování podvodů a korupce v souvislosti s finančními prostředky EU, aby se zajistilo, že všechny peníze daňových poplatníků EU budou využity na projekty, které vytvářejí pracovní místa a přispívají k růstu v Evropě
- přispívá k posilování důvěry občanů v orgány EU, neboť vyšetřuje závažná pochybení zaměstnanců EU a členů jejich orgánů
- vypracovává účinnou politiku boje proti podvodům.

Co může OLAF vyšetřovat

OLAF může vyšetřovat záležitosti týkající se podvodů, korupce a jiných trestných činů, které poškozují finanční zájmy EU, v souvislosti:

- s veškerými výdaji EU – hlavními výdajovými kategoriemi jsou strukturální fondy, fondy zemědělské politiky a rozvoje venkova, přímé výdaje a vnější pomoc
- s některými oblastmi příjmů EU, zejména v případě cel
- s podezřeními na závažné pochybení ze strany zaměstnanců EU a členů orgánů EU

Fáze vyšetřování ze strany OLAF

OLAF získává informace o možných podvodech a nesrovnalostech z mnoha zdrojů. Na podezření z podvodů a nesrovnalostí zpravidla při kontrolách upozorňují osoby, jež odpovídají za správu finančních prostředků EU v rámci evropských orgánů či členských zemí.

Veškeré případy podezření na podvodnou činnost projdou v úřadu OLAF prvotním posouzením, jehož cílem je určit, zda spadají do jeho pravomoci a zda splňují kritéria k zahájení vyšetřování.

Součástí vyšetřování mohou být rozhovory se zúčastněnými stranami a inspekce prostor. Vyšetřování se dělí na tyto kategorie:

- Vnitřní vyšetřování – tím se rozumí správní vyšetřování v orgánech a institucích EU s cílem odhalit podvod, korupci či jinou nezákonnou činnost, která má negativní dopad na finanční zájmy Evropských společenství. Do této kategorie spadají rovněž případy závažného neplnění služebních povinností.
- Vnější vyšetřování – to má rovněž správní povahu, ale provádí se mimo orgány a instituce EU. Cílem je odhalit podvod či jinou nesrovnalost, kterých se dopustila fyzická či právnická osoba. Aby případ spadl do této kategorie, musí se na jeho vyšetřování OLAF podílet převážnou měrou.
- Koordinační činnost – OLAF se podílí na vyšetřování, která provádějí jiné instituce EU či vnitrostátní úřady tím, že jim usnadňuje sběr a výměnu informací i kontaktů.

Jakmile je vyšetřování uzavřeno, úřad doporučí orgánům EU a vládám příslušných zemí další postup: jedná se obvykle o doporučení zahájit vyšetřování trestného činu, vyžadovat vrácení finančních prostředků nebo přijmout jiná disciplinární opatření. Úřad také monitoruje, jak jsou tato doporučení prováděna.

4.1.2. VÝROČNÍ ZPRÁVA OLAF 2018 (ZE ZÁŘÍ 2019)

Podle hodnotící zprávy za rok 2018 se Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) soustředil v roce 2018 na komplexní nadnárodní případy, které by orgány jednotlivých států samostatně vyřešit nedokázaly. Ať už se jednalo o strukturální fondy, cla či přímé výdaje, podařilo se vyřešit i ty nejsložitější případy a zabránit tak osobám páchajícím organizovanou trestnou činnost ve zpronevřování prostředků z rozpočtu EU.

Ze zprávy vyplývá, že v roce 2018 OLAF:

- uzavřel 167 případů a vydal 256 doporučení příslušným vnitrostátním a evropským orgánům,
- doporučil získat zpět do rozpočtu EU 371 milionů EUR a
- zahájil 219 nových vyšetřování.

Důležitou součástí zprávy je i analýza několika nejvýraznějších trendů, které vyšetřování úřadu OLAF odhalilo. Jedná se zejména o:

- zakládání falešných společností a provádění fingovaných obchodních transakcí za účelem zisku peněžních prostředků EU,
- podvody při propagaci zemědělských produktů, u kterých často dochází k praní špinavých peněz skrze třetí země a
- krácení cel, páchaných mezinárodními zločineckými organizacemi.

Úřad se ve své zprávě věnuje mimo jiné způsobům, jakými maří plány pachatelů organizované trestné činnosti, kteří se pokoušejí zpronevěřit peněžní prostředky EU. V boji proti komplexním podvodům páchaným vysoce organizovanými pachateli jsou využívány zejména mnohaleté zkušenosti vyšetřovatelů úřadu, kteří jsou zároveň vysoce specializovanými odborníky. Díky nim a svým znalostem jsou proto schopni rychle rozpoznat dané vzorce trestné činnosti, a tím případy rychleji vyřešit nebo odhalit nové druhy podvodů. Podíl na tvorbě politik EU v boji proti podvodům Kromě své vyšetřovací činnosti se OLAF aktivně podílí

i na vytváření politik Evropské unie v oblasti boje proti podvodům. V roce 2018 úřad přispěl ke zformulování nové Strategie Komise proti podvodům, přičemž nyní bude řídit i její realizaci. Strategie navrhuje zejména provádění důkladnějších datových analýz za účelem přijetí fakticky odůvodněných opatření v boji proti podvodům a také podrobnější analýzy rizika podvodů, které by měly přispět i k efektivnějšímu nasazení kontrol. Lepší nástroje odpovídající měnícímu se prostředí. V květnu 2018 přijala Evropská komise návrh novely právního předpisu, který upravuje fungování úřadu OLAF. V tomto dokumentu Komise navrhla, aby bylo více důkazů získaných úřadem přípustných i v řízeních před vnitrostátními soudy, aby měl úřad přístup i k bankovním účtům, mohl snadněji provádět kontroly na místě a měl k dispozici rovněž všechny nástroje nezbytné k plnění svého mandátu v oblasti DPH. Cílem návrhu je také zajistit, aby byl OLAF schopný efektivně spolupracovat s Úřadem evropského veřejného žalobce (EPPO) a jeho fungování tak v zájmu občanů Unie doplňovat.

4.2. Posílení mechanismů pro boj proti podvodům

Na žádost Evropského parlamentu přijala Komise iniciativy týkající se strategických opatření v boji proti podvodům. Nicméně vzhledem k rozsahu daňových podvodů, daňových úniků a korupce v EU Parlament žádal, aby byl prosazován integrovaný přístup zahrnující strategie pro boj proti podvodům a korupci, a to díky účinným právním krokům na celém území Unie, zejména v období rozpočtových omezení.

EP rovněž podpořil akční plán Komise na posílení boje proti daňovým podvodům a únikům, přičemž měl za to, že Komise a členské státy by měly tomuto boji i nadále přikládat absolutní prioritu. To by znamenalo vytvoření strategie pro lepší a multidimenzionální spolupráci a koordinaci mezi samotnými členskými státy, jakož i mezi členskými státy a Komisí. Je třeba také věnovat zvláštní pozornost vytvoření mechanismů prevence, předběžného odhalování a dohledu při celním odbavování, kdy posledně jmenovaný

je jednou z oblastí, v níž je vysoká míra systémové korupce v Evropě. Konečně se Parlament domnívá, že by evropští aktéři měli být aktivnější na mezinárodní scéně při vytváření standardů spolupráce založených zejména na zásadách transparentnosti, řádné správy věcí veřejných a výměny informací.

Parlament rovněž zdůraznil, že větší transparentnost umožňuje řádnou kontrolu, a je tedy klíčem k odhalování podvodů. V minulosti byl vůči Komisi vysloven požadavek, aby postupovala tak, aby zajistila plnou transparentnost všech příjemců finančních prostředků EU v členských státech, a to tak, že zpřístupní na internetových stránkách Komise seznam všech těchto příjemců. Vyzval rovněž členské státy, aby spolupracovaly s Komisí a poskytovaly jí úplné a spolehlivé informace týkající se příjemců finančních prostředků EU, jež jsou členskými státy spravovány.

4.3. Nová evropská politika a programy boje proti podvodům

EP se domnívá, že jelikož korupce má dopad na finanční zájmy Unie, je nutno ji považovat za podvod na základě čl. 325 SFEU a jako takovou zahrnout

do výroční zprávy Komise o ochraně finančních zájmů Unie a boji proti podvodům.

Parlament příznivě přijal první zprávu Komise věnovanou antikorupční politice v EU, která byla zveřejněna v únoru 2014 a uvádělo se v ní, že korupce se týká každého z členských států v jiné míře a stojí ekonomiku Unie ročně zhruba 120 miliard EUR. EP také podpořil celý soubor návrhů, které mají umožnit provádět intenzivnější výměnu stávajících osvědčených postupů

a zjistit, jaká nová a příslušná opatření by mohla být v této věci přijata na evropské úrovni. Parlament stejně tak potvrdil zásadu, že evropští občané požadují záruky celkové integrity a transparentnosti veřejných výdajů, zejména vzhledem ke stávajícím problémům vyvolaným hospodářskou a finanční krizí.

4.4. Směrnice o boji proti podvodům a ochraně finančních zájmů EU

Členské státy měly povinnost provést do 6. července 2019 směrnici č.2017/1371 o boji vedeném trestně-právní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie, která byla provedena do jejich vnitrostátních právních předpisů. Nová pravidla zvyšují úroveň ochrany rozpočtu EU harmonizací definic, sankcí a promlčecích lhůt u trestných činů poškozujících

finanční zájmy Unie. Nejenže směrnice představuje základní nástroj pro harmonizaci trestního práva členských států v oblasti trestných činů ohrožujících rozpočet Unie, ale také základy budoucího Úřadu evropského veřejného žalobce, který bude vyšetřovat, stíhat a prosazovat tyto trestné činy v praxi.

4.5. Zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce

Posláním Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) je boj proti podvodům týkajícím se financí EU. Má mít pravomoc vyšetřovat a stíhat trestné činy poškozující nebo ohrožující finanční zájmy EU. Úřad má vést přeshraniční vyšetřování podvodů s finančními prostředky EU nad 10 000 eur nebo přeshraniční podvody s DPH se škodou převyšující 10 milionů eur.

Úřad evropského veřejného žalobce má úzce spolupracovat s vnitrostátními donucovacími orgány. Měl by také těsně spolupracovat s ostatními subjekty EU, jako je Eurojust a Europol.

Jakmile bude Úřad evropského veřejného žalobce zřízen a začne fungovat, bude mít pravomoc vyšetřovat a stíhat trestné činy poškozující nebo ohrožující rozpočet EU, jako jsou:

- podvody
- korupce
- praní peněz
- přeshraniční podvody v oblasti DPH

Od roku 2002 zkoumá tento typ nelegální činnosti Jednotka EU pro justiční spolupráci (Eurojust). Nicméně stejně jako Evropský policejní úřad (Europol) nemá pravomoc k zahájení vyšetřování z vlastní iniciativy.

Pravidla pro zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce obsahuje článek 86 SFEU, v němž stojí: „*Pro boj proti trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie může Rada zvláštním legislativním postupem formou nařízení vytvořit z Eurojustu Úřad evropského veřejného žalobce*“.

S vytvořením úřadu totiž v červnu 2017 souhlasilo pouze 20 členských zemí, a to v rámci tzv. posílené spolupráce. Nařízení zřídit Úřad evropského veřejného žalobce bylo přijato v rámci postupu posílené spolupráce dne 12. října 2017 a vstoupilo v platnost dne 20. listopadu 2017. V současné době existuje 22 zúčastněných zemí. Belgie, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko. Ostatní země se ale budou moci k úřadu kdykoli připojit. Problematickým prvkem je na první pohled to, že největším příjemcem dotací je Polsko, které však součástí nového úřadu nejspíš nebude. Švédsko, Polsko a Maďarsko se pak drží zpátky zejména proto, jelikož se bojí, že pravomoci žalobce budou do budoucna narůstat.

Schválení úřadu je v boji proti finanční kriminalitě v EU důležitým krokem, protože podvody týkající se financí EU mohou vyšetřovat a stíhat výlučně vnitrostátní orgány. Jejich pravomoc však končí na hranicích jednot-

livých států. Již nyní se objevují názory, že EPPO by měl v budoucnu stíhat například i trestné činy související s terorismem.

Úřad evropského veřejného žalobce má být decentralizovaným úřadem žalobce Evropské unie s výhradní pravomocí vyšetřovat, stíhat a žalovat před soudem pachatele trestných činů ohrožujících rozpočet Evropské unie. Úřad bude mít vyšetřovací pravomoci, které budou harmonizovány ve všech členských státech Unie na základě vnitrostátních právních systémů, jejichž součástí budou. Úřad evropského veřejného žalobce se v současnosti zřizuje a v současné době je cílem jeho zprovoznění na konci roku 2020. Sídlo Úřadu evropského veřejného žalobce bude v Lucemburku.

Úřad evropského veřejného žalobce má mít dvouúrovňovou strukturu. Na strategické úrovni se má skládat z:

- evropského nejvyššího žalobce, který bude odpovídat za řízení úřadu a organizaci jeho práce
- kolegia žalobců, které bude pověřeno přijímáním rozhodnutí o strategických otázkách

Na operativní úrovni má zahrnovat:

- evropské pověřené žalobce, kteří budou odpovídat za vedení vyšetřování trestných činů a trestních stíhání
- stálé komory, které budou sledovat a řídit jednotlivá vyšetřování a přijímat operativní rozhodnutí

4.5.1. EVROPSKÝ PROKURÁTOR – BUDOUCNOST OCHRANY FINANČNÍCH ZÁJMŮ?

V září 2019 se Evropský parlament a Rada dohodly, že do funkce prvního evropského nejvyššího žalobce bude jmenována paní Laura Codruta Kövesiová.

Ve funkci bude na neobnovitelné období sedmi let. Následně Rada v červenci 2020 jmenovala evropské žalobce Úřadu evropského veřejného žalobce za každý členský stát. Žalobci mají dohlížet na vyšetřování a stíhání a spolu s evropskou nejvyšší žalobkyní budou tvořit kolegium EPPO. Evropští žalobci jsou jmenováni na funkční období šesti let, které nelze obnovit. Na konci tohoto období může Rada rozhodnout o prodloužení funkčního období o dobu nejvýše tří let. V rámci prozatímních pravidel pro první funkční období po zřízení EPPO budou evropští žalobci z jedné třetiny členských států, které budou určeny losováním, zastávat svou funkci po tříleté funkční období, které nelze obnovit. Tak je tomu v případě žalobců z Řecka, Španělska, Itálie, Kypru, Litvy, Nizozemska, Rakouska a Portugalska.

Každý členský stát navrhl do funkce evropského žalobce svého kandidáta. Tito kandidáti musejí být aktivními členy státních zastupitelství nebo jiných justičních orgánů v příslušném členském státě, poskytují veškeré záruky nezávislosti a mají kvalifikaci nezbytnou ve svém členském státě ke jmenování do vysokých funkcí v rámci státního zastupitelství nebo soudů. Musejí mít relevantní praktické zkušenosti s vnitrostátními právními systémy, finančním šetřením, jakož i s mezinárodní justiční spoluprací v trestních věcech. Výběrová komise následně vypracovala odůvodněná stanoviska a stanovila pořadí každého navrženého kandidáta, kteří splňovali podmínky. Po obdržení odůvodněných stanovisek Rada vybrala a jmenovala jednoho z kandidátů do funkce evropského žalobce za každý ze zúčastněných členských států. Očekává se, že EPPO zahájí svou činnost koncem roku 2020. Sídlet bude v Lucemburku.

Úřad prokurátora by mohl být řešením současných problémů kontroly finančních zájmů. Neúčast všech členských států tomu ovšem brání.

ČERPÁNÍ FONDŮ V ČR

Česká republika (ČR) získala právo čerpat ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti po vstupu do EU v květnu 2004. V návaznosti na to musela být vypracována řada strategických a programových dokumentů. Každý strukturální fond EU se věnuje specifickému tematickému odvětví. Finanční prostředky z fondů jsou rozdělovány na základě různě

zaměřených programů. V ČR koordinuje tyto tzv. operační programy (OP) Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR ČR). Jednotlivé operační programy dále spravují a řídí příslušná ministerstva. Po přistoupení ČR k EU bylo nutné pro správné čerpání prostředků ze strukturálních fondů upravit také českou právní úpravu.

Dotace

Dotace jsou formou veřejné podpory a rozumí se jimi „peněžní prostředky poskytované ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel“. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, který tento pojem definuje, je, jak jsem uvedla v předchozí kapitole, pro poskytování dotací v ČR stěžejním předpisem. Návratnou finanční výpomocí se rozumí „prostředky státního rozpočtu, státních

finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, bezúročně právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel, které je povinen jejich příjemce vrátit do státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu“. Na dotaci nebo návratnou finanční výpomoc není právní nárok, pokud zákon nestanoví jinak. Dotace je poskytována nenávratně, a pokud jsou splněny všechny podmínky jejího čerpání, tak bez jakéhokoliv protiplnění. Zde můžeme uvést rozdíl v případě návratné finanční výpomoci, u které je příjemce povinen ji vrátit.

Nesrovnalost x podvod

Definice ve vztahu k EK:

Nesrovnalostí se rozumí porušení právních předpisů EU v důsledku jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, které vede nebo by mohlo vést ke ztrátě v souhrnném rozpočtu Evropské unie, a to započtením neoprávněného výdaje do souhrnného rozpočtu.

Národní pohled:

Nesrovnalostí se rozumí porušení právních předpisů ES nebo ČR v důsledku jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, které vede nebo by mohlo

vést ke ztrátě v souhrnném rozpočtu EU nebo ve veřejném rozpočtu ČR, a to započtením neoprávněného výdaje do souhrnného rozpočtu EU nebo do veřejného rozpočtu ČR.

Za **nesrovnalost** se považují skutečnosti, které naplňují následující pojmové znaky:

1. Porušení komunitárního práva – za porušení komunitárního práva je nutné považovat i porušení jakéhokoliv vnitrostátního právního předpisu.
2. Ohrožení nebo poškození finančních zájmů Společenství – v důsledku porušení komunitárního práva došlo k ohrožení nebo porušení finančních zájmů Společenství.

3. Jednání hospodářského subjektu – členské státy mají povinnost oznamovat nesrovnalosti, které jsou definovány jako „jakékoli porušení právního předpisu Společenství vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu“.

Podezření na podvod „**Podezřením na podvod**“ se rozumí nesrovnalost, která zavrhuje podnět k zahájení trestního řízení na vnitrostátní úrovni s cílem určit, zda došlo k úmyslnému jednání a zejména zda došlo k podvodu. Jde zároveň o nesrovnalost podléhající ohlašovací povinnosti dle právních předpisů ČR, zejména z hlediska povinnosti kontrolních orgánů ohlašovat orgánům činným v trestním řízení podezření z trestné činnosti, zjištěné v průběhu kontroly. „Podvodem“ se rozumí úmyslné jednání nebo opomenutí vztahující se k některé ze tří možností:

- 1) použití nebo předložení falešných, nesprávných či neúplných prohlášení nebo dokumentů, mající za následek nesprávné použití či zadržení prostředků ze všeobecného rozpočtu Evropských společenství nebo rozpočtů jimi či v jejich prospěch spravovaných;
- 2) neposkytnutí informací je porušením zvláštní povinnosti se stejným následkem;
- 3) použití prostředků definovaných v bodě a) v rozporu s účelem, k němuž byly určeny.

Z uvedené definice vyplývá nutná podmínka pro splnění podvodného jednání: **úmyslné jednání či opomenutí mající za následek poškodit rozpočet EU či veřejné rozpočty ČR.**

V podmínkách OP ČR se uplatní nejčastěji definice úvěrového podvodu:

- kdo při sjednávání úvěrové smlouvy či žádosti o poskytnutí subvence nebo dotace uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí;
- kdo použije úvěr, subvenci nebo dotaci na jiný než určený účel.

Podvodu v souvislosti s dotací (nebo úvěrovým schématem) se dopustí ten, kdo úmyslně v žádosti o dotaci uvede nepravdivé údaje nebo ji použije na jiný účel, čili spáchal trestný čin, pokud jde o částku nejméně 25 tisíc Kč (škoda nikoli malá).

Dále Trestní zákon upravuje speciální skutkovou podstatu trestného činu **Poškozování finančních zájmů Evropských společenství**.

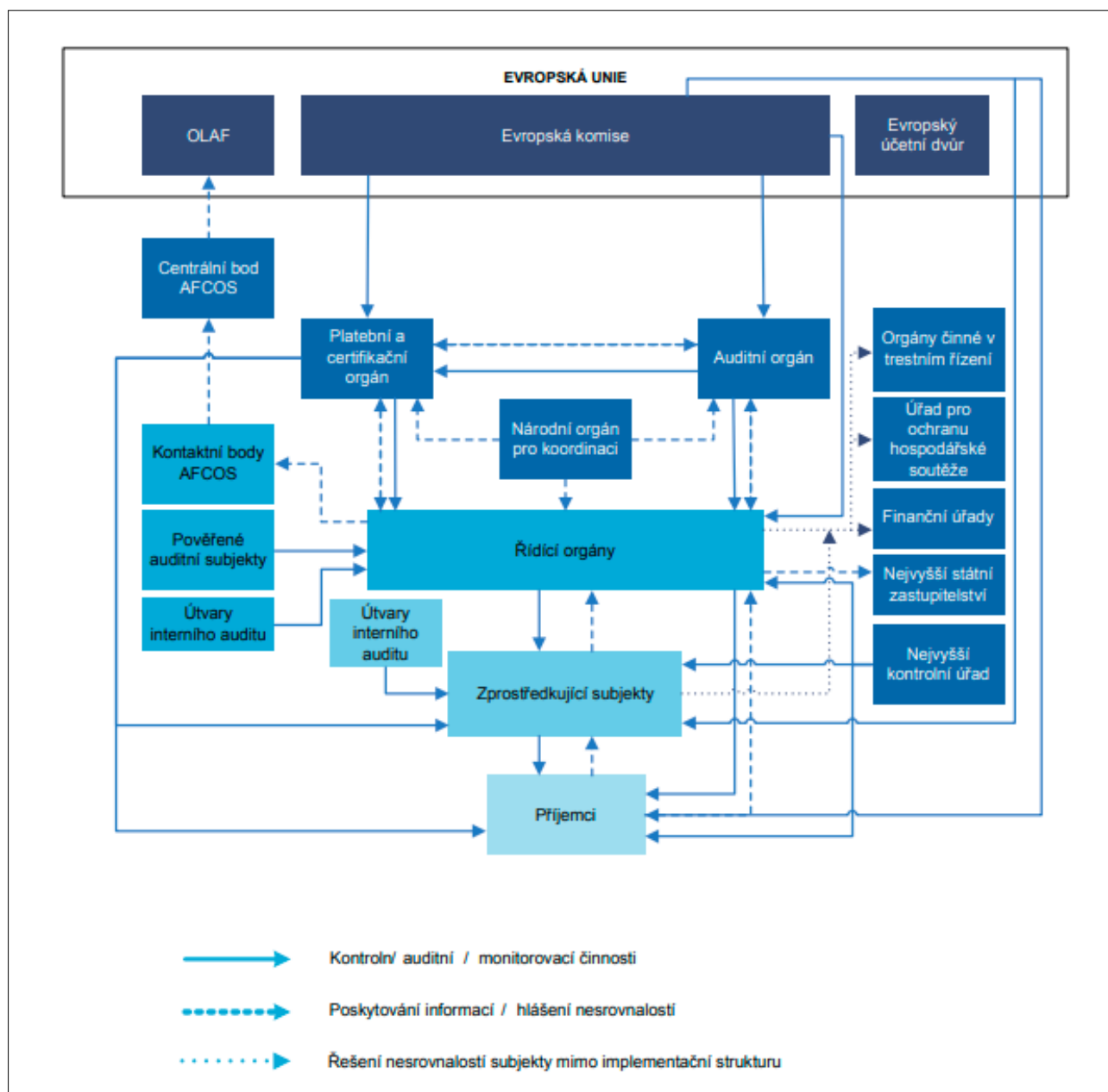
V případech podezření ze spáchání trestného činu se za rozhodný okamžik pro prvotní odhalení, které podléhá hlášení nesrovnalosti, považuje zahájení úkonů trestního řízení, neboť postup policejního orgánu podle tohoto ustanovení již dává jakousi garanci důvodnosti podezření ze spáchání trestného činu.

→ **Porušení rozpočtové kázně je vždy nesrovnalost ve smyslu práva Evropských společenství.**

V případě, že příjemce používá dotaci v rozporu se smlouvou nebo rozhodnutím, je možné:

1. Podat stížnost poskytovateli dotace – Poskytovatel může provést šetření a dotaci odejmout nebo vyzvat příjemce k nápravě.
2. Podat podnět finančnímu úřadu (u státních a evropských dotací) – Podnět finančnímu úřadu na porušení rozpočtové kázně. Ten může rozhodnout o vrácení části dotace.
3. Podat podnět Úřadu na ochranu hospodářské soutěže – Pokud byla dotace poskytnuta na veřejnou zakázku, je možné podat podnět také Úřadu na ochranu hospodářské soutěže. Ten může přezkoumat průběh zadávacího řízení a uložit nápravná opatření.
4. Podat trestní oznámení policii nebo státnímu zástupci – Závažné zneužití dotace může být kvalifikováno jako trestný čin: zneužití pravomoci úřední osoby – pokud ten, kdo rozhodne o přidělení dotace, poruší zákon a způsobí tím úmyslně příjemci neoprávněný prospěch nebo dotační podvod – pokud příjemce dotace záměrně uvede v žádosti o dotaci nepravdivé nebo neúplné informace, nějaké podstatné údaje zamlčí nebo pokud dotaci použije k jinému účelu, než k jakému mu byla poskytnuta. Při podezření ze spáchání těchto trestných činů je možné podat trestní oznámení Policii ČR nebo státnímu zástupci.
5. Oznámit podvod Evropskému úřadu pro boj proti podvodům/OLAF (u evropských dotací) – Na OLAF se můžete obrátit s podezřením na podvod, korupci či jinou nesrovnalost, pokud se podezření týká dotace poskytnuté ze strukturálních

Graf 10: Subjekty zapojené do řešení nesrovnalostí

Zdroj: Metodický pokyn – nesrovnalosti URL: https://www.dotaceu.cz/Dotace/media/SF_StaryWeb/import/N%C3%A1rodn%C3%AD%20org%C3%A1n%20pro%20koordinaci/Dokumenty/Methodick%C3%A9%20dokumenty/MP_Nesrovnalosti_231009_52d9f4f6-68a1-4842-b3c8-fc79b3ef5946.pdf

fondů EU (např. z Evropského fondu pro regionální rozvoj). Na OLAF se můžete obrátit anonymně, a to v kterémkoliv unijním úředním jazyce (tedy i česky).

Konkrétní postup vymáhání neoprávněně použitých nebo zadržovaných finančních prostředků je závislý na typu nesrovnalosti, respektive subjektu, který neoprávněně použité nebo zadržené finanční prostředky vymáhá.

Členské státy (ČS) dle čl. 317 SFEU spolupracují s EK, aby zajistily využití rozpočtových prostředků v souladu se zásadami řádného finančního řízení. Tyto zásady upřesňují čl. 33 až 36 finančního nařízení.

Podle čl. 63 odst. 2 písm. c) finančního nařízení jsou ČS odpovědné v rámci sdíleného hospodaření za předcházení nesrovnalostem a podvodům, jejich odhalování a nápravu. ČS jsou povinny zavést systémy řízení a kontroly s cílem zajistit řádné finanční hospodaření, transparentnost a nediskriminaci. ČS ukládají

příjemcům finančních prostředků účinné, odrazující a přiměřené sankce. Národní strategie se soustřeďuje na celý příjmový a výdajový cyklus. Pro dosažení a zabezpečení tohoto cíle aplikuje ČR stejně jako ostatní členské státy boj proti podvodům/nesrovnalostem – strategický přístup založený na čtyřech pilířích, kterými jsou:

- prevence;
- odhalování nesrovnalostí;
- šetření;
- vymáhání a náprava (ukládání sankcí).

5.1. Národní strategie

Cílem Národní strategie je zabezpečit důslednou ochranu finančních zájmů EU v ČR požadovanou články 310 a 325 Smlouvy o fungování Evropské unie a článkem 129 finančního nařízení a co „nejefektivněji využít a ochránit finanční prostředky, které budou ČR poskytnuty z rozpočtu EU v jednotlivých programových obdobích (prevence vzniku škod nebo ohrožení finančních zájmů EU, případně účinný postih za podvodnou mezinárodní ekonomickou činnost)“. Účinnost Národní strategie (verze 3) je od 1. května 2020.

Centrální kontaktní bod AFCOS Ministerstva financí, který je hlavním koordinátorem pro oblast ochrany finančních zájmů EU a boje proti podvodům, s účinností od 1. května 2020 zaktualizoval „Národní strategii na ochranu finančních zájmů EU“ v souvislosti s novými právními předpisy jak na národní úrovni, tak především na úrovni EU.

Národní strategie na ochranu finančních zájmů byla schválena usnesením vlády ze dne 14. května 2008. Vláda tímto usnesením zároveň pověřila ministra financí upravovat Národní strategii podle vývoje právních předpisů EU, národní legislativy ČR a organizačních změn u zúčastněných subjektů.

Důvodem pro aktualizaci Národní strategie je potřeba zohlednit nové právní předpisy jak na národní úrovni, tak především na úrovni EU. Dále aktualizace reaguje na doporučení ze Zvláštní zprávy Evropského účetního dvora č. 6/2019 (viz výše).

Těžiště Národní strategie spočívá v nastavení kontrolních mechanismů k zajištění prevence vzniku nesrovnalostí v oblasti finanční kontroly včetně interního auditu, boje proti korupci, hlášení a šetření nesrovnalostí a jejich nápravy včetně vymození prostředků dotčených nesrovnalostmi a zajištění vrácení vymožených prostředků EU do rozpočtu EU.

Oblast ochrany finančních zájmů EU zastřešuje mnoho důležitých témat. Materiál mapuje stav této oblasti v ČR a uvádí možnosti spolupráce a koordinace mezi subjekty v implementační struktuře.

5.1.1. NÁRODNÍ STRATEGIE NA OCHRANU FINANČNÍCH ZÁJMŮ EVROPSKÉ UNIE

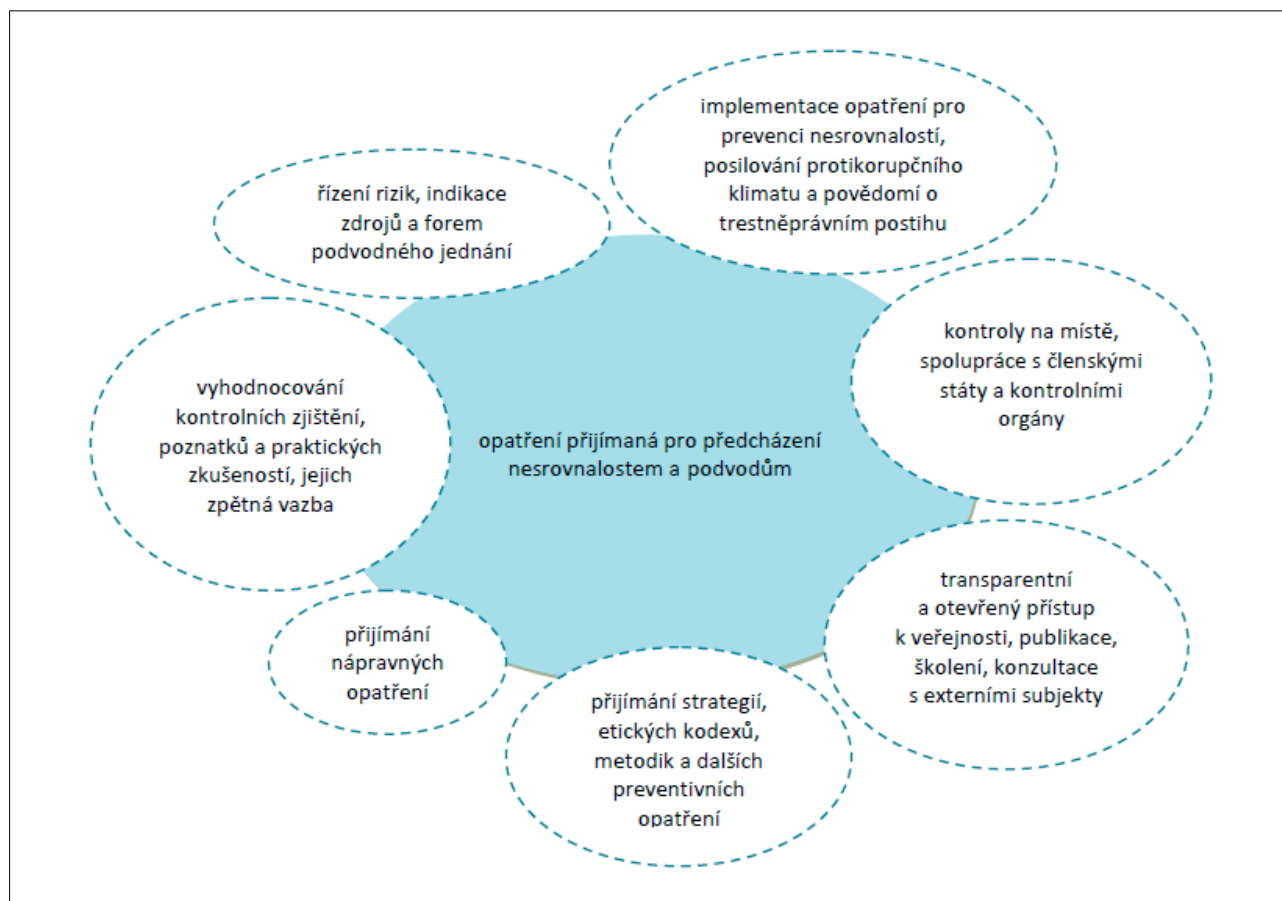
Národní strategie na ochranu finančních zájmů EU (verze 3) byla schválena usnesením vlády ze dne 14. května 2008 č. 535. Vláda tímto usnesením zároveň pověřila ministra financí upravovat Národní strategii podle vývoje právních předpisů EU, národní legislativy ČR a organizačních změn u zúčastněných subjektů. První rozsáhlá aktualizace celého textu – verze 2 – provedená v září 2017 reflektovala právní úpravu vztahující se k programovému období 2014–2020 a nově definovala příslušnost a kompetence koordinační služby pro boj proti podvodům.

Důvodem pro aktualizaci Národní strategie je potřeba zohlednit nové právní předpisy jak na národní úrovni, tak především na úrovni EU. Dále aktualizace reaguje na doporučení ze Zvláštní zprávy Evropského účetního dvora č. 6/2019.

Na aktualizaci Národní strategie se vedle CKB AFCOS úzce podílely i NSZ, Generální ředitelství cel, Ministerstvo vnitra /Policie České republiky, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo pro místní rozvoj, Česká národní banka (ČNB) a Finanční analytický úřad.

Národní strategie se soustřeďuje na celý příjmový a výdajový cyklus.

Národní strategie je vytvořena pro programové období 2014–2020 a má být aktualizován průběžně na základě legislativního vývoje a hodnocení naplňování cílů. V mezidobí provádění aktualizací budou v urgentních případech vydávána metodická stanoviska ministra financí, která jsou pro subjekty implementační struktury závazná.

Obr. 1: Opatření administrativní a legislativní povahy přijímaná pro předcházení nesrovnalostem a podvodům

Zdroj: Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropské unie (verze 3)

Mezi specifické cíle patří zejména:

- zavést účinná a přiměřená opatření pro předcházení podvodům s přihlédnutím ke zjištěným rizikům a zvýšit efektivnost již zavedených opatření,
- zlepšit a zefektivnit mechanismy odhalování, vyšetřování a vymáhání neoprávněně vyplacených prostředků; zlepšit a zefektivnit mechanismy odhalování, vyšetřování a vymáhání neodvedených (resp. nevybraných) příjmů,
- pokračovat v účinném ukládání sankcí a dosahovat jejich odstrašujícího účinku (výchovné opatření),
- zvýšit transparentnost informací o čerpání finančních prostředků EU a o nahlášených nesrovnalostech,
- zvýšit povědomí veřejnosti o spolupráci s úřadem OLAF.

K naplnění cílů Národní strategie je třeba nastavit a účinně aplikovat:

- obecnou legislativu v oblasti boje proti podvodům,
- operativní spolupráci v oblasti prevence, odhalování, hlášení, šetření a řešení nesrovnalostí, vymáhání neoprávněně vyplacených prostředků z fondů EU a ukládání sankcí a v oblasti neodvedených (resp. nevybraných) příjmů,
- mezirezortní přístup k prevenci a boji proti korupci,
- rozšíření trestní justiční dimenze.

5.1.2. VZTAH MEZI OLAF A NEJVYŠŠÍM STÁTNÍM ZASTUPITELSTVÍM ČR

Nejvyšší státní zastupitelství je v souladu s obsahem Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropských společenství kontaktním bodem pro předávání informací a spolupráci s Evropským úřadem pro boj proti podvodům v trestněprávní oblasti. Za účelem zajištění komunikace s úřadem OLAF byla vytvořena síť AFCOS (Anti-Fraud Coordinating Structure) jako struktura kontaktních bodů na příslušných resortech,

Obr. 2: Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb Národní strategie

	+	-
Vnitřní vlivy	Silné stránky <ul style="list-style-type: none"> • Zajištění ochrany finančních zájmů EU v ČR • Cíl schválený vládou • Potřeba úpravy v ČR viděna i ze strany EK • Aktualizace dle nejnovějšího legislativního vývoje pro programové období 2014 – 2020 • Zvyšování atraktivity ČR pro zahraniční investory • Stabilizace administrativních kapacit 	Slabé stránky <ul style="list-style-type: none"> • Národní strategie nemůže do detailu pokrýt všechny oblasti • Při absenci Národní strategie negativní hodnocení ČR ve zprávách EK • Náklady na správu a funkčnost potřebných informačních systémů
Vnější vlivy	Příležitosti <ul style="list-style-type: none"> • Pozitivní vnímání ČR v oblasti boje proti podvodům • Posílení ochrany finančních zájmů EU • Posílení zlepšeného vnímání vymahatelnosti práva i v jiných oblastech • Zvýšení pozitivního vnímání fondů EU v ČR • Rozšiřování spolupráce mezi zainteresovanými subjekty 	Hrozby <ul style="list-style-type: none"> • Nepřijetí zákonů a jejich pozdní implementace • Nedůsledné dodržování Národní strategie ze strany zainteresovaných subjektů • Změna politického směřování a priorit • Šíření povědomí o odhalování podvodů může vést k nalezení nových podvodných technik • Nedostatek kvalitních lidských zdrojů

Zdroj: Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropské unie (verze 3)

regionálních radách regionu soudržnosti, Magistrátu hl. m. Prahy, Policejním prezidiu, NKÚ a NSZ.

Zásadní část komunikace mezi vnitrostátními orgány a úřadem OLAF přitom probíhá ve dvou základních rovinách týkajících se pravidelných hlášení tzv. trestněprávních nesrovnalostí a tzv. administrativních či správněprávních nesrovnalostí. První z oblastí je autonomně zajišťována Nejvyšším státním zastupitelstvím jako výlučným kontaktním bodem sítě AFCOS pro trestněprávní nesrovnalosti, druhá ze zmíněných oblastí, tedy hlášení správněprávních nesrovnalostí, je pak zajišťována MF ČR jako centrálním kontaktním bodem v rámci shromažďování informací od jednotlivých kontaktních bodů.

V období od roku 2001 do roku 2007 Nejvyšší státní zastupitelství vystupovalo v postavení centrálního kontaktního bodu sítě AFCOS pro komunikaci s úřadem OLAF. V rámci několikaletého zajištění této funkce orgánem státního zastupitelství bylo po vyhodnocení náplně dosavadní formy spolupráce a jejího dalšího směřování zaujato stanovisko o vhodnosti přenesení funkce centrálního kontaktního bodu sítě AFCOS přímo na orgán podílející se na řízení a kontrole toku evropských finančních prostředků. Agenda činnosti centrálního kontaktního bodu sítě AFCOS probíhá mimo organizační zajištění vzájemné spolupráce

především v oblasti administrativní kontroly nakládání s finančními prostředky EU, tedy v oblasti zcela mimo kompetenci soustavy státního zastupitelství.

Vzhledem ke specifickým podmínkám pro poskytování informací získaných v trestním řízení a v návaznosti na základní rozlišení hlášených nesrovnalostí na oblast trestněprávní a oblast administrativní, Nejvyšší státní zastupitelství nadále vystupuje v rámci sítě AFCOS vůči úřadu OLAF jako výlučný kontaktní bod pro trestněprávní oblast a pro hlášení trestněprávních nesrovnalostí formou pravidelných čtvrtletních zpráv. Při výkonu této agendy tak NSZ provádí činnost v rámci standardní působnosti státního zastupitelství jako orgánu činného v trestním řízení a zajišťuje zprostředkování výměny informací mezi českými orgány činnými v trestním řízení a vyšetřujícími orgány úřadu OLAF. Jak již bylo uvedeno shora, tomuto evropskému úřadu jsou rovněž podávány pravidelné čtvrtletní zprávy o tzv. nesrovnalostech v trestněprávní oblasti při nakládání s finančními prostředky EU týkající se probíhajících trestních řízení ve věcech, ve kterých došlo nebo mohlo dojít k poškození či ohrožení finančních nebo ekonomických zájmů EU. Tyto předávané informace jsou přitom získávány především formou existující informační povinnosti nižších státních zastupitelství vůči NSZ a spolupráci Nejvyššího státního zastupitelství s Policejním prezidiem jako dalším z kontaktních bodů sítě AFCOS.

Formálně je na Nejvyšším státním zastupitelství spolupráce s úřadem OLAF při hlášení trestněprávních nesrovnalostí a další komunikaci či výměny informací vykonávána Odborem závažné hospodářské a finanční kriminality (dále jen Odbor ZHFK). Odbor ZHFK NSZ obligatorně sleduje veškerá trestní řízení vedená na všech úrovních českými orgány činnými v trestním řízení ve věcech trestných činů majících dopad na pří-

jmy a výdaje rozpočtů Evropské unie, pokud při jejich spáchání došlo ke způsobení škody přesahující částku 10.000 EUR. Do této oblasti spadá především jednání pachatelů v oblasti poskytování dotací pocházejících ze zdrojů EU, trestná činnost spočívající v neoprávněném krácení a neodvádění cla jako jednoho z příjmů evropských rozpočtů a dále trestná činnost představovaná paděláním a rozšiřováním padělků měny Euro.

5.2. Výhled do budoucna – změny v ochraně finančních zájmů

Trestněprávní oblast ochrany finančních zájmů EU, spojená s výměnou informací a spoluprací orgánů v rámci sítě AFCOS, má být od roku 2021 s velkou pravděpodobností výrazně ovlivněna zahájením činnosti EPPO. Lze předpokládat, že tento úřad převzme významnou část trestněprávní agendy spojené s čerpáním evropských dotačních prostředků, případně i krácením DPH, která dosud spadá do výlučné pravomoci tuzemských orgánů státního zastupitelství. Na tuto situaci bude třeba v budoucnu reagovat případnou změnou nastavení výměny informací v rámci sítě AFCOS, které se týkají trestního řízení. Konkrétní změny v oblasti dalšího fungování trestněprávní části sítě AFCOS však bude možno realizovat až poté, kdy bude zřejmé, v jaké podobě a v jakém rozsahu bude EPPO svoji působnost v této oblasti do budoucna vykonávat. V současné době tato otázka dosud není s ohledem na model fungování úřadu a jeho personální zajištění vyřešena.

Pokud se týká forem trestné činnosti v dané oblasti, lze předpokládat, že i do budoucna bude převažovat kriminalita spojená s čerpáním evropských fondů, ať již v podobě přímého financování projektů realizovaných bez veřejných zakázek, nebo v rámci spolufinancování projektů realizovaných prostřednictvím veřejných zakázek. V oblasti veřejných zakázek a odhalování i vyšetřování související trestné činnosti by jedním z prioritních bodů zájmu mělo do budoucna být vytvoření legislativních podmínek pro možnost širší spolupráce subjektů zapojených do systémového ovlivňování veřejných zakázek s orgány činnými v trestním řízení v případech, kdy by spolupracovat na rozkrývání trestné činnosti chtěly. Současná právní úprava trestního řízení v kontextu souvisejících zákonných podmínek procesu zadávání veřejných zakázek nejenom že neobsahuje adekvátní nástroje, které by takovou spoluprací osob z řad pachatelů organiza-

né skupinové trestné činnosti adekvátně podpořily, ale přímo vytváří významné překážky pro případnou spolupráci osob z okruhu subjektů podílejících se na této závažné systémové trestné činnosti a fungování protiprávních kartelových dohod na poli zadávání veřejných zakázek.

Ve správně-právní oblasti se předpokládá rozšíření spolupráce s úřadem OLAF. CKB AFCOS požádal o účast na pilotním projektu vytváření profilů zemí mapující schopnosti ČR v oblasti boje proti podvodům, mimo jiné z hlediska jejich prevence a odhalování. Profily zemí přispějí k lepšímu hodnocení realizace opatření pro prevenci a odhalování podvodů v ČR.

Dále bude CKB AFCOS usilovat o rozšíření spolupráce s dalšími službami AFCOS v ČR. Díky intenzivnější spolupráci v minulosti má CKB AFCOS velmi dobré vztahy a osobní vazby zejména se slovenským, italským a rumunským AFCOS. Vzhledem k rostoucímu objemu podvodů nadnárodního charakteru bude význam spolupráce mezi AFCOS v jednotlivých ČR narůstat.

Po zahájení fungování EPPO může CKB AFCOS nabídnout podobnou pomoc při podpoře jeho vyšetřování, jakou nyní poskytuje úřadu OLAF, přičemž tento úkol může vyžadovat zprostředkovávání komunikace a koordinaci s ŘO a dalšími subjekty zapojenými do boje proti podvodům či zainteresovaných na ochraně finančních zájmů EU v ČR.

Díky vedené evidenci nesrovnalostí, kdy CKB AFCOS osvědčuje, že informace zaznamenané v systému IMS jsou úplné, spolehlivé a přesné, prováděné pro účely přípravy zpráv EK o ochraně finančních zájmů EU, může CKB AFCOS připravit analýzy nesrovnalostí podvodného i nepodvodného charakteru, zejména pro potřeby ŘO i dalších subjektů.

CASE STUDY

V rámci případové studie bude popsán jeden zásadní případ nefunkčnosti kontroly finančních zájmů. V celé kauze hraje významnou roli Transparency International (TI) – která jako jedna z prvních organizací v roce 2016 upozorňovala, že Čapí hnízdo splňuje všechny náležitosti dotačního podvodu, a zasazovala se o to, aby byla kauza řádně prošetřena.

Jedním z nejkontroverznějších počinů kolem Andreje Babiše byla takzvaná „kauza Čapí hnízdo“. Babiš byl v souvislosti s touto kauzou stíhán kvůli podezření z trestných činů dotačního podvodu (§ 212 trestního zákoníku) a poškození finančních zájmů Evropské unie (§ 260 trestního zákoníku).

Podstatou kauzy je podezření na účelové čerpání dotace EU určené pouze pro malé nebo středně velké firmy, když podle kritiků koncern Agrofert formálně převedl v roce 2008 společnost Čapí hnízdo na jiného majitele krytého listinnými akciemi na majitele, protože Agrofert by dotaci nezískal.

Společnost Agrofert je koncern, jehož součástí je přes 250 podniků s téměř 34 tisíci zaměstnanci. Společnost založil v roce 1993 Andrej Babiš, který je údajně nadále jejím skutečným majitelem.

Koncern Agrofert je jedním z největších příjemců dotací EU v České republice. V roce 2018 získal podle poslanců jen na zemědělských dotacích v Česku 973 284 000 Kč, tedy přibližně 36,5 milionů EUR. Z Kohezního fondu EU měl koncern v letech 2014–2020 údajně čerpat dotace ve výši 427 385 000 Kč, tedy přibližně 16 milionů EUR.

Vyšetřování potenciálního střetu zájmů českého premiéra ze strany Evropské komise probíhá od ledna 2019.

V prosinci 2019 český nejvyšší státní zástupce obnovil vyšetřování možného neoprávněného čerpání unijních dotací v případě projektu „Čapí hnízdo“ koncernu Agrofert. Vyšetřování bylo původně zahájeno v návaznosti na zprávu Evropského úřadu pro boj proti podvodům.

Na konci května 2019 unikl návrh první auditní zprávy. České úřady do června 2019 pokračovaly ve vyplácení většiny dotačních titulů holdingu Agrofert, to se však změnilo s prohlášením Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), který se rozhodl vyplácení přerušit.

Komise 29. ledna 2020 schválila, že SZIF proplatil většinu projektů pro holding Agrofert. Pochybnosti byly jen u jednoho projektu v hodnotě 1,6 milionu korun.

Babiš má podle závěrů auditorů přímý i nepřímý vliv na svěřenské fondy, do kterých vložil holding. Auditři to dovozují z toho, jak definoval cíle fondů, vybral správce, které navíc může odvolat, a toho, že je takzvanou obmyšlenou osobou a může mít z fondů užitek. Zájem na hospodářském úspěchu Agrofertu podle auditorů ovlivnil nestrannost Babišova rozhodování, protože jako předseda vlády, ministr financí či předseda Rady pro Evropské strukturální a investiční fondy rozhodoval o záležitostech týkajících se unijních fondů, které měly dopad na Agrofert. Kauza ukazuje, že Česká republika by měla upravit svoji vnitřní legislativu. Chybí jasná definice střetu zájmů, která by byla dostatečně srozumitelná a jasná.

Novela zákona o střetu zájmů vstoupila v platnost v únoru 2017, známá nepřesně také jako „lex Babiš“. Podle této novely nemůže určitá část veřejných funkcionářů vlastnit média, společnosti, v nichž drží

členové vlády alespoň čtvrtinový podíl, nemohou obdržet nenárokové dotace a investiční pobídky a také nemají dovoleno účastnit se veřejných zakázek. Novela byla kritizována jako nedostatečná, protože v ní chybí například zavedení otevřených rejstříků – což se aktuálně ukazuje jako relevantní kritika.

6.1. Svěřenské fondy

Český premiér tak ve svých fondech figuruje jako zakladatel a jediný obmyšlený, tedy ten, komu plyne ze spravovaného majetku zisk. V případě, že skončí v politice, chemicko-potravinářský koncern se podle statutů „bez zbytečného prodlení“ vrátí do jeho výlučného vlastnictví.

„Prvním a do své smrti jediným obmyšleným je Zakladatel (Andrej Babiš – pozn. red.). Při ukončení správy Svěřenského fondu vydá svěřenský správce veškerý majetek ve Svěřenském fondu obmyšlenému,“ píše se shodně ve statutech Babišových svěřenských fondů pod označením AB private trust I a II.

Hlavním účelem svěřenských fondů je podle dokumentů správa vložených akcií a „následné vydání majetku ve Svěřenském fondu Zakladateli“. Zásadní je rovněž Babišův prospěch z hospodaření fondů. „Dalším účelem Svěřenského fondu je ochrana zájmů Zakladatele a případně dalších obmyšlených jmenovaných svěřenským správcem v souladu s tímto statutem,“ popisuje se v úvodu.

Statuty svěřenských fondů mají formu notářského zápisu. První dokument sepsaný 1. února 2017 popisuje podmínky, za kterých Babiš uložil majetek do AB private trust I. Druhý dokument AB trust II vznikl 6. března 2018. V druhém dokumentu je nově napsáno, že fondy zanikají, pokud Babiš vedle funkce ve vládě nebude zastávat ani mandát poslance. Oba dokumenty mají jinak totožné znění.

Premiérova manželka Monika Babišová zastává roli takzvaného rodinného protektora, kterého vybírá přímo Babiš.

Vývoj kauzy z pohledu TI

- konec roku 2011 – A. Babiš zakládá iniciativu „Akce nespokojených občanů“.
- 05/12 – vznik politického hnutí ANO 2011 z výše uvedené iniciativy.

Andrej Babiš se rozhodl v roce 2017 vložit určené společnosti do dvou svěřenských fondů a údajně přestál být přímým vlastníkem koncernu Agrofert a nadvázaných médií. V tříčlenné radě svěřenských fondů na majetek dohlíží mimo jinými například premiérova manželka Monika Babišová.

- 06/13 – A. Babiš kupuje společnost MAFRA, která vydává celostátní deníky Mladá fronta Dnes a Lidové noviny a provozuje řadu dalších médií jako Lidovky.cz, IDNES.cz nebo hudební televizi Óčko.
- 10/13 – ANO se stává stranou s druhou největší podporou ve volbách do Poslanecké sněmovny.
- 01/14 – A. Babiš se stává místopředsedou vlády a ministrem financí.
- 11/15 – státní zastupitelství přijalo oznámení na dotační podvod – kauza Čapí hnízdo.
- 01/17 – nesrovnalosti v příjmech a podezření z krádeží na daních.
- 02/17 – novela zákona o střetu zájmů alias „lex Babiš“ vstupuje v platnost.
- 01/18 – OLAF zasílá závěrečnou zprávu ze šetření podnětu na Čapí Hnízdo.
- 06/18 – zjištění TI ČR, že A. Babiš je stále ovládací osobou Agrofertu.
- 07/18 – IMOBA vrací dotaci za Čapí Hnízdo.
- 08/18 – Podán první podnět v souvislosti se střetem zájmů k českým úřadům.
- 09/18 – Podán druhý podnět v souvislosti se střetem zájmů k Evropské komisi.
- 10/18 – Agrofert holding kupuje Bauer média.
- 12/18 – Evropská komise zastavuje evropské dotace pro holding Agrofert.
- 01/19 – Městský úřad Černošice rozhodl ve věci střetu zájmů Andreje Babiše, a to v jeho neprospěch.
- 05/19 – Evropská komise potvrdila střet zájmů Andreje Babiše v draftu auditní zprávy.
- 07/19 – TI podává žalobu na Andreje Babiše za poškozování jejího dobrého jména.
- 08/19 – 2. srpna Černošice znovu rozhodly ve věci střetu zájmů Andreje Babiše.

- 08/19 – 20. srpna se Andrej Babiš prostřednictvím právníků odvolal proti druhému černošickému rozhodnutí.
- 09/19 – Středočeský kraj pravomocně zastavil řízení ve věci střetu zájmů na české úrovni.
- 10/19 – Transparency podala podnět na ministerstvo spravedlnosti a dále zaslala vyjádření TI na Nejvyšší státní zastupitelství k přezkumu rozhodnutí krajského úřadu o střetu zájmů premiéra Andreje Babiše.
- 12/19 – Evropská komise dává Transparency za pravdu: podle finálního auditu je Andrej Babiš ve střetu zájmů.
- 01/20 – TI varuje: Firmy ze svěřenských fondů dostaly v návrhu zákona zásadní výjimku.
- 03/20 – Vláda po tlaku stáhla z jednání kontroverzní návrh zákona týkající se evidence skutečných majitelů a svěřenských fondů.
- 06/20 – Vláda hlasy ministrů za hnutí ANO schválila kontroverzní návrh zákona o evidenci skutečných majitelů, a to i přes kritiku protikorupčních organizací a široké veřejnosti.
- 06/20 – Evropský parlament schválil rezoluci týkající se střetu zájmů Andreje Babiše, která je apelem na jeho vyřešení. Pro hlasovalo 510 europoslanců z celkového počtu 664. Komise schválila proplacení projektů pro Agrofert s výjimkou jednoho, uvedl zemědělský fond.
- 06/20 – Vláda ČR odmítla střet zájmů a rezoluci EP.

6.2. Audity EU

Českými médii před koronavirovou krizí rezonoval výsledek auditu Evropské komise, který se zabýval projekty Agrofertu, jež byly financované z evropských investičních a strukturálních fondů (ESIF). Hlavní sdělení finální verze auditu je jednoznačné: podle Komise je český předseda vlády Andrej Babiš stále ve střetu zájmů. ČR má proto Bruselu vrátit 50 milionů korun a nedostane ani dalších slíbených 235 milionů Kč (které však už stát Agrofertu vyplatil ze svého rozpočtu). Celkově má tedy Brusel problém s projekty minimálně za 285 mil. Kč.

Média se zatím soustředila právě na fakt střetu zájmů českého premiéra. Dává to smysl, protože ČR kvůli němu může zbytečně přicházet nejen o peníze, ale i o svou důvěryhodnost.

Audity fakticky odhalují i další problémy, o nichž se tolik nemluví. Jedná se o systémové nedostatky českých úřadů při kontrole a hodnocení evropských projektů. Tento rozměr kauzy je přitom pro budoucnost ČR a pro další čerpání finančních prostředků pravděpodobně ještě závažnější než možné neproplacení dotací.

Auditoři EU zkontrolovali 80% dotací, které byly Agrofertu přiděleny z fondů ESIF, a u devíti projektů byly objeveny chyby, za které jsou odpovědné české úřady. I kdyby auditoři považovali převod firem Andreje Babiše do svěřenských fondů za bezproblémový, výsledek auditu by pro ČR z finančního hlediska dopadl naprosto stejně.

Z posuzovaných projektů nejhůře vychází dotace ministerstva průmyslu a obchodu z aktuálního Operačního programu *Podnikání, inovace a konkurenceschopnost*

(OPPIK). Auditoři zde našli chybu u 96,7% prověřovaných projektů. EU proto po České republice chce, aby z hlediska pochybení úřadů prošetřila i 12 dalších projektů OPPIK pro Agrofert, které dosud nebyly součástí auditního vzorku (ten zatím obsahoval celkem 39 ze 101 projektů skupiny Agrofert z období let 2012–2018).

6.2.1. INDIVIDUÁLNÍ CHYBY ČESKÝCH ÚŘADŮ

Střet zájmů v rámci veřejné zakázky kvůli rodinným vazbám (Cerea)

- Úředníci z OPPIK zrušili tendr kvůli střetu zájmů, protože v něm vyhrála firma s rodinnou vazbou na žadatele (bratr ve funkci místopředsedy představenstva, resp. jednatele).
- Příjemce v opakovaném tendru ovšem opět vyzval tutéž firmu k podání nabídky, firma opět vyhrála a OPPIK tender napodruhé schválil.
- Tento scénář se opakoval ve třech projektech stejného příjemce, v dalších dvou projektech stejného příjemce OPPIK střet zájmů ani neodhalil a tender schválil už napoprvé.

„Valentova škála“ (Lovochemie, Pekárna zelená louka)

- Evropská komise mimo jiné kritizuje, že OPPIK v rámci metodologie hodnocení inovací v projektech používá dvacet let starý mechanismus, který neodpovídá současnému stavu poznání.

Tab. 2: Problémy kontrolovaných projektů

příjemce dotace	dotací zdroj	název projektu	Výše dotace (mil. Kč)	již proplaceno EU (mil. Kč)	předfinancováno z rozpočtu ČR (mil. Kč)	Střet zájmů Andreje Babiše	Individuální chyby českých úřadů
Lovochemie, a.s.	MPO	Komplexní projekt inovace výrobních postupů Lovochemie, a.s.	50	50	0	Ne (nebyl ve vládě)	Nedostatečná inovace
Pekárna Zelená louka, a.s.	OPPIK	Inovační linka na výrobu toustového chleba PENAM a.s.	100	0	100	Ne (nebyl ve vládě)	Nedostatečná inovace
Lovochemie, a.s.	OPPIK	Inovace technologie výroby směsi pro přípravu sírných hnojiv	50	0	50	Ano	Nedostatečná inovace + problém s dvojím financováním (spadá pod EU ETS)
Ethanol Energy a.s.	OPPIK	Technologie na snížení energetické náročnosti výroby Ethanol Energy a.s.	72	0	72	Ano	Problém s dvojím financováním (spadá pod EU ETS)
Cerea, a.s.	OPPIK	Výměna sušárny zrnin Havlíčkův Brod za energeticky úspornější technologii	2,7	0	2,7	Ano	Střet zájmů v rámci veřejné zakázky mezi příjemcem dotace a dodavatelem (rodinné vazby)
Cerea, a.s.	OPPIK	Výměna sušárny zrnin Chotěboř za energeticky úspornější technologii	2,8	0	2,8	Ano	
Cerea, a.s.	OPPIK	Výměna sušárny zrnin CERE A Říkov za energeticky úspornější zařízení	3	0	3	Ano	
Cerea, a.s.	OPPIK	Výměna sušárny zrnin Dobřenice-Syrovátka za energeticky úspornější technologii	2,6	0	2,6	Ano	
Cerea, a.s.	OPPIK	Výměna sušárny zrnin Jičín za energeticky úspornější technologii	2	0	2	Ano	
		Celkem	285	50	235		

Zdroj: auditní zpráva, dotaceeu.cz

Nedostatečná inovace (Pekárna Zelená louka)

- Instalaci nové výrobní linky v českém závodě nelze považovat za jedinečnou inovaci, když se linka využívající stejnou technologii dávno využívá v sesterském německém závodě (Lieken).
- Za inovaci se tedy vydávalo to, co koncern Agrofert už používá jinde. Pokud skupina funguje jako jedna hospodářská jednotka, je považována za jeden podnik.
- Argumenty Komise se opírají i o judikaturu Soudního dvora EU.

6.2.2. DISKUZE O STŘETU ZÁJMŮ POKRAČUJÍ

Kromě debat o finančních záležitostech, pokračuje debata o definici toho, na koho se vztahuje zákaz střetu zájmů. Tento spor o interpretaci českého zákona je poměrně jednoduchý: Česká republika brání zájmy Andreje Babiše, a vykládá si tedy pravidla o střetu

zájmů (v období, kdy ještě nebyla v platnosti dnešní evropská legislativa) mnohem mírněji než Komise. Podle české interpretace svěřenské fondy, kterými Andrej Babiš formálně vyřešil svůj střet zájmů, nejsou obchodní korporace, a zákon o střetu zájmů se jich tedy netýká. Komise na druhou stranu poukazuje na to, že Andrej Babiš je jediný skutečný příjemce trustů a jediná osoba, která je fakticky ovládá. Jinými slovy, zatímco Česká republika staví svou argumentaci na formální definici trustu, Evropská komise míří na faktické fungování.

Od srpna 2018 je přímo účinné finanční nařízení EU, kterým se budoucí přidělování dotací musí řídit. Současný spor o výklad dříve přijatého českého zákona se točí kolem otázky, zda byl Andrej Babiš ve střetu zájmů už od února 2017, kdy vstoupil v účinnost tzv. lex Babiš. Tento spor se tedy přímo týká pouze minulých dotací.

Spor ohledně aplikace střetu zájmů na Andreje Babiše se však rýsuje i v samotném Bruselu, jak ukazují do-

Vybrané argumenty EU

- Andrej Babiš ve veřejné funkci může ovlivňovat fondy EU: je předsedou Rady pro ESIF, ovlivňuje rozhodování o fondech, zejména o prioritách a alokacích programů a systému řízení a kontroly, ve funkci premiéra má možnost ovlivňovat rozhodování na nižších úrovních vlády.
- Andrej Babiš má vliv na svěřenské fondy, a tím i nepřímý vliv na Agrofert. Jedním ze dvou cílů obou fondů v zakládajících statutech je ochrana zájmů AB, jsou založené na omezený čas, AB může odvolat správce fondu a každého člena Rady protektorů, v Radě protektorů sedí rodinný protektor (Monika Babišová), bez které Rada není usnášeníschopná, AB má nárok na zisk ze svěřenských fondů v průběhu jejich existence, AB je „beneficial owner“ podle definice směrnice proti praní špinavých peněz č. 849/2015.
- Stanovisko Ministerstva spravedlnosti, dle kterého lze uznat vliv ovládající osoby na obchodní korporaci skrze svěřenský fond (subjekt bez právní subjektivity) v případě, že jde o „rozhodující vliv“.

Vybrané argumenty ČR

- Svěřenský fond není obchodní korporace dle zákona, z podstaty věci nemůže být „ovládající osobou“, protože jeho smyslem má z definice být zabránit možnosti kontroly ze strany zakladatele – termíny „beneficial owner“ (ve smyslu směrnice EU proti praní špinavých peněz) a „ovládající osoba“ (ve smyslu zákona o střetu zájmů) nejsou totožné.
- Definice svěřenského fondu v Občanském zákoníku, podle které je svěřenský fond administrován správcem nezávisle na zakladateli (obmyšleném), zakladatel fond neovládá.
- Osobní vliv AB je ve skutečnosti omezený, protože nemůže zvolit dalšího nového správce, bez udání důvodu může odvolat pouze jednoho (rodinného) protektora, další pouze v případě porušení povinností, a navíc nemůže ani zvolit nového protektora, o tom rozhoduje Rada protektorů.
- Judikatura Soudního dvora EU, dle které se musí jednat o skutečný, nikoliv hypotetický střet zájmů.
- AB nerozhoduje o konkrétních projektech, a proto se na něj nevztahuje definice osob, které přímo ovlivňují rozhodování o dotacích dle nařízení z 2012 a 2018.

savadní informace o výsledku dalšího auditu, který se zabývá zbývajícími (podstatně většími) zemědělskými dotacemi pro Agrofert. Podle vyjádření českých zástupců v Bruselu má zemědělský audit problém pouze s jedním projektem za 1,6 mil. Kč (a to kvůli technické chybě), celkově však bylo ve hře až 1,6 mld. Kč.

Do sporu o střet zájmů se vložil i Evropský parlament z pozice orgánu, který bdí nad rozpočtem EU. Mediálně se o aktivitách Evropského parlamentu ve věci Andreje Babiše začalo hovořit až v momentu, kdy se premiér na konci února 2020 nelichotivě vyjádřil o předsedkyni kontrolní mise EP v České republice a dva české europoslance, kteří se mise také účastnili, označil za vlastizrádce. Evropský parlament se však potenciálním střetem zájmů Andreje Babiše zabýval už od prosince 2018.

Evropský parlament 19. června 2020 přijal rezoluci, v níž opětovně vyzval Komisi k ochraně rozpočtu EU. EP v ní od Komise vyžaduje nulovou toleranci vůči střetu zájmů (v situaci, kdy mu nejsou schopni zabránit nejvyšší představitelé členských států). Poukazuje přitom například na to, že český Nejvyšší kontrolní úřad nemá pravomoc systematicky prověřovat skutečné majitele při rozdělování veřejných výdajů.

Rezoluce není závazným právním dokumentem, ale Evropská komise by k ní měla přihlížet. Její politická síla je nicméně nezanedbatelná, protože Parlament podobných rozhodnutí namířených proti jednání konkrétní osoby nepřijímá mnoho. Evropský parlament v dokumentu mimo jiné ukazuje, že má konflikt zájmů Andreje Babiše za hotovou věc, což českého premiéra staví do rozporu s čl. 61 odst. 1 Finančního nařízení EU. Pro rezoluci hlasovala silná většina 510 europoslanců včetně zástupců Babišovy domovské frakce Obnova Evropy (proti bylo 53, 101 nehlasovalo).

Z rezoluce Evropského parlamentu z 19. června 2020

[Evropský parlament] „zdůrazňuje, že politicky nevyvážené složení dozorčí rady Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) s sebou nese riziko politického ovlivňování, čímž podlamuje schopnost Fondu provádět nezávislé audity;

je znepokojen informacemi o tom, že zaměstnanci státní správy dostali pokyny a byl na ně vyvíjen nátlak, aby neprověřovali obvinění týkající se potenciálního střetu zájmů v souvislosti s koncernem Agrofert, a že jim bylo

údajně uloženo, aby vyhodnotili komerční nabídky, které obdržel Agrofert; je hluboce znepokojen informacemi o tom, že zaměstnanci státní správy čelili postihům – např. propuštění pod záminkou tzv. systemizace –, pokud se těmito pokyny odmítli řídit; zdůrazňuje, že tato opatření zpochybňují nestrannost státní správy a nezávislost výkonu veřejných povinností;

s politováním bere na vědomí indicie, které svědčí o systematických nedostacích při odhalování střetu zájmů; s politováním konstatuje, že není prováděna žádná křížová kontrola a že nesourodé pravomoci vedou ke vzniku neprůhledných struktur bránících účinnému předcházení střetu zájmů a jeho odhalování v České republice; připomíná, že pro účinné předcházení situacím střetu zájmů nepostačuje pozitivistický přístup, v jehož rámci mají úředníci povinnost předložit vlastní prohlášení o tom, že se nenacházejí ve střetu zájmů; vyzývá české orgány, aby tyto systematické nedostatky bezodkladně vyřešily, a to zejména tím, že budou požadovat ověřitelné prohlášení o střetu zájmů, v němž úředníci uvedou seznam vlastních finančních zájmů...“

6.2.3. CO BUDE S PŘIDĚLENÝMI PENĚZI?

Pro Českou republiku je v tuto chvíli zásadní, co se stane s prostředky z EU, které byly původně plánovány na proplacení projektů Agroferty. Pokud ve smířčím řízení mezi Českou republikou a zástupci Komise o finančních korekcích na dotace z ESIF ani jedna strana neustoupí, hrozí řízení u Soudního dvora EU. To by znamenalo riziko, že Česko nedostane příležitost uvolněné prostředky použít na jiné projekty.

I kdyby byla hrozba nevyčerpání celé alokace nakonec odvrácena, stále zde zůstává časový problém: Nacházíme se téměř na konci stávajícího programového období. Pokud se bude ČR zdlouhavě dohadovat s Komisí o nárocích Agroferty, mohla by se dostat do situace, že už nestihne uvolněné prostředky alokovat na jiné výzvy, protože nebude dostatek projektů, které by se mohly realizovat ve stanovené lhůtě (nejpozději do konce roku 2023). Česká republika by tedy mohla o prostředky přijít definitivně. Na finální výsledek budeme muset ještě počkat.

6.2.4. ZÁSADNÍ SYSTÉMOVÉ PROBLÉMY

Audit Komise se nepokouší odpovědět otázce, zda české úřady při posuzování projektů postupovaly záměrně ve prospěch Andreje Babiše nebo zda jde

o obecný problém přidělování dotací v ČR. Auditóři kontrolovali pouze dotace přidělené Agrofertu, a neměli tedy k dispozici všechna data.

Zjištění auditorů by ovšem měla využít česká politická reprezentace a měla by se zaměřit na zjištěné systémové nedostatky. Důležité je to zejména v současné době, kdy unijní představitelé plánují rozpočet po roce 2020. Andrej Babiš už dříve deklaroval, že bude požadovat stejnou alokaci finančních prostředků jako v dosavadním období, kdy si Česko v porovnání s podobně vyspělými státy (Portugalsko, Malta) dokázalo vyjednat lepší podmínky. Česká republika totiž z kohezní politiky na období 2014–2020 získala více než 20,5 miliard EUR v cenách 2011, tzn. 23,1 miliard EUR v běžných cenách, což představuje 4. nejvyšší alokaci na obyvatele v EU.

S podobně výhodnými podmínkami ale už do budoucna nemůžeme počítat: Celkový objem unijního rozpočtu se bude snižovat, už jen kvůli brexitu, o rozpočtových důsledcích koronavirové krize ani nemluvě. Finance, na které Česko v následujícím sedmiletém období dosáhne, se pravděpodobně sníží i proto, že se Češi se jednoduše mají lépe, jak ukazuje růst našeho HDP.

Současná koronavirová krize nečekaně a zcela zásadně proměnila jednání o budoucím financování. EU navrhla nový plán obnovy, který má pomoci členským státům vyjít z krize. Návrh alokace prostředků se změnil, o finální podobě se bude ještě diskutovat. Nicméně lze předpokládat, že problémy se střetem zájmů budou částečně odsunuty na druhou kolej.

Obecně by Česká republika měla změnit přístup k evropským dotacím. Výsledky šetření Evropské komise totiž přinášejí dvě základní zjištění: Za prvé, ČR dosud stále nemá jasno v problematice střetu zájmů, což nás mimořádně poškozuje. Andrej Babiš by se měl proto konečně začít chovat jako čestný muž a vyvodit z celé kauzy patřičnou zodpovědnost. Za druhé, česká státní správa ani po patnácti letech členství ČR v EU není dostatečně kompetentní a nedokáže zajistit kontrolování pravidel, která jsme si sami stanovili. Je proto nezbytné, abychom nastavili efektivnější pravidla přidělování dotací a dokázali také kontrolovat jejich aplikování. Největším problémem České republiky v oblasti čerpání dotací paradoxně není bezprecedentní střet zájmů Andreje Babiše, ale závažné chyby českých úřadů, jejichž práce je neefektivní a netransparentní. Právě na toto by se měla Česká republika primárně zaměřit.

6.2.5. VÝSLEDEK JE V NEDOHLEDNU

Vyšetřování kauzy Čapí hnízdo, ve které čelí premiér Andrej Babiš (ANO) obvinění z dotačního podvodu, se opět protáhne. A to minimálně do podzimu 2020. Kriminalisté totiž požádali o právní pomoc v zahraničí. Původně měli detektivové čas na uzavření případu do konce srpna, lhůta se jim už jednou prodlužovala. Nově má ještě vzniknout analýza vztahů celého koncernu Agrofert, který premiér kvůli zákonu o střetu zájmů vložil do svěřenských fondů.

Policie aktéry kauzy Čapí hnízdo v čele s premiérem Babišem obvinila z dotačního podvodu na podzim 2017. Když posléze Šaroch stíhání zastavil, zveřejnil své rozhodnutí ani ne z poloviny. Šlo přitom o klíčový dokument, ve kterém shrnul, proč kauza Čapí hnízdo podle jeho názoru nemá jít před soud. Server iROZHLAS.cz přinesl přehled dalších důkazů a indicií, s nimiž vyšetřovatelé pracovali. Šlo třeba o machinace kolem akcií, americkou stopu nebo nájem ústředního objektu farmy.

Parlament 18. 6. 2020 projednával pozměňovací návrhy k rezoluci související s únorovou návštěvou členů kontrolního výboru v Česku. Podle šéfky výboru Moniky Hohlmeierové v tuzemsku neexistuje efektivní systém pro nakládání s evropskými penězi. Za problematické považuje třeba to, že úřady se při posuzování možného střetu zájmů řídí čestnými prohlášeními politiků. Český premiér závěry europoslanců odmítl a ostře se ohrázoval i proti práci kontrolní komise Parlamentu. Její české členy – Tomáše Zdechovského (KDU-ČSL) a Mikuláše Peksu (Piráti) – označil za „vlastizrádce“.

Parlament kritizoval Andreje Babiše za to, že jako předseda české vlády byl a stále je aktivně zapojen do plnění rozpočtu EU v České republice, přestože údajně stále ovládá koncern Agrofert, jednoho z největších příjemců evropských dotací v Česku.

Vyšetřování EU týkající se možného střetu zájmů Andreje Babiše stále probíhá. Pokud se však potvrdí, že na nejvyšší úrovni ve vládě členského státu EU došlo ke střetu zájmů, půjde o situaci, kterou nelze tolerovat, uvádí se v usnesení. Zúčastněná osoba bude mít následně podle poslanců tři možnosti, jak střet zájmů vyřešit: vzdá se svých ekonomických zájmů k daným podnikatelským subjektům, zastaví přijímání finančních prostředků EU danými podnikatelskými subjekty, anebo se zdrží účasti na přijímání rozhodnutí týkajících se jejich zájmů, případně odstoupí z veřejné funkce.

@KoncernAgrofert

Usnesení EP nemá žádnou právní váhu. Jde o pokus ovlivnit probíhající auditní řízení. Zástupci rozpočtového výboru se nás ani na nic nezeptali. Fakta jsou na naší straně. Jsme otevřeni případnému jednání se zástupci EP, aby se neopakovalo „o nás bez nás“.

Parlament v této souvislosti vyzývá Evropskou komisi, aby vytvořila kontrolní mechanismus pro předcházení a řešení střetů zájmů v souvislosti s dotacemi EU v členských státech. Poslanci také požadují přístup k informacím o konečných příjemcích finančních prostředků EU a stanovení stropu pro přímé zemědělské platby pro jednu fyzickou osobu.

Parlament zároveň odsoudil „hanlivé a nenávislné výroky“ českého premiéra Andreje Babiše adresované poslancům, kteří se v únoru 2020 zúčastnili kontrolní mise do Česka s cílem ověřit tvrzení o nesrovnalostech při správě finančních prostředků EU.

6.2.6. REAKCE ČR

Vláda ČR se na konci června ohradila proti usnesení EP a vydala prohlášení, ve kterém konstatovala, že se dle ČR nejedná o žádné odborné posouzení problematiky, ale o proklamaci politického charakteru.

Česká republika se prvně ohradila proti názvu Rezoluce – „o obnovení vyšetřování předsedy vlády České republiky v souvislosti se zneužitím finančních prostředků EU a potenciálními střety zájmů“. Za zarážející ČR považuje konstatační Parlamentu, že vítá obnovení vyšetřování českého premiéra v souvislosti s jeho účastí na projektu Čapí hnízdo a vyjadřuje důvěru v to, že česká justice bude v tomto trestním řízení postupovat nezávisle a nebude podléhat žádnému politickému vlivu. Postup Evropského parlamentu lze považovat za nesouladný s čl. 48 Listiny základních práv Evropské unie, tj. jedná se o porušení principu presumpce nevinoty a nepřijatelné zasahování do konkrétního trestního řízení.

Rezoluce EP je dle české reakce politickým stanoviskem. Jakékoliv „vítání“ vyšetřování v konkrétní věci a vyjádření ve smyslu, že má česká justice postupovat nezávisle, představuje přímý politický nátlak na konkrétní trestní řízení v členském státě. EP svým postojem dává najevo, že má pochybnost o nezávislém justičním systému ČR, kdy vítá znovuoobnovení trestního stíhání, čímž jasně deklaruje svůj nesouhlasný postoj s dosavadní činností orgánů činných v trestním řízení,

a to ne nějakým obecným (systémovým) konstatováním, ale konstatováním v konkrétním případě. Takový postoj je dle reakce zásahem do vnitřních záležitostí členského státu, navíc účelově a subjektivně projevem na konkrétní případ. ČR tvrdí, že EP uplatňuje politický vliv na konkrétní kauzu v České republice.

Česká republika deklaruje, že vždy plní závazky, které vyplývají z mezinárodních aktů, tudíž i informování příslušných orgánů EU, pokud se jich daná věc týká. Z proklamace EP ve vztahu k výzvě o informovanosti není patrné, co bylo jejím úmyslem, ale pokud se nejedná o mezinárodní závazek, pak by taková výzva představovala další formu politického nátlaku na nezávislé orgány činné v trestním řízení. Evropský parlament však ani v rámci mezinárodních závazků není orgánem, vůči němuž by se uplatňovala jakákoliv informační povinnost. V předmětném trestním řízení není dána žádná působnost orgánů Evropské unie, neboť projekt vztahující se ke kauze Čapí hnízdo byl vyňat z evropského financování.

Podle ČR je nutné Evropský parlament upozornit, že rezoluce směšuje právní předpisy, přičemž nebere v potaz, že čl. 61 Finančního nařízení a vnitrostátní úprava střetu zájmů v České republice mají zcela odlišnou věcnou a osobní působnost. Česká republika v rámci auditních šetření poskytla svou argumentaci a obhajobu dodržování evropských i českých právních norem. Nedomníváme se, že by legislativní rámec problematiky střetu zájmů v České republice byl v principu nedostatečný. Česká právní úprava jde na rozdíl od právních úprav některých jiných členských států EU nad rámec pravidel pro tuto oblast stanovených evropským právem, zejm. finančním nařízením, např. právě pokud jde o pravidla pro zadávání veřejných zakázek a poskytování dotací (včetně dotací z fondů EU).

Za zcela nepřijatelné vláda České republiky považuje naléhavou výzvu, aby Finančně analytický úřad zaujal proaktivnější přístup při boji proti daňové trestné činnosti, podvodům a korupci a aby zajistil účinnou kontrolu skutečných majitelů ze strany útvarů příslušných podle pravidel pro boj proti praní peněz.

České orgány se zásadně ohrazují proti tvrzení, že v České republice jsou vytvářeny a zaváděny „oligarchistické struktury“ čerpající prostředky z fondů EU na podporu zemědělství a soudržnosti. Systém rozdělování prostředků z fondů EU je v České republice nastaven spravedlivě a transparentně v souladu s evropskou i českou legislativou. České orgány dále konstatují, že v případě zjištění, že došlo ke zneužití finančních prostředků EU ze strany konečných příjemců, koná

konkrétní odpovědný řídicí orgán v souladu s platnou legislativou – evropskou i národní, tj. vymáhá vyplacené prostředky po konečném příjemci. České právní předpisy ustanovení o povinnosti získat zpět neoprávněně vyplacené částky obsahují a příslušné orgány podle nich důsledně postupují – např. v případě prokazatelného pochybení ze strany příjemce jsou dotčené prostředky vymáhány od příjemců (nejčastěji orgány finanční správy jako odvod za porušení rozpočtové kázně).

ČR uvedla: „*Andrej Babiš využil zcela legální možnosti převedení vlastnictví a správy do svěřenských fondů.*“

ZÁVĚR

Činnost Evropské unie v oblasti rozpočtové kontroly se zakládá na dvou zásadách: zajištění řádného plnění výdajové stránky rozpočtu EU, ochraně finančních zájmů Unie a boji proti podvodům. Aby byly prostředky vynakládány správně, musí EU chránit své finanční zájmy. Je rovněž důležité sledovat a kontrolovat činnost OLAF, který se snaží chránit správné nakládání s finančními prostředky.

Mezi členskými státy neexistuje shoda, jaká kontrola je „ta správná“. Pokud probíhá jakákoliv kontrola, je vždy spojena s negativními reakcemi. Obecně lze ovšem tvrdit, že je vhodnější, když kontrolu provádí nezávislý orgán. Propojení se státní správou bývá totiž zpravidla problematické, hůře obhajitelné a může být kontroverzní. V případě, že je kontrola vedena orgánem, jenž je na členském státu nezávislý, může být (mělo by být) jeho zjištění lépe obhajitelné a přijímané u veřejnosti i u jiných orgánů. Nicméně je důležité zdůraznit, že oblast kontroly by měla být jasně vymezena, aby nedocházelo k tomu, že bude EU zasahovat do oblastí, které spadají pod správu členských států a Unie v nich nemá dané pravomoci. Snahy o přebírání moci a vlivu musí být ze strany členských států kontrolovány.

V rámci finanční kontroly jsou akce na úrovni EU potřeba, protože se jedná o evropský rozměr. Na úrovni Unie zahrnuje řízení a koordinaci vyšetřování a stíhání trestných činů poškozujících nebo ohrožujících její finanční zájmy, jejichž ochrana je požadována od Unie i od členských států podle čl. 310 a článku 325 Smlouvy o fungování EU. V souladu se zásadou subsidiarity lze tohoto cíle dosáhnout kvůli jeho rozsahu a účinkům pouze na úrovni Unie. Jak je uvedeno výše, současná situace, kdy je stíhání trestných činů proti finančním zájmům EU často v rukou orgánů členských

států, není uspokojivá a dostatečně neplní cíl efektivního boje proti poškozování rozpočtu EU. Kompetence EU v boji proti finančním podvodům a jiným trestným činům, které poškozují nebo ohrožují finanční zájmy, je stanovena v článcích 86 a 325 Smlouvy.

Pro účinné vyšetřování a stíhání trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie je zásadní, aby OLAF mohl shromažďovat důkazy v rámci celé EU. Tato opatření by měla být k dispozici pro účely vyšetřování a stíhání trestných činů v rámci mandátu nově zřízeného veřejného žalobce. Forma, kterou nový úřad EPPO má, je problematická, neboť nejsou zapojeny všechny státy, což následně snižuje prestiž a vliv celého úřadu. Veškerá opatření by měla být realizována v souladu s vnitrostátními právními předpisy na základě příkazu Úřadu evropského veřejného žalobce nebo na jeho žádost na základě příkazu příslušného justičního orgánu. Kromě toho by měl mít EPPO přístup ke všem relevantním zdrojům údajů, včetně veřejných a soukromých rejstříků.

OLAF stojí mimo hlavní orgány EU a navíc jeho výstupem jsou pouze doporučení, která nemají právní hodnotu. Proto je jeho váha nižší. Problémem veřejného žalobce je zase skutečnost, že se jej neúčastní všechny členské státy. Tato forma spolupráce může částečně navenek snižovat jeho práci. Problematickým prvkem je také to, že evropská exekutiva/Komise nevyužívá dostatečným způsobem možnosti plynoucí z finančního nařízení. Její postoj je často pasivní, což celou problematiku ochrany finančních zájmů deklaruje. Navíc audity Evropské komise zabývající se možnými střety zájmů při čerpání prostředků EU by měly být rychlejší, aby trest mohl přijít dostatečně brzy. Pokud se projednávané kauzy protahují, nebudí to u veřejnosti dobrý dojem.

Podle odhadů Evropského účetního dvora je až 10 % evropských fondů užíváno v rozporu s právními předpisy, a značná část příspěvků z těchto fondů je pak dokonce získána podvodným způsobem. Odpovědnost za boj proti podvodům a jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu finanční zájmy EU sdílí Komise s členskými státy. V oblasti politiky soudržnosti EU je v porovnání s jinými výdajovými oblastmi významný výskyt nahlášených případů podvodu.

Komise **vyžaduje**, aby řídicí orgány vyvinuly účinná opatření pro reakci na podvody. Jejich součástí by měly být jasné mechanismy pro hlášení případů podezření z podvodu a srozumitelné mechanismy pro postupování případů příslušným vyšetřujícím orgánům a orgánům činným v trestním řízení. Měly by být rovněž zavedeny postupy pro sledování podezření z podvodu a v případě nutnosti i pro zpětné získání prostředků EU. Řídicí orgány by měly pracovat se svými koordinačními službami pro boj proti podvodům; je nutná náležitá koordinace všech správních a donucovacích orgánů.

Důležitou roli v cyklu boje proti podvodům zcela jistě hraje prevence. Účinnou prevencí lze výrazně snížit

riziko výskytu nesrovnalostí a poškození finančních zájmů EU. Je mnohem levnější nesrovnalostem předcházet, než napravovat jejich následky.

Ideálním řešením by tedy bylo, pokud by kontrola a případné vyšetřování porušování finančních zájmů probíhalo v rámci třetí strany, nezávislého orgánu, která by mohla problematiku vhodně posoudit. Vyšetřování by se nemělo zbytečně protahovat a orgány členských států by měly důvěřovat nestranným kontrolorům. Zprávy Evropského účetního dvora by měly mít větší dopad. Auditori jsou ve svých zprávách precizní, ale bohužel nejsou často vyslyšeni.

Tato ideální situace je v praxi těžko představitelná. Nicméně budoucí vývoj agendy nabízí pozitivní vyhlídky. Očekává se totiž, že EPPO zahájí svou činnost koncem roku 2020. Jak bude úřad, který je zřízen posílenou spoluprací, ve skutečnosti fungovat a zda jeho kontrola bude efektivní, se teprve ukáže. Prostor pro zlepšení vyšetřování a stíhání podvodů zcela jistě existuje a EPPO má našlápnuto k tomu, aby byla jeho činnost vnímána kladně.

PŘÍLOHA – LEGISLATIVA

Evropská legislativa

- Smlouva o fungování Evropské unie pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství,
- Smlouva o založení Evropského společenství ve znění Lisabonské smlouvy, vyhlášená sdělením Ministerstva zahraničních věcí pod č. 111/2009 Sb.m.s.,
- Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/1995 ze dne 18. prosince 1995, o ochraně finančních zájmů Evropských společenství,
- Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2185/96 ze dne 11. prosince 1996, o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem,
- Nařízení Rady (ES) č. 515/97 ze dne 13. března 1997, o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů,
- Rozhodnutí Komise 2013/478/EU ze dne 27. září 2013, kterým se mění rozhodnutí Komise 1999/352/ES, ESUO, Euratom, kterým se zřizuje Evropský úřad pro boj proti podvodům OLAF,
- Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999,
- Nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1377/2014 ze dne 18. prosince 2014, kterým se mění nařízení (ES, Euratom) č. 1150/2000, kterým se provádí rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Evropských společenství,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (dále jen „Obecné nařízení“),
- Prováděcí Nařízení Komise (EU) č. 215/2014 ze dne 7. března 2014 kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu, pokud jde o metodiky podpory opatření v souvislosti se změnou klimatu, určování milníků a cílů ve výkonnostním rámci a nomenklaturu kategorií zásahů pro evropské strukturální a investiční fondy,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1084/2006,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení č. 1081/2006,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybář-

- ském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1255/2011,
- Seznam prováděcích nařízení Komise (EU), kterými se stanoví pravidla podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014 o Evropském námořním a rybářském fondu - http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_cs.htm,
  - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1970 ze dne 8. července 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o zvláštních ustanoveních k podávání zpráv o nesrovnalostech ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu,
  - Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1974 ze dne 8. července 2015, kterým se stanoví četnost a formát zpráv, jež se týkají nesrovnalostí ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008,
  - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1971 ze dne 8. července 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o zvláštních ustanoveních k podávání zpráv o nesrovnalostech ohledně Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a kterým se ruší nařízení Komise (ES) č. 1848/2006,
  - Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1975 ze dne 8. července 2015, kterým se stanoví četnost a formát zpráv, jež se týkají nesrovnalostí ohledně Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1310/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví některá přechodná ustanovení o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, pokud jde o zdroje a jejich rozdělení v roce 2014, a kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 73/2009 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, č. 1306/2013 a č. 1308/2013, pokud jde o jejich použití v roce 2014,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 223/2014 ze dne 11. března 2014, o Fondu evropské pomoci nejchudším osobám,
  - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1972 ze dne 8. července 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 223/2014 o zvláštních ustanoveních k podávání zpráv o nesrovnalostech ohledně Fondu evropské pomoci nejchudším osobám,
  - Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1976 ze dne 8. července 2015, kterým se stanoví četnost a formát zpráv, jež se týkají nesrovnalostí ohledně Fondu evropské pomoci nejchudším osobám podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 223/2014,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1309/2013 ze dne 17. prosince 2013, o Evropském fondu pro přizpůsobení se globalizaci (2014–2020) a o zrušení nařízení (ES) č. 1927/2006,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 514/2014 ze dne 16. dubna 2014 o obecných ustanoveních týkajících se Azylového, migračního a integračního fondu a nástroje pro finanční podporu policejní spolupráce, předcházení trestné činnosti, boje proti trestné činnosti a řešení krizí,
  - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1973 ze dne 8. července 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 514/2014 o zvláštních ustanoveních k podávání zpráv o nesrovnalostech ohledně Azylového, migračního a integračního fondu a nástroje pro finanční podporu policejní spolupráce, předcházení trestné činnosti, boje proti trestné činnosti a řešení krizí,
  - Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1977 ze dne 8. července 2015, kterým se stanoví četnost a formát zpráv, jež se týkají nesrovnalostí ohledně Azylového, migračního a integračního fondu a nástroje pro finanční podporu policejní spolupráce, předcházení trestné činnosti, boje proti trestné činnosti a řešení krizí podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 514/2014,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 513/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se jako součást Fondu pro vnitřní bezpečnost zřizuje nástroj pro finanční podporu policejní spolupráce, předcházení trestné činnosti, boje proti trestné činnosti a řešení krizí a zrušuje rozhodnutí Rady 2007/125/SVV,

- Nařízení Rady (ES) č. 1469/95 ze dne 22. června 1995 o opatřeních, která je třeba učinit vůči určitým příjemcům z akcí financovaných záruční sekci EZOF (Black list)
- Nařízení Komise (ES, Euratom) č. 1302/2008 ze dne 17. prosince 2008 o ústřední databázi pro vyloučení,
- Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách),
- Nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem,
- Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis,
- Nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví zemědělství,
- Nařízení Komise (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví rybolovu a akvakultury,
- Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu,
- Nařízení Komise č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu,
- Nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (kodifikované znění),
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 – „Finanční nařízení“,
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/715 ze dne 18. prosince 2018 o rámcovém finančním nařízení pro subjekty zřízené podle SFEU a Smlouvy o Euratomu a uvedené v článku 70 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
- Oblast administrativní spolupráce v celních věcech:
  - Nařízení Rady (ES) č. 515/97 ze dne 13. března 1997 o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů,
  - Dokument COM(2013) 796 final – Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 515/97 ze dne 13. března 1997 o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 250/2014 ze dne 26. února 2014, kterým se zavádí program na podporu činností v oblasti ochrany finančních zájmů Evropské unie (program Hercule III) a zrušuje rozhodnutí č. 804/2004/ES,
  - Nařízení Komise (EU) 2016/345 ze dne 10. března 2016, kterým se stanoví četnost podávání zpráv o stavu kontejneru, formát údajů a způsob předávání,
  - Nařízení Komise (EU) 2016/346 ze dne 10. března 2016, kterým se určují položky, jež se mají zahrnout do celního informačního systému,
  - Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii (s ohledem na akt Rady Evropské unie ze dne 26. července 1995) se dvěma doplňkovými protokoly,
  - Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracovaná na základě článku K.3 odst. 2 písm. c) Smlouvy o Evropské unii (s ohledem na akt Rady Evropské unie ze dne 26. května 1997).
- Oblast padělání eura a dalších platebních prostředků:
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/62/EU ze dne 15. května 2014 o trestněprávní ochraně eura a jiných měn proti padělání, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady č. 2000/383/SVV,
  - Nařízení Rady (ES) č. 1338/2001 ze dne 28. června 2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání,
  - Nařízení Rady (ES) č. 44/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání,
  - Nařízení Rady (ES) č. 1339/2001 ze dne 28. června 2001, kterým se rozšiřuje účinnost nařízení (ES), kterým se sta-

- noví opatření nutná k ochraně eura proti padělání na členské státy, které nepřijaly euro jako společnou jednotnou měnu,
- Nařízení Rady (ES) č. 45/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1339/2001, kterým se rozšiřuje účinnost nařízení (ES) 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání na členské státy, které nepřijaly euro jako společnou jednotnou měnu,
  - Rozhodnutí Rady 2001/887/SVV ze dne 6. prosince 2001 o ochraně eura proti padělání,
  - Usnesení Rady 1999/C 171/01 ze dne 28. května 1999 o zvyšování ochrany před paděláním pomocí trestního postihu v souvislosti se zavedením eura,
  - Rámcové rozhodnutí Rady 2001/413/SVV ze dne 28. května 2001 o potírání podvodů a padělání bezhotovostních platebních prostředků,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 331/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje program výměny, pomoci a odborného vzdělávání za účelem ochrany eura proti padělání (program „Pericles 2020“) a kterým se zrušují rozhodnutí Rady 2001/923/ES, 2001/924/ES, 2006/75/ES, 2006/76/ES, 2006/849/ES a 2006/850/ES,
  - Nařízení Rady (EU) 2015/768 ze dne 11. května 2015, kterým se rozšiřuje použitelnost nařízení (EU) č. 331/2014, kterým se zavádí program výměny, pomoci a odborného vzdělávání za účelem ochrany eura proti padělání („Program Pericles 2020“) na neúčastně členské státy.
  - Oblast praní špinavých peněz:
    - Rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti,
    - Společná akce 98/699/SVV ze dne 3. prosince 1998 přijatá Radou na základě čl. K.3 Smlouvy o Evropské unii o praní peněz, identifikaci, vyhledávání, zmrazování, zadržování a konfiskaci nástrojů a výnosů trestné činnosti,
    - Rámcové rozhodnutí Rady 2001/500/SVV ze dne 26. června 2001 o praní peněz, identifikaci, vysledování, zmrazení, zajištění a propadnutí nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní,
    - Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES, ve znění Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1672 ze dne 23. října 2018 o kontrolách peněžní hotovosti vstupující do Unie nebo ji opouštějící a o zrušení nařízení (ES) č. 1889/2005,
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/847 ze dne 20. května 2015 o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků a o zrušení nařízení (ES) č. 1781/2006,
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz.
  - Oblast korupce:
    - Rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV ze dne 22. července 2003 o boji s korupcí v soukromém sektoru,
    - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/37/EU ze dne 29. června 2013, kterou se mění směrnice 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru,
    - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii,
    - Oprava směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii,
    - Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie,
  - Společná akce Rady 97/154/SVV ze dne 24. února 1997 o opatřeních v boji proti obchodování s lidmi a pohlavnímu zneužívání dětí,
  - Úmluva o ochraně finančních zájmů ES ze dne 26. července 1995 ve znění prvního Protokolu,
  - Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích, vyhlášená sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 25/2000 Sb.m.s.,
  - Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, vyhlášená sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 75/2013 Sb.m.s.,
  - Trestněprávní úmluva Rady Evropy o korupci, vyhlášená sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 43/2009 Sb.m.s.,
  - Občanskoprávní úmluva Rady Evropy o korupci, vyhlášená sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 3/2004 Sb.m.s.,
  - Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, vyhlášená sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 105/2013 Sb.m.s.

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie,
- Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce („EPPO“),
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV.
- Oblast veřejných zakázek:
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES,
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí,
  - Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES.

Národní legislativa, další právní předpisy ČR a související dokumenty

- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád),
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim,
- Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů,
- Zákon č. 170/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru,
- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon,
- Zákon č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- Zákon č. 254/2008 Sb., o změnách některých zákonů souvisejících se zákonem č. 253/2008 Sb.,
- Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů,
- Zákon č. 134/2013 Sb., o některých opatřeních ke zvýšení transparentnosti akciových společností a o změně dalších zákonů (zákon o transparentnosti),
- Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky,
- Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád),
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád,
- Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení,
- Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. 5/2019 Sb.,
- Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu,
- Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství,
- Vyhláška č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli,
- Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství,
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení),
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze,
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla),
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje,
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu),
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole),
- Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.,
- Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě,
- Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti,

- Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí,
- Zákon č.134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek,
- Zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů,
- Zákon č. 340/2015 Sb., zákon o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv),
- Zákon č. 234/2014 Sb., zákon o státní službě,
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii,
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- Zákon č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance,
- Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací),
- Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů,
- Zákon č. 215/2004 Sb. ze dne 2. dubna 2004 o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje,
- Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku,
- Vyhláška č. 286/2007 Sb., o centrální evidenci dotací,
- Vyhláška č. 79/2017 Sb., o stanovení struktury a formátu oznámení podle zákona o střetu zájmů, ve znění vyhlášky č. 95/2019 Sb.,
- Vyhláška ČNB č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- Nařízení vlády ČR ze dne 15. června 2015 č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu,
- Usnesení vlády ČR ze dne 18. června 2003 č. 601 z roku 2003 ke zdokonalení spolupráce mezi Evropským úřadem pro potírání podvodných jednání a státními orgány České republiky,
- Usnesení vlády ČR ze dne 12. května 2004 č. 456 o Národní strategii proti podvodným jednáním poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Evropských společností,
- Usnesení vlády ČR ze dne 18. června 2007 č. 676 ke Zprávě o korupci v České republice za léta 2005–2006 a o plnění Aktualizovaného vládního programu boje proti korupci,
- Usnesení vlády ČR ze dne 11. července 2007 č. 756 k návrhu na změny právních předpisů upravujících veřejné rozpočty k zajištění větší transparentnosti při poskytování dotací a jiných transferů v zájmu omezení korupce,
- Usnesení vlády ČR ze dne 5. září 2007 č. 1010 o změně postavení centrálního kontaktního bodu systému Anti-Fraud Co-ordination Structure (AFCOS) v České republice,
- Usnesení vlády ČR ze dne 22. října 2007 č. 1204 k informaci o plnění usnesení vlády ze dne 11. července 2007 k návrhu na změny právních předpisů upravujících veřejné rozpočty k zajištění větší transparentnosti při poskytování dotace jiných transferů v zájmu omezení korupce,
- Usnesení vlády č. 535 ze dne 14. května 2008 o Národní strategii na ochranu finančních zájmů Evropských společností,
- Usnesení vlády ČR ze dne 20. července 2009 č. 941 o určení styčného místa pro zasílání informací do ústřední databáze pro vyloučení,
- Usnesení vlády ČR ze dne 18. května 2011 č. 370 k informaci o stavu a způsobu plnění úkolů obsažených ve Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 za období 4. čtvrtletí 2010 a 1. čtvrtletí 2011 a k Aktualizaci Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012,
- Usnesení vlády ČR ze dne 16. listopadu 2011 č. 837 k Informaci o stavu a způsobu plnění úkolů obsažených ve Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 za období 2. a 3. čtvrtletí 2011 a o Aktualizaci Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 – listopad 2011,
- Usnesení vlády ČR č. 867, ze dne 28. listopadu 2012 k přípravě programů spolufinancovaných z fondů Společného strategického rámce pro programové období let 2014 až 2020 v podmínkách České republiky,
- Usnesení vlády ČR ze dne 16. května 2012 č. 346 k Informaci o stavu a způsobu plnění úkolů obsažených ve Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 za období 4. čtvrtletí 2011 a 1. čtvrtletí 2012 a o Aktualizaci Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012 – květen 2012,
- Usnesení vlády ČR č. 671 ze dne 12. září 2012 o centralizaci auditů na Ministerstvu financí – změna nastavení auditního systému u prostředků čerpaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu (SF/FS/EFF),
- Usnesení vlády ze dne 21. června 2017 č. 467 o uložení povinnosti využívat Národní elektronický nástroj při zadávání veřejných zakázek,

- Usnesení vlády ze dne 19. června 2018 č. 408 o změně usnesení vlády ze dne 21. června 2017 č. 467, o uložení povinnosti využívat Národní elektronický nástroj při zadávání veřejných zakázek,
- Usnesení vlády ČR ze dne 16. června 2014 č. 444 o Metodickém pokynu k rozvoji lidských zdrojů v programovém období 2014 až 2020 a v programovém období 2007 až 2013,
- Usnesení vlády ČR ze dne 30. července 2014 č. 629 o zřízení Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí a o statutu a jednacím řádu této Rady,
- Usnesení vlády České republiky ze dne 3. ledna 2018 č. 11 o Akčním plánu boje s korupcí na rok 2018,
- Usnesení vlády ČR ze dne 17. prosince 2018 č. 855 o Vládní koncepci boje s korupcí na léta 2018 až 2022,
- Usnesení vlády ČR ze dne 11. března 2019 č. 170 o Akčním plánu boje s korupcí na rok 2019,
- Usnesení vlády ČR ze dne 9. prosince 2019 č. 873 o Akčním plánu boje s korupcí na rok 2020,
- Usnesení vlády ze dne 2. října 2013 č. 752 k Rámcovému rezortnímu internímu protikorupčnímu programu,
- Usnesení vlády ze dne 21. prosince 2015 č. 1077 k aktualizaci Rámcového rezortního interního protikorupčního programu,
- Usnesení vlády ČR ze dne 29. listopadu 2017 č. 853 k Aktualizaci Rámcového rezortního interního protikorupčního programu,
- Usnesení vlády ČR ze dne 20. listopadu 2018 č. 769 o aktualizaci Rámcového rezortního interního protikorupčního programu,
- Usnesení vlády ze dne 19. září 2018 č. 590 Metodický pokyn EU,
- Usnesení vlády ze dne 3. prosince 2018 č. 818 o převedení agendy boje s korupcí,
- Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 schválená Evropskou komisí dne 26. srpna 2014,
- Dohoda o poskytování informací a součinnosti mezi Ministerstvem financí a Státním zemědělským intervenčním fondem při předávání informací v rámci Anti-Fraud Co-ordination Structure v jednotlivých programových obdobích,
- Dohoda o poskytování informací a součinnosti mezi Ministerstvem financí a Ministerstvem práce a sociálních věcí při předávání informací v rámci Anti-Fraud Co-ordination Structure v programovém období 2014–2020,
- Dohoda o poskytování informací a součinnosti mezi Ministerstvem financí a Ministerstvem vnitra při předávání informací v rámci Anti-Fraud Co-ordination Structure v programovém období 2014–2020,
- Dohoda o poskytování informací a součinnosti mezi Ministerstvem financí a Ministerstvem dopravy při předávání informací v rámci Anti-Fraud Co-ordination Structure v jednotlivých programových obdobích v oblastech hlášení nesrovnalostí a spolupráce při ochraně finančních zájmů Evropské unie v České republice,
- Dohoda o poskytování informací a součinnosti mezi Ministerstvem financí a Ministerstvem pro místní rozvoj při předávání informací v rámci Anti-Fraud Co-ordination Structure v jednotlivých programových obdobích v oblastech hlášení nesrovnalostí a spolupráce při ochraně finančních zájmů Evropské unie v České republice,
- Dohoda o poskytování informací a součinnosti mezi Ministerstvem financí a Ministerstvem průmyslu a obchodu při předávání informací v rámci Anti-Fraud Co-ordination Structure v jednotlivých programových obdobích v oblastech hlášení nesrovnalostí a spolupráce při ochraně finančních zájmů Evropské unie v České republice,
- Dohoda o poskytování informací a součinnosti mezi Ministerstvem financí a Ministerstvem zemědělství při předávání informací v rámci Anti-Fraud Co-ordination Structure v jednotlivých programových obdobích v oblastech hlášení nesrovnalostí a spolupráce při ochraně finančních zájmů Evropské unie v České republice,
- Dohoda o poskytování informací a součinnosti mezi Ministerstvem financí a Ministerstvem životního prostředí při předávání informací v rámci Anti-Fraud Co-ordination Structure v jednotlivých programových obdobích v oblastech hlášení nesrovnalostí a spolupráce při ochraně finančních zájmů Evropské unie v České republice,
- Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007–2013,
- Metodický pokyn finančních toků programů spolufinancovaných z Evropských strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu na programové období 2014–2020,
- Metodický pokyn upravující metodiku hlášení nesrovnalostí na vnější úrovni Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) pro programové období 2014–2020 (schválen usnesením vlády ČR ze dne 25. června 2014 č. 473),

- Pravidla spolufinancování Evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období 2014–2020,
- Pokyn Ministerstva pro místní rozvoj Administrace nesrovnalostí – zpracování formulářů hlášení nesrovnalostí v informačním systému MS2014+ (pro vnitřní a pro vnější úroveň),
- Metodický pokyn pro způsobilost výdajů a jejich vykazování pro programovací období 2014–2020,
- Postupy spojené s přípravou, řízením, realizací, monitorováním a vyhodnocováním Programu rozvoje venkova na období let 2014–2020,
- Metodický pokyn pro oblast zadávání zakázek pro programové období 2014–2020,
- Metodický pokyn pro výkon kontrol v odpovědnosti řídicích orgánů při implementaci Evropských strukturálních a investičních fondů pro období 2014–2020,
- Pracovní dokument COCOLAF 11/04/2002 – požadavek hlásit nesrovnalosti; praktická opatření, OLAF, EK,
- Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu o boji proti korupci v EU /*COM/2014/038*/ , 52014DC0038,
- IMS/nIMS – User Manual – Uživatelská příručka k hlášení nesrovnalostí na vnější úrovni prostřednictvím systému IMS/nIMS,
- Programové dokumenty OP,
- Prováděcí dokumenty k OP,
- Operační manuály OP,
- www.dotaceeu.cz,
- Etické kodexy: Služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu ze dne 14. prosince 2015, kterým se stanoví pravidla etiky státních zaměstnanců.

SEZNAM ZDROJŮ

- About the Hercule Programmes - https://ec.europa.eu/anti-fraud/policy/hercule_en
- Annual report on the protection of the European Union's financial interests - fight against fraud - [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2018/2152\(INI\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2018/2152(INI))
- Boj proti podvodům a ochrana finančních zájmů Evropské unie - <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/32/boj-proti-podvodum-a-ochrana-financnich-zajmu-evropske-unie>
- Boj proti podvodům ve výdajích EU na soudržnost: řídicí orgány musí posílit odhalování podvodů, reakci na ně a koordinaci - <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fraud-in-cohesion-6-2019/cs/index.html#A2>
- Boj proti podvodům ve výdajích EU na soudržnost: řídicí orgány musí posílit odhalování podvodů, reakci na ně a koordinaci - <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fraud-in-cohesion-6-2019/cs/index.html>
- Centrální kontaktní bod AFCOS - <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/ochrana-financnich-zajmu/financni-zajmy-eu/cinnost-ckb-afcoss>
- Členské státy by měly zintenzivnit své úsilí v boji proti podvodům ve výdajích EU na soudržnost, říkájí auditoři - https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INSR19_06/INSR_FRAUD_COHESION_CS.pdf
- Data a zjištění auditorů za rok 2019 v kostce: kontrolujeme, jak opatření a výdaje EU v praxi vytvářejí přidanou hodnotu - https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INAAR19/INAAR19_CS.pdf
- EU budget: €181 million to strengthen the fight against fraud affecting the EU budget - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_3967
- EU Budget: 30th Annual Report on the Protection of the EU's financial interests - https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/11-10-2019/eu-budget-30th-annual-report-protection-eus-financial-interests_en
- EU zlepšuje své finanční řízení již třetí rok za sebou, informují auditoři - <https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INAuditinbrief-2018/INAuditinbrief-2018-CS.pdf>
- European Parliament non-legislative resolution on the Annual Report 2017 on the protection of the European Union's financial interests – fight against fraud - <https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/spdoc.do?i=32026&j=0&l=en>
- European Public Prosecutor's Office - https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/networks-and-bodies-supporting-judicial-cooperation/european-public-prosecutors-office_cs
- Evropský veřejný žalobce může být schválen do prosince, říká Jurová - <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/jourova-dal-usiluje-o-zrizeni-verejneho-evropskeho-zalobce/>
- Finanční zájmy EU - <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/ochrana-financnich-zajmu/financni-zajmy-eu>
- Fiskální řízení EU: je třeba dále posílit a lépe monitorovat požadavky na členské státy, uvádějí auditoři - https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INSR19_22/INSR_Fiscal_Stability_CS.pdf
- Hate speech by the Czech Prime minister and attempt of intimidation of Members of the CONT fact-finding mission to the Czech Republic from 26 to 28 February 2020; request for appropriate response by the European institutions - <https://www.europarl.europa.eu/resources/library/media/20200428RES78053/20200428RES78053.pdf>
- Hercule II Programme (2007-2013) - https://ec.europa.eu/anti-fraud/policy/hercule/hercule-ii-2007-2013_cs
- Hercule III Programme (2014-2020) - https://ec.europa.eu/anti-fraud/policy/hercule/hercule-iii_en
- Hercule Reports - https://ec.europa.eu/anti-fraud/policy/hercule-programmes/hercule-ii-reports_cs
- Kauza Čapí hnízdo skončí nejdříve na podzim. Policisté žádají o pomoc v zahraničí - https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/capi-hnizdo-babis-dotace-obvineni-vysetrovani-pomoc-v-zahranici_2008270600_kno
- Klíčový problém Andreje Babiše se jmenuje Monika - <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/exkluzivne-z-audit-u-klicovy-problem-andreje-babise-se-jmenuje-monika-84165>
- Koronavirus: Jak nastavit plán EU na záchranu ekonomiky - <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/koronavirus/20200513STO79012/koronavirus-plan-eu-na-zachranu-ekonomiky>
- Metodický pokyn - nesrovnalosti - https://www.dotaceeu.cz/Dotace/media/SF_StaryWeb/import/N%C3%A

- 1rodnC3%AD%20org%C3%A1n%20pro%20koordinaci/Dokumenty/Metodick%C3%A9%20dokumenty/MP_Nesrovnalosti_231009_52d9f4f6-68a1-4842-b3c8-fc79b3ef5946.pdf
- Modern and simpler - the new EU financial rules take effect today - https://ec.europa.eu/info/news/modern-and-simpler-new-eu-financial-rules-take-effect-today-2018-aou-02_en
- Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropské unie - Akční plán - <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/ochrana-financnich-zajmu/financni-zajmy-eu/narodni-strategie-ochrany>
- Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropské unie (verze 3) - <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/ochrana-financnich-zajmu/financni-zajmy-eu/narodni-strategie-ochrany>
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0883>
- Nástroj „Ohlášení podvodu“ - https://ec.europa.eu/anti-fraud/olaf-and-you/report-fraud_en
- Návrh usnesení o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – výroční zprávě za rok 2018 - https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0103_CS.html
- Nejvyšší žalobce: Babiš má v Agrofertu rozhodující vliv - <https://neovlivni.cz/nejvyssi-zalobce/?fbclid=IwAR0AYPtWhRAjMIERhhNw1YVziEHdrfMd0XoGWRHQm-t73gnFtJvD62hesKs>
- Nesetříme Babiše, ale systém, tvrdí Hohlmeierová. České úřady podle ní nejsou transparentní - <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3122396-nesetrime-babise-ale-system-tvrdi-hohlmeierova-ceske-urady-podle-ni-nejsou?fbclid=IwAR0ndSmTdfCSASXVZdVCVrom6lhpwbT6f5xLIGA-z-fYSFqaPmftcF4I3X50>
- Prezentace výročních zpráv Evropského účetního dvora za rok 2018 – Audit ve zkratce - <https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/auditinbrief-2018/auditinbrief-2018-CS.pdf>
- Program Hercule - <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici/program-hercule>
- Prováděcí rozhodnutí Rady o jmenování evropských žalobců Úřadu evropského veřejného žalobce - <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14830-2019-INIT/cs/pdf>
- Rozpočtová kontrola - <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/31/rozpoctova-kontrola>
- Rozpočtová podpora EU pro partnerské země není vždy podložena dostatečně relevantními a spolehlivými údaji o výkonnosti, tvrdí auditoři - https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INSR19_25/INSR_Budget_support_data_CS.pdf
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32017L1371>
- Strengthening the Commission's oversight in a modern and robust anti-fraud systém - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_2080
- Střet zájmů Andreje Babiše - <https://www.transparency.cz/kauzy/andrej-babis/#case-development>
- Úřad evropského veřejného žalobce - <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eppo/>
- Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO): Rada jmenovala evropské žalobce - <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/07/27/eu-public-prosecutor-s-office-eppo-council-appoints-european-prosecutors/>
- Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. července 2020 o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – výroční zprávě za rok 2018 - https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0192_CS.html
- Výroční zpráva o ochraně finančních zájmů EU za rok 2015 – boj proti podvodům - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017I-P0206&from=ET>
- Výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie za rok 2017 – boj proti podvodům - https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0054_CS.html
- Výroční zprávy – OLAF - <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/ochrana-financnich-zajmu/financni-zajmy-eu/urad-pro-boj-proti-podvodum-olaf/vyrocnizpravy-olaf>
- Zpráva Komise IP/19/1604 „Komise vítá prozatímní dohodu na zlepšení ochrany oznamovatelů v Unii“ - http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1604_cs.htm
- Zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce - <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2017/06/08/eppo/>
- Žádné oligarchické struktury, dotace se spravedlivě dělí - https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/babis-stret-zajmu-usneseni-vlady-rezoluce-evropsky-parlament_2007010633_kno

A series of horizontal lines for writing, consisting of 20 evenly spaced lines that span the width of the page.

newdirection.online

[@europeanreform](https://twitter.com/europeanreform)

[@europeanreform](https://www.instagram.com/europeanreform)

[NDeuropeanreform](https://www.facebook.com/NDeuropeanreform)

contact@europeanreform.org